

Raftul
Denisei

Sawako Ariyoshi

Sotia doctorului

roman

HUMANITAS
fiction

Japonia secolului al XVIII-lea este o lume tradițională. Bărbații – tați, soți, frați sau chiar fii – dictează, iar femeile au puține șanse să se afirme. Așa stau lucrurile și în familia Hanaoka, în care, de generații, primul născut se dedică medicinei. Tatăl, Naomichi, s-a însurat cu Otsugi, cea mai frumoasă fată din ținut, pentru că a reușit să o vindece de o boală ciudată, iar cererea în căsătorie nu i-a putut fi refuzată. Acum, Otsugi trădește alături de fiicele ei pentru ca Seishū, băiatul ei cel mare, să-și poată face studiile la Kyoto. Și Kae, pe care Otsugi o pețește în absența lui Seishū, va roboti în casa Hanaoka, înainte ca soțul ei să se întoarcă în sat. Însă acest moment nu aduce liniștea în familie. Pentru a-l cuceri pe tânărul doctor, Kae trebuie să lupte cu gelozia lui Otsugi, care se simte exclusă din viața întâiului ei născut. Experimentând pe animale, Seishū reușește să prepare un anestezic general care să permită efectuarea unor operații revoluționare pentru medicină. Va câștiga Kae dragostea lui dacă se va oferi drept cobai uman, riscându-și viața?

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

SAWAKO ARIYOSHI

Soția doctorului

Traducere din limba japoneză și note de
ANGELA HONDRU

HUMANITAS
fiction

Coperta
IONUȚ BROȘTIANU

Redactor
RALUCA POPESCU

HANAOKA SEISHUU NO TSUMA

by Sawako Ariyoshi

Copyright © 1967 by Tamao Ariyoshi

Japanese original edition published by SHINCHOSHA Publishing Co.,
Ltd., Tokyo

Romanian translation rights arranged with Tamao Ariyoshi through Japan
Foreign-Rights Centre/Simona Kessler International Copyright Agency

© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74

www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. — CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.librariilehumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARIYOSHI, SAWAKO

Soția doctorului / Sawako Ariyoshi; trad.: Angela Hondru. –

București: Humanitas Fiction, 2008

ISBN 978-973-689-242-4

I. Hondru, Angela (trad.)

821.521-31=135.1

I

Kae avea opt ani când a văzut-o prima dată pe Otsugi. O implorase pe Tami, dădaca ei, să-i înlesnească un asemenea prilej. Așadar, într-o zi călduroasă de vară, au pornit amândouă spre cătunul Hirayama, aflat în apropiere. Când au ajuns la locul râvnit de fetiță, au văzut o casă cam dărăpănată și o curte năpădită de buruieni. Însă din mijlocul lor își ițeau creștetul florile de vinete sălbatice, albe precum chipul delicat ce se ivise pe neașteptate în prag.

— Uite-o, uite-o! șopti Tami, apăsător.

Fermecată de frumusețea lui Otsugi, care se pregătea să ude grădina, Kae, cu nasu-n vânt, nici măcar n-a catadicsit să răspundă. Adulmeca, fericită, aerul din jur.

Lui Kae i se povestise că Otsugi, fiica lui Matsumoto din orașelul Chōno, districtul Ito, trecuse râul pentru a deveni soția unui biet medic de țară, Hanaoka. Familia acestuia locuia în cătunul Hirayama, care aparținea satului Nate din districtul Kaminaka. Satele aflate la nord de Hirano, de-a lungul râului Kino, erau binecuvântate cu recolte bogate datorită climei calde din prefectura Kishū¹.

¹ Fosta prefectură Kishū cuprinde actuala prefectură Wakayama și sudul prefecturii Mie.

Pacea adusă de guvernul Tokugawa se resimțea până în îndepărtata prefectură. Sătenii din Nate aveau rareori subiecte de discuție palpitate. Însă când apărea unul nu se mai opreau. Vestea umbla repede din gură-n gură. Otsugi se mutase în Hirayama pe la jumătatea perioadei Hōreki¹. Așadar, nu trecuseră nici zece ani de-atunci, însă lumea știa totul despre ea și familia ei, cu lux de amănunte.

Shinjirō Matsumoto din orașelul Chōno nu se putea compara, ca rang, nici măcar cu familia Imose din Nate. Pe lângă faptul că era mare moșier, mai avea și o instalație pentru extragerea culorilor naturale din plante, precum și o boiangerie renumită. Fiica lui, Otsugi, fusese o fetiță frumoasă și inteligentă, însă aproape de vârsta măritişului căpătase o cumplită boală de piele. Au tratat-o mulți specialiști, dar toți au dat greș, recunoscând că boala nu are leac. Naomichi Hanaoka a auzit povestea fetei. A trecut râul Kinokawa, a bătut la poarta familiei Matsumoto și a promis că o vindecă pe fată. Le-a cerut, în schimb, să i-o dea de nevastă. Disperați, părinții lui Otsugi au încuviințat. Așa a ajuns ea soția unui medic de țară sărac.

Naomichi și-ar fi putut câștiga o reputație excelentă în urma vindecării lui Otsugi, însă lucrurile nu s-au petrecut tocmai așa. În primul rând, era tare lăudăros, ceea ce nu era pe placul sătenilor; în al doilea rând, soția îl eclipsa prin frumusețe și istețime. Ori de câte ori venea vorba de ei, auzai: „S-o vezi pe Otsugi! E nemaipomenit de frumoasă!” Cei care

¹ 1751-1763.

o zăreau erau pur și simplu fermecați, asemenea lui Kae. Curioșii se aventurau până-n Hirayama, ca s-o vadă cu ochii lor. Frumusețea ei întrecea orice imaginație.

Otsugi împlinise treizeci de ani și nu se mai considera în floarea tinereții. Fetița de opt ani însă nu-i dădea vârstă. În ciuda căldurii înăbușitoare, se îmbrăcase cochet. Purta un kimono din bumbac, cu dungi subțiri, iar brâul era bine strâns pe talie. Pe Kae o impresionau la fel de mult pielea albă, precum florile imaculate din curte, și strălucirea părului prins într-o coafură înaltă și impunătoare. Părea ca scoasă din cutie. Copila n-avea s-o uite nici odată pe ființa aceea stranie, cu sprâncenele proaspăt rase, ca ale unei mirese. Contrastul dintre părul negru ca pana corbului și tenul alb ca laptele era de-a dreptul izbitor.

În ziua aceea sau a doua zi, Kae i-a povestit mamei sale tot ce simțea. Nu credea că făcuse ceva rău mergând s-o vadă pe Otsugi și, prin urmare, nu avea ce să ascundă. În plus, era atât de entuziasmată de Otsugi, încât îi venea să spună tuturor, în gura mare, cât de mult o impresionase. Mama a ascultat-o, tăcută, încuviințând. Ba mai mult, la un moment dat s-a pornit și ea cu laudele.

— Nu e numai frumoasă, ci și foarte deșteaptă. Eu n-o cunosc, așadar nu pot spune cât e de grozavă, dar așa zic cei care o știu.

Din ziua aceea, Kae a început s-o adore pe acea femeie considerată desăvârșită. Dacă ar fi fost mai mare, ar fi fost poate geloasă sau ar fi văzut în ea o rivală de temut. Însă fetița cea nevinovată, care nu

se simțea înzestrată din belșug cu frumusețe și inteligență, dar care nici nu suferea din pricina aceasta, o admira pe Otsugi din tot sufletul.

Cu toate că Hirayama nu era departe de satul ei, Kae, fiica lui Sajihei Imose din satul Ichiba, n-a mai avut apoi ocazia s-o vadă pe Otsugi. Domnul Imose era samurai și, în plus, primarul satului. Mai mult, el îl găzduia pe seniorul de Kishū, ori de câte ori acesta se afla în pelerinaj spre templul zeiței Amaterasu¹ din Ise. Dat fiind rangul înalt al familiei, Kae nu avea voie să alerge pe câmp ca o țărăncuță. Mama ei o educase destul de strict. O învățase să citească și să scrie, să coasă și să facă ordine. O pusese încă de mică să dea o mână de ajutor la bucătărie, chiar și atunci când nu aveau oaspeți de seamă. Mama ei învățase din propria experiență să acorde atenție lucrurilor practice încă de când se măritase cu Sajihei. Așadar, își dorea mult ca și fiica ei să se descurce în orice situație.

Atât Sajihei, cât și soția lui erau foarte mândri de Kae. La vârsta de paisprezece ani, fetița ajunsese chiar să-l servească personal pe seniorul ținutului cu mâncare gătită de ea, oferită frumos pe o tavă lăcuită, cu blazonul familiei – o nalbă superbă.

Rangul familiei Imose nu-i îngăduia lui Kae s-o întâlnească pe Otsugi în public. De aceea, ori de câte ori soțul acesteia venea să-l vadă pe bunicul ei, intra, fără vreun motiv anume, în camera bătrânului. Kae era o fată sănătoasă și nu prea răcea. Prin urmare,

1 Zeița Soarelui în panteonul japonez.

dacă nu se îmbolnăvea cineva în familie, nu avea ocazia să-l vadă nici măcar pe doctorul Hanaoka.

Bunicul lui Kae lăsase pe mâna fiului său gospodăria și toate afacerile. Din cauza vârstei înaintate, avea nevoie de îngrijire medicală. În satul Ichiba erau medici buni, dar bătrânul îl alesese pe Hanaoka, cu toate că acesta era chirurg. Poate pentru faptul că se dădea în vânt după trăncăneala doctorului. Toată lumea știa cât de mult îi plăcea acestuia să vorbească și cum își găsea întotdeauna timp pentru așa ceva. Când se îmbolnăvea alt membru al familiei Imose, chemau un doctor din sat.

Pe Kae n-o interesaseră medicii până când n-o văzuse pe Otsugi. Știa doar din spusele altora că Naomichi era soțul ei. De când cu admirația pentru Otsugi, abia aștepta să se îmbolnăvească bunicul, ca să-l vadă măcar pe soțul femeii pe care o adula.

Vara a trecut fără evenimente deosebite. Kae se simțea chiar dezamăgită când intra în camera bătrânului și-l vedea mestecând zgomotos feliile de crap crud, cu puținii dinți care-i mai rămăseseră. Parcă își dorea să-l găsească bolnav.

La venirea iernii, bunicul a zăcut în pat îndelung, spunând că e bolnav. Lipsa de mișcare l-a doborât în cele din urmă și a răcit, având dureri de cap cumplite. În asemenea situații, Naomichi Hanaoka își făcea liniștit apariția în casa Imose, aducând cu el cutia cu medicamente.

Kae, care-l aștepta nerăbdătoare, se întrista ori de câte ori îl vedea. Nu-i venea să creadă că era soțul femeii frumoase și îngrijite pe care o admira, femeia cu coafura ireproșabilă care o impresionase atât de

mult. Naomichi era urât, iar părul lui nu părea să se fi întâlnit cu pieptenele de multă vreme. Avea buze groase, iar dinții lui arătau ca niște cioturi. Era roșu și buhăit la față de prea multă băutură. Arăta atât de jalnic, încât Kae nu se aștepta la nimic bun din partea unui asemenea om șleampăt. E adevărat că avea blazonul familiei pe chimono, dar acesta era așa de ponosit, încât Kae se întreba dacă-l dădea vreodată jos, dacă nu cumva dormea și noaptea tot cu el. Era murdar din cale-afară, de parcă nu-l mai spălase de ani de zile. Kae nu pricepea nici în ruptul capului cum putea femeia aceea frumoasă, curat îmbrăcată, să trăiască cu un soț atât de neîngrijit. Fetița chiar nu mai înțelegea nimic.

Vocea răsunătoare a lui Naomichi se auzea în toate încăperile din jur. De cum intra în camera bătrânului, începeau bârfele. Nu neapărat cele locale. Îi plăcea mai mult să foarfece tot ce era la modă. Când se apuca să toace mărunț familia Tokugawa, îl prindea și miezul nopții, mai cu seamă că bunicul lui Kae îi ținea isonul. Într-adevăr, Naomichi era la curent cu ultimele noutăți, oricât de greu ajungeau în ținutul Kishū, aflat departe de forfota din Edo¹. Sau, chiar dacă-i povestea bătrânului întâmplări vechi de patru-cinci ani, le prezenta cu atâta înflăcărare, încât lăsa impresia că abia s-au petrecut sau că le-a văzut doar cu o zi în urmă. Interlocutorul său era îndeajuns de înțelept ca să treacă peste lucrurile mai puțin credibile.

¹ Vechiul nume al orașului Tokyo în perioada Tokugawa (1603-1868).

Naomichi ținu apoi să povestească următoarele:

— Vă rog să mă credeți, o să pătrundă și la noi medicina din Apus. Cât de curând. Ne-a avertizat profesorul Bangen Iwanaga, pe vremea când făceam practică în Osaka. De fapt, ne-a și arătat o mulțime de metode apusene. Cred că avea dreptate. Prin urmare, pot afirma că știu cum va arăta viitorul medicinei japoneze de parcă eu însumi i-aș fi luat pulsul. Profesorul Tōyō Yamawaki din Edo a inițiat disecția pe cadavrele prizonierilor, iar profesorul Genpaku Sugita¹ folosește de la o vreme metode olandeze de investigare înainte de a stabili diagnosticul. Mare deosebire față de abordarea chinezească, bazată în mare parte pe puls! Acum se poate cerceta amănunțit fiecare părticică a corpului uman, care e o alcătuire uimitoare. Gândiți-vă doar la faptul că un singur deget are, pe lângă oase, carne și sânge, un țesut nervos extrem de delicat. Diagnosticul se poate pune și prin cunoașterea unor asemenea detalii, iar dacă e corect se găsește și remediul potrivit. De vreme ce și guvernul central a recunoscut importanța practicii medicale europene, se vor lua cu siguranță măsuri pentru aplicarea acestora. E nemaipomenit! Apropo, știți câți ani au trecut de când ne-au vizitat renumiții doctori olandezi Hall și Van Tanno?

Naomichi făcu o pauză, fără să se sinchisească între timp să mai ia pulsul bătrânului.

¹ Medic japonez (1733-1817), care a tradus în limba japoneză tratate olandeze de anatomie.

— A, da! Doctorul Hall a venit în 1760, chiar în ziua în care s-a născut fiul meu, Unpei. 23 octombrie. Era toamnă. Când mi-am dat seama de coincidență, mi-am propus să țin minte toate amănuntele. Cerul senin s-a întunecat brusc, umplându-se de nori amenințători. Fulgerele despicau cerul și tuna asurzitor. Unpei s-a născut chiar atunci. Eu însumi am asistat-o pe soția mea. Imediat după aceea, cerul s-a înseninat și păsărelele și-au luat din nou zborul. Îmi amintesc că am strigat în gura mare: „S-a născut un geniu!“ Cred că și doctorul Hall a rămas uimit de semnele trimise din cer. Nici n-a pășit bine pe pământul Japoniei, că l-a și salutat tunetul. Prin urmare, n-am nici o îndoială legată de însemnătatea acelei zile. Ca să immortalizez semnul primit, l-am botezat pe fiul meu Shin. „Shin“ înseamnă tunet. Unpei e porecla și înseamnă „nor pașnic“. Grozave nume, nu? Cred că e destinat să deschidă orizonturi noi în medicină.

Naomichi își încheie pledoaria, lăudându-se cu fiul său.

Lui Kae i se părea tare ciudată deosebirea dintre doctorul nemanierat, părând mult mai bătrân decât era de fapt, și energia lui demnă de invidiat. Nu-și putea imagina cum arăta copilul unui asemenea om. O altă discrepanță izbitoare venea din diferența de vârstă. Doctorul era cu paisprezece ani mai mare. Femeia nu-și trăda însă anii nici pe departe. Cu cât se gândea mai mult, cu atât Kae accepta mai greu faptul că Naomichi era soțul lui Otsugi.

Ori de câte ori venea la familia Imose, Naomichi trăncănea vrute și nevrute și sfârșea prin a se lăuda cu Unpei. Făcea caz din orice fleac și de-aici reieșea

marea speranță pe care și-o pusese în băiat. Din această cauză, Kae nu manifesta pic de interes pentru fiul doctorului. Cu toate astea, nu era în stare să-i ignore vizitele.

Naomichi aducea rareori vorba despre Otsugi. Considera, probabil, că toată lumea știa cine era ea. Sau, mai degrabă, ținea la obiceiul respectat de bărbați de a nu vorbi în public despre nevestele lor. Nu voia să fie o excepție în sensul ăsta. De dragul lui Otsugi, Kae a încercat de nenumărate ori să fie mai amabilă cu el, însă n-a reușit niciodată.

II

Când i-a murit bunicul, Kae avea optsprezece ani. Bătrânului îi plăcuse mult să stea de vorbă cu doctorul. Cu toate că, până în ultima clipă, n-a avut probleme mari de sănătate, într-o bună zi a făcut accident vascular cerebral. Familia Imose nu l-a chemat atunci pe Naomichi, ci pe doctorul de familie, însă până să ajungă bătrânul murise și n-a mai avut ce să-i facă. Trecuseră deja zece ani de când Sajihei preluase afacerile familiei, astfel că dispariția bruscă a bătrânului nu i-a stânjenit deloc. Moartea lui senină a fluturat multă vreme pe buzele sătenilor.

Bunicul lui Kae fusese un om de vază și funeraliile promiteau să fie fastuoase. Pentru că toți voiau să-i aprindă tămâie, se adunase o mulțime de lume. Membrii familiei se ocupau de cei veniți să-și ia rămas-bun de la bătrân, așa că n-aveau timp de jelit. Atmosfera nu era câtuși de puțin tristă. Kae, ajunsă la vârsta la care știa ce înseamnă stingerea unei vieți, a primit vestea ca atare și s-a lăsat dusă de valul treburilor. Urma să sosească și vremea jelirii, dar până atunci avea de făcut față altor încercări.

Kae îmbrăcase un kimono de doliu, din mătase, și-și prinsese părul în coc. Aflându-se la vârsta

măritişului, toată lumea era cu ochii pe ea. Principala grijă a părinţilor era ca ea să arate bine în orice situaţie. Acum trebuia să-i salute, împreună cu mama ei, pe cei veniţi să-şi ia rămas-bun de la bunicul.

Era a doua oară în viaţa ei când o vedea pe Otsugi. Naomichi venise cu o zi în urmă şi rămăsese la priveghi, bând fără oprire. Otsugi se afla printre cei aşezaţi la coadă ca să aprindă tămâie. Purta un kimono superb, din mătase, potrivit cu împrejurările, iar în mână ţinea nişte mătănii roşii. Era atât de frumoasă, încât prezenţa ei te izbea de la distanţă. Lui Kae i se părea pur şi simplu divină, cu un nimb în jurul capului, asemenea unui Bodhisattva venit să întâmpine spiritul mortului. Kae îşi pironise privirea asupra ei şi nu şi-o mai putea desprinde.

Prezenţa lui Otsugi la funeralii n-o mira doar pe Kae, pentru că femeia îşi făcea rareori apariţia în public. Nu participa nici măcar la sărbătorile populare ale satului. Acum, că se afla iar în mijlocul lor, sătenii şi-au amintit de trecutul ei şi nu le venea să creadă că trecuseră douăzeci de ani de când n-o mai văzuseră. Erau şi acum uimiţi de frumuseţea ei, în ciuda faptului că născuse opt copii. Femeile sărite de patruzeci de ani, care au trecut prin multe naşteri, nu mai arată bine deloc. Pielea se zbârceşte, ridurile le copleşesc... ce mai, se urâtesc. Otsugi arăta însă cu vreo zece ani mai tânără în ţinuta ei sobră, dar elegantă, iar chipul privit din profil era absolut încântător. Kae n-o fi fost singura care văzuse aureola din jurul capului ei.

Oare Otsugi îşi dădea seama că toată lumea stătea cu ochii pe ea? Neîndoielnic, admiraţia celor din jur

scotea și mai mult în evidență tinerețea și frumusețea femeii. Ținea ochii plecați, ceremonios, și spatele drept, cum cerea eticheta. Își dădea seama de tot ce se petrecea în jurul ei, de toate reacțiile pe care le stârnise. Fetei inocente nu i s-a părut nimic suspect sau prefăcut în atitudinea femeii. Kae o privea fermecată și o găsea chiar mai frumoasă decât cea pe care visase timp de zece ani să o revadă.

Sătenilor nu li se îngăduia să intre în casă. Nu aveau voie nici măcar să privească sicriul. Ei se rugau în fața unui altar aflat într-un colț al grădinii, unde li se pusese la îndemână și tămâie. Pentru că Naomichi Hanaoka fusese medicul preferat al bătrânului, a fost invitat înăuntru, însă fără soție. Așa era ceremonialul. Nici măcar lui Kae nu i-a trecut prin minte să o poftască în casă. Continua să o privească, vrăjită, uitând parcă să și respire.

Otsugi moștenise probabil îmbrăcămintea și încălțăminte din familie și de aceea arăta mai bine decât arendașii sau țăranii din sat. Mătasea aceea țesută manual se potrivea perfect poziției sale. Pentru că familia Hanaoka se afla, din punct de vedere social, pe o treaptă inferioară celei ocupate de familia Matsumoto, mama lui Otsugi nu găsisese cu cale să o înzestreze cu un kimono din mătase fină și strălucitoare, gândind că oricum nu va avea ocazia să-l poarte. Cu toate astea, negrul părea intens, bogat, iar chimonoul avea o linie elegantă la ceafă și o croială perfectă în față. Brâul era strâns cât trebuie. Și de căutai cu lumânarea, nu-i găseai vreun cusur. Ajunsă în fața vasului cu tămâie, a făcut o plecăciune adâncă. În clipa aceea i s-a zărit panglica, de un

gălbui-deschis, de la baza cocului. Frumoasă și elegantă. Kae o admira din toată inima. A luat niște tămâie. Pe când strângea mătăniile în palme, Kae se gândea că oamenii frumoși se nasc să fie frumoși toată viața. Frumoși până-n vârful unghiilor. Otsugi avea și o frumusețe interioară, dată de inteligență. A făcut o plecăciune către sicriul aflat în casă și a salutat apoi din cap fiecare membru al familiei Imose. Kae stătea mai retrasă și nu se așteptase să fie băgată în seamă.

Când simți privirile ușor melancolice ale lui Otsugi, avu senzația că vârful unei săbii îi străpunge fruntea. Rămase încremenită locului. Femeia o salută pe Kae cu o plecare ușoară a capului, nedibuindu-i, se pare, starea de spirit. Apoi se îndreptă spre poartă. Cusătura chimonoului, ce se iveau de sub brâu, nu se clintise nici măcar cu un milimetru.

III

Otsugi și-a făcut apariția la familia Imose la vreo trei ani după înmormântare, spre sfârșitul primăverii. Sajihei a poftit-o imediat la el în birou – o încăpere mai izolată de restul casei. Datorită poziției lui sociale, avea nevoie de liniște și, mai ales, nu voia ca servitorii să audă ce vorbește. Kae ar fi vrut să se apropie, ca să afle motivul vizitei lui Otsugi, însă n-a îndrăznit. Nici n-a reușit să obțină informații de la vreo slujnică. Tami era plecată să-i cumpere fir de mătase, deoarece în ultima vreme Kae se apucase de brodat. Tare ar fi vrut ca dădaca să fie prin preajmă ca să-i dea un sfat bun. Singură, nu știa ce-i de făcut în asemenea situații. La gândul că oricum o să afle de la tatăl ei amănunte despre discuția cu Otsugi, Kae s-a mai liniștit și și-a văzut mai departe de brodat. Nu i-a trecut însă nici o clipă prin minte că tocmai despre ea aveau să vorbească.

În primele momente, nici Sajihei nu și-a dat seama ce vânt o aducea pe Otsugi la el. Nefiind ocupat în clipa aceea, a poftit-o imediat în birou. Imaginea tatălui dispărut nu se stinsese cu totul în sufletul său. Așa li se întâmplă mereu bărbaților ai căror tați sunt sfetnici buni. Prin urmare, s-a hotărât să se poarte

cordial cu toți cei care îi fuseseră apropiați tatălui său, chiar dacă nu mai apelase la Naomichi Hanaoka de când bătrânul se prăpădise. Nici măcar nu i se părea ciudată prezența lui Otsugi în casa lui după atâta amar de vreme.

— Ce mai face domnul Naomichi? o întrebă el, blând.

— De când s-a stins tatăl dumneavoastră, e cam descurajat și am impresia că a îmbătrânit brusc. Mă aflu aici ca să vă transmit un mesaj din partea lui, zise Otsugi, plecându-și ușor capul.

— Ce frumos din partea lui! Cu ce vă pot ajuta?

— Am venit să vă rog să ne-o dați pe Kae de noră... pentru fiul meu Shin.

Sajihei era uluit. Nu-i venea să-și creadă urechilor. Totuși, nu i se părea că Otsugi glumește. Familia Imose se trăgea din marele clan Inbe, cunoscut pentru splendidul Castel Tanishiro din Niudani. Chiar și acum treceau drept samurai foarte bogați, cu un venit anual de 2 800 de banițe de orez. Ei se ocupau de perceperea taxelor din Gojo până la gura râului Kinokawa. Dețineau terenuri vaste – mai mult de trei kilometri pătrați – dotate cu tot confortul necesar și pentru găzduirea seniorului regiunii. I se părea de-a dreptul absurd că această femeie îi cerea să-și dea fiica pe mâna unui medic sărac de țară.

— Este cam neașteptată propunerea dumneavoastră, zise Sajihei, zâmbind stânjenit.

Ar fi vrut să-i spună că era complet nepotrivită, însă Otsugi a început să-i înșiruie, nestânjenită, motivele pentru care o pețea pe Kae. Nu era înzestrată cu talentul de orator al lui Naomichi, însă folosea

cuvinte scurte și precise. În ciuda faptului că nu avea deloc chef, Sajihei s-a trezit ascultând-o până la capăt.

— O soție de medic trebuie să fie, în primul rând, sănătoasă. Apoi, curajoasă și ambițioasă. E foarte important să-și înțeleagă soțul. Un doctor trebuie să fie disponibil zi și noapte. Boala nu întreabă cât e ceasul. Chiar dacă nu știe nici măcar să ia pulsul, trebuie să-i țină locul soțului cât timp acesta e plecat. Și n-are voie să se culce până ce soțul ei nu se întoarce acasă. Dacă intervine vreo urgență — dacă apare vreun rănit sau e adus în cârcă un bolnav —, ea trebuie să se descurce singură, fără să leșine la vederea sângelui sau a infirmităților. Trebuie să curețe rana, iar la nevoie să aibă curajul chiar să scoată puroiul cu propria ei gură.

Credeți că o fiică de țăran simplu, învățată cu săpatul și recoltatul, ar fi în stare să facă față unor asemenea situații grele? Sunt de acord că oricine se poate adapta la un moment dat. Dacă fata nu are o educație aleasă, speranțele sunt cam deșarte.

Nici fiica unui negustor n-ar fi mai potrivită. În casa unui medic nu trebuie să existe socotitoare. Nu se face nici o deosebire între pacienți. Știți bine că e posibil și așa ceva. Ce s-ar întâmpla atunci cu aceia care nu pot plăti? Boala cade și pe capul săracilor, și pe al bogaților, deopotrivă. Ajutorul dat bolnavilor trebuie considerat un act de binefacere, nu unul care să aducă profituri. Asta ar știrbi mult bunul nume al doctorului.

Ca să nu mai vorbim de fata unui meșteșugar. Ea nu învață acasă decât cum să manevreze oameni. Vă

gândiți cum i-ar trata pe studenții și asistenții unui doctor? Aceștia n-ar fi decât niște biete marionete pentru ea. Sau, în cel mai bun caz, ar umbla după favoruri, ceea ce ar fi extrem de neplăcut.

În concluzie, Otsugi considera că o fiică de țăran, negustor sau meșteșugar nu se putea căsători cu un medic și că singura alegere potrivită ar fi o fată de samurai.

Discursul ei îndrăzneț ar fi iritat și o persoană calmă. Dacă Naomichi ar fi venit cu o asemenea propunere, Sajihei l-ar fi pus repede la punct și l-ar fi trimis la plimbare. Numai că vocea cristalină și frumusețea femeii l-au copleșit.

Otsugi interveni, de parcă i-ar fi citit gândurile:

— V-am spus toate astea pentru că îmi dau seama că eu nu sunt deloc potrivită pentru soțul meu. Știți, am fost crescută printre țărani, negustori și meșteșugari. Naomichi a învățat la Osaka și a preluat tot ce-a putut din medicina apuseană, însă n-a mers prea departe. Sunt sigură că eu am fost de vină. Mi-am dat toată silința, dar asta nu ajunge. În primăvară, fiul meu Unpei a plecat la Kyoto ca să studieze medicina. Se întoarce peste trei ani. Ca mamă, eu trebuie să-i găsesc o soție care să-l încurajeze și să-l ajute să devină un medic renumit. Socot că datorez măcar atât familiei Hanaoka, dacă n-am fost în stare să mă ridic la înălțimea așteptărilor. Înțeleg foarte bine că nu ne putem compara cu familia Imose și că dumneavoastră propunerea mea vi se pare de-a dreptul ridicolă. Însă vă rog din suflet să o întrebați și pe Kae dacă preferă să ducă o viață liniștită, într-o familie bogată și așezată, sau preferă să-și clădească un

viitor al ei, făcând castel dintr-o bojdeucă. Știu că a primit o educație aleasă și că e o fată serioasă. Eu cred că nu există altă soție mai potrivită pentru fiul meu.

Blândul Sajihei nu era omul care să se înfurie pe femei sau pe copii. A lăsat-o așadar pe îndrăzneța Otsugi să spună tot ce avea de spus, nu neapărat din recunoștință față de medicul tatălui său, doctorul Hanaoka, cât mai degrabă din generozitate.

— M-ați cam luat prin surprindere și aș avea nevoie de timp de gândire.

A condus-o, curtenitor, la ușă. Nici prin cap nu-i trecea să dea curs propunerii femeii. Ba chiar se gândea să trimită imediat pe cineva la familia Hanaoka cu un mesaj de refuz.

Când i-a povestit, în seara aceea, soției sale despre vizita lui Otsugi, Sajihei nu a înfățișat întâmplarea ca pe un subiect de discuție, ci ca pe o obrăznicie din partea femeii. Otsugi a comparat, la un moment dat, un clopot de la un templu budist cu un felinar de hârtie, ca să reiasă și mai bine nepotrivirea dintre mirii propuși de ea. A mai spus în glumă că femeia s-a molipsit de la sporovăiala soțului și a ajuns chiar să-l întreacă.

— O fi și asta o boală, continuă el. Mi-a fost însă limpede că își făcea griji pentru viitorul fiului ei.

Mama lui Kae n-a spus nimic, astfel că Sajihei a considerat problema încheiată.

Kae a aflat în aceeași seară motivul vizitei lui Otsugi. Menajera, care le-a servit cina părinților ei, i-a spus lui Tami, care, la rândul ei, i-a povestit lui Kae. Fata nu mai putea de bucurie. În viața ei nu

se simțise atât de emoționată. Se întreba de când și de unde a apărut interesul lui Otsugi pentru ea. Când a aflat însă că pe Sajihei nu-l încânta familia Hanaoka, a pălit și bucuria i s-a risipit pe loc. N-a închis ochii toată noaptea.

Sajihei a fost și mai nedumerit a doua zi, când soția lui a adus, cu alt ton, din nou vorba despre seara trecută. Ea a început prin a-l plânge pe Naomichi, care trebuia să întrețină o familie atât de mare, cu copii mulți, într-o casă neîncăpătoare. Probabil că erau săraci de vreme ce nu-și permiteau să aibă decât un student care să-l ajute pe doctor și o singură slujnică pentru treburile gospodărești. Mai mult, lui Naomichi nu i s-a recunoscut poziția până când nu s-a căsătorit cu Otsugi, cu toate că familia Hanaoka se mutase în prefectura Kishū cu generații în urmă. La urma urmei, și-au sporit relațiile cu ajutorul lui Shinjirō Matsumoto. Lui Naomichi nici măcar nu i s-a îngăduit să intre în casa Imose până la căsătorie.

Mama lui Kae era din ce în ce mai aprinsă.

— Toată lumea zice că Otsugi e deșteaptă. Nu e firesc atunci ca faima lui Hanaoka să fie pusă pe seama ei?

Soția lui Sajihei rostea apăsător fiecare cuvânt.

— În plus, nu ni s-a mai făcut nici o propunere atât de concretă, continuă ea. N-am dreptate? Ți s-o fi părut obraznică, dar să știi că fiica noastră ar fi foarte încântată dacă familia Hanaoka ar dori-o cu adevărat.

Zelul aparent nestăvilit al soției l-a pus pe Sajihei pe gânduri. Adevărul era că fiica lui trecuse de vârsta prielnică măritişului și asta-l îngrijora puțin. Cele

câteva propuneri de până acum nu-l încântaseră deloc și n-avea cum să nu-l îngrijoreze faptul că nu era deloc ușor să-și mărite singura fată, pe care o iubea ca pe ochii din cap. Probabil că soția lui a luat în considerare și poziția pe care o deținea el ca om de nădejde al seniorului, și nu se cuvenea să-și lase fiica nemăritată, compromițându-i astfel viitorul. Până acum nu dăduse importanță unor astfel de amănunte.

Despre Kae se știa că e dintr-o familie onorabilă, care-l găzduiește pe *daimyō*, însă pe undeva plutea îndoiala privind virginitatea ei. Oare nu-și petrecuse nopțile cu stăpânul ținutului? Sau măcar o noapte? Nu că asemenea favoruri ar fi fost considerate înjositoare în epoca Tokugawa. Bineînțeles că se îngăduiau aventuri în cazul în care seniorul, mai ales dacă era rudă cu shogunul Tokugawa, punea ochii pe fiica vreunuia dintre oamenii săi. Chiar ar fi fost o mare onoare dacă i s-ar fi cerut să împartă cu el așternutul. Dar dacă nu i-a pretins așa ceva? Asta însemna că nu-i stârnea interesul. Și-atunci, situația nu era și mai jenantă? Sajihei și-a dat seama că, în ciuda rangului său, nu reușise să-și scape fiica de gura lumii. Iar dacă stăpânul voia „s-o onoreze“, asta ar fi însemnat doar o aventură de-o noapte. Nici nu se punea problema să-i devină metresă pentru o perioadă mai îndelungată. Prin urmare, la vârsta de douăzeci și unu de ani, Kae locuia cu părinții, fără nici o perspectivă de măritiş.

Sajihei Imose stătea cu brațele încrucișate, neștiind ce hotărâre să ia. Nu pentru că ar fi împărtășit opinia lui Otsugi, însă chiar nu știa să încadreze meseria

de doctor în nici una dintre categoriile clasice: samurai, țărani, meșteșugari, negustori. Pe de altă parte, trebuia să recunoască faptul că medicii erau instruiți și mulți dintre ei proveneau din familii de elită. Îndeosebi al doilea și al treilea fiu al unei familii înstărite își vedeau de afacerile familiei, practicând medicina ca activitate secundară. Și-a amintit că Naomichi se lăudase că se trăgea din renumita familie Kusunoki, veche din secolul XIV. Însă cei din familia Hanaoka din Nate fuseseră la început doar niște bieți țărani și nu s-au ocupat de medicină decât mult mai târziu. Tatăl lui Naomichi a fost primul din neam care și-a profesat cu-adevărat meseria de medic. Cu toate astea, nu erau de nasul fiicei lui Sajihei.

— Poate că ai dreptate, îi spuse soției. Însă nu Otsugi e problema, ci Naomichi. Îmi amintesc ce dur a negociat cu familia Matsumoto ca să i-o dea pe Otsugi, folosindu-se de boala fetei. Pun prinsoare că el a trimis-o să ne-o ceară. Se pare că e o tradiție în neamul Hanaoka să-și ia soții din familii bogate. Ei bine, nu mă învoiesc.

Sajihei Imose avea inima strânsă și nu putea scăpa de îndoielile care-i dădeau târcoale. Îi era limpede că soția lui se gândise îndelung și că de aceea stăruia.

— Să le cerem s-o primească pe Kae fără zestre. Am auzit că nici Otsugi n-a luat nimic cu ea. Mă rog, o fi plecat cu anume veșminte. Dovadă că nu i-au dat însă nici un ban este starea jalnică a casei lor.

Înainte ca Sajihei să aibă răgaz să răspundă, a intrat brusc Tami, cu scuzele de rigoare.

— Vă rog să mă iertați. Știu că nu-i frumos, însă trebuie să vă spun ceva. Aseară am întrebat-o pe Kae

de ce era mahnită și n-a vrut să-mi spună. După părerea mea, ține cu orice preț să intre în familia Hanaoka prin căsătorie.

Părinții au fost uimiți de veste. Cum de aflase Kae de propunerea ce li se făcuse?

— Pereții au urechi, răspunse Tami, nestânjenită. Și să nu uităm că domnișoara a cam trecut de vârsta măritişului.

— Kae îl cunoaște pe Unpei? întrebă Sajihei îngrijorat.

Dacă fiica lui se îndrăgostise deja, n-avea să accepte o asemenea neobrăzare în ruptul capului.

— Nu l-a văzut în viața ei, răspunse Tami, clătinând din cap. Domnișoara se gândește neîncetat la femeia aceea frumoasă care v-a vizitat ieri. Se prăpădește de plâns și zice că vrea să-i fie noră. Azi-noapte n-a închis un ochi.

— Unde-a cunoscut-o pe Otsugi?

— Toate femeile o cunosc și o admiră. Se știe foarte bine că se trage dintr-o familie bogată și că nu se plânge de sărăcia actuală. Datorită ei se bucură Hanaoka de succes în Kishū. Kae este înnebunită după ea. Nu mai poate de fericire că Otsugi o dorește și spune că va fi fericită în viață numai dacă va deveni nora ei.

Poate că Tami înflorea puțin lucrurile, dar asta simțea Kae. Cu siguranță. Sajihei era uimit, ba chiar tulburat de cele auzite. Și totuși, inima îi spunea să nu se despartă de fiică. Îl înfură gândul că soția lui se lăsase impresionată cu atâta ușurință de spusele dădacei. Disperarea își croia tot mai mult drum în sufletul lui.

— Ce vezi tu atât de nemaipomenit la femeia asta? Cine crezi că ar mai fi avut impertinența să vină cu o asemenea propunere?

— Ea o fi crezut că astfel se evită orice neînțelegere datorată diferenței de poziție socială. N-a încercat chiar ea să sugereze asta?

— Otsugi mi-a prezentat lucrurile în așa fel, încât medicina pare cea mai importantă meserie din lume. Mie nu mi se pare de bun augur că a venit la noi cu asemenea argumente. Noi suntem sănătoși tun.

— Când oamenii se îmbolnăvesc, sunt recunoscători celor care-i vindecă. După ce se fac bine, se trezesc mulțumind zeilor, nu medicilor. Doctorii sunt uitați prea repede!

După moartea bunicului, toți membrii familiei Imose fuseseră sănătoși, iar Sajihei uitase cu totul de existența medicilor. În asemenea condiții era firesc ca vorbele lui Otsugi despre însemnătatea doctorului să i se pară exagerate.

Pe Sajihei îl irita tot mai tare discuția asta cu femeile, cu atât mai mult cu cât auzea și oftaturile soției... poate din pricina greutăților pe care le întâmpinase în căsnicie. Nu i-o fi fost ușor să suporte toanele socrilor și să-i slujească atâta amar de vreme, trăind într-o atmosferă austeră, impregnată de mândria poziției lor sociale înalte. Doar se trăgeau din clanul Inbe! De când se măritase și se mutase la el, nu avusese parte de libertate și fusese silită să respire, în fiecare ungher din casă, aerul posomorât și apăsător lăsat moștenire de generațiile trecute. Poate că, într-un anume fel, trăise exact cum spusese Otsugi: „într-o familie bogată și așezată... dar atât“. Tocmai

pentru că viața de noră fusese atât de chinuitoare, își dorea ca fiica ei să respire din plin libertatea. Ea nu cunoștea familia Hanaoka, însă își închipuia, gândindu-se la firea doctorului și la impresia lăsată de casa lui, că fiica ei nu avea să se sufoce acolo, că va fi tratată cu generozitate. Prin urmare, datorită trecutului ei și a faptului că în joc era fericirea fiicei, îl înfrunta acum, hotărâtă, pe Sajihei.

— Unpei este mândria familiei Hanaoka. Toată lumea vorbește despre el și se așteaptă să fie un medic excelent. S-ar putea ca tatăl lui să aibă o grămadă de defecte, dar pe noi ne interesează Unpei. El va fi capul familiei.

— Am auzit că-i cam prost, zise Sajihei arțăgos.

— Da, și eu am auzit. Se zvonește că ar fi găsit ceva pe drum și că a stat o zi întreagă lângă lucrul acela, până a venit omul care-l pierduse ca să și-l recupereze. Se spune că nu ia parte la nici o sărbătoare, indiferent de persoana care-i adresează invitația, iar când urcă pe munte adună ierburi în loc de vreascuri.

— Crezi că e firesc să facă așa ceva? Chiar vrei s-o dai pe Kae pe mâna unui nătâng?

— Bârfele pot desființa cu ușurință pe cineva. Dar să știi că sunt și persoane care-l vorbesc de bine. Se spune că doctorul Hanaoka l-a învățat pe fiul lui să scrie și să citească. Așadar, n-a urmat școala din sat. Unii susțin că Unpei este sclipitor de inteligent.

— Oricum, a fost un copil cam ciudat.

— Nu există fum fără foc. Bârfele conțin și un grăunte de adevăr.

— Cu siguranță.

Soția lui Sajihei nu se dădea bătută.

— Dacă susții că e tâmpit și isteț în același timp, poate ajunge geniu... Nu uita că are o mamă sclipitoare.

Sajihei nu știa ce să mai zică. Soția lui îl văzu că șovăie și încercă să tragă o concluzie:

— Mă bucură cererea lor foarte mult, deoarece Kae este dorită de o femeie luminată la minte și extrem de precaută.

Sajihei nu avea de gând să-și mai asculte soția. Hotărât să nu o dea pe Kae familiei Hanaoka, încerca să îi zdruncine recunoștința față de Otsugi. Așadar, a început să-și impună punctul de vedere pe un ton mai liniștit:

— Dacă stau bine și mă gândesc, situația mi se pare cam stranie. Presupusul mire tocmai a plecat la Kyoto pentru trei ani, după spusele lui Otsugi. Dar cine poate fi sigur că va lipsi doar trei ani? Și să zicem că se întoarce, așa cum spune maică-sa... Știi câți ani va avea Kae atunci? Douăzeci și patru!

Sajihei își dădea seama însă că Hanaoka nu le-ar fi cerut-o pe Kae imediat și necondiționat dacă n-ar fi știut cât timp avea să lipsească fiul lor. Intuia că soția lui ținea morțiș ca fiica lor să se mărite cât mai repede. Nu se așteptase la contraargumente din partea ei. Prin urmare, ca să rezolve situația, de altfel destul de încâlcită, a trimis după căpetenia satului Hirayama și i-a înmănat răspunsul oficial al familiei Imose către familia Hanaoka. Acesta s-a simțit stânjenit, de parcă el ar fi fost de vină pentru comportamentul agresiv al lui Otsugi.

Otsugi a citit mesajul fără să se încrunte câtuși de puțin. Netulburată de refuzul lui Sajihei, a trimis, prin același mesager, următoarea scrisoare:

Cu îngăduința dumneavoastră, am dori să o aducem pe Kae la noi înainte de sfârșitul anului. În felul acesta, ar avea prilejul să se obișnuiască în casa unui doctor și l-ar întâmpina pe Unpei ca membră a familiei Hanaoka. Desigur, am dori să anunțăm evenimentul în sat și să pregătim un ceremonial nupțial simplu.

Otsugi a dovedit iar inteligență și mult tact, punându-i pe Imose în fața faptului împlinit. Cu alte cuvinte, îi anunța că pregătirile urmau să fie cât se poate de simple, iar ceremonialul fără zestre și îmbrăcăminte, socotind casa lor neîncăpătoare pentru așa ceva. Otsugi se comporta de parcă știa despre frământările lui Sajihei.

Datorită, în cea mai mare parte, voinței neclintite a lui Kae, cele două familii și-au lămurit neînțelegerile și au hotărât ca odraslele lor să-și unească destinele. Sajihei s-a văzut obligat să-și schimbe atitudinea și să nu nesocotească orice spunea Otsugi. Kae nu mâncase un timp, dar nu în semn de protest, ci pur și simplu pentru că stomacul ei respinsese orice fel de hrană. Chiar și orezul care-i plăcea atât de mult, servit în bol de porțelan. Pe lângă asta, mai avusese și dureri cumplite în piept și nu dormise nopțile, ceea ce o alarmase pe Tami și o îndemnase să intervină.

Într-o noapte, Kae o visase pe Otsugi la capătul unei cărări puternic luminate. Stătea acolo ca o zeiță la poarta paradisului. De ani și ani de zile, de când se știa cocoloșită de familia Imose, a fost prima oară când a simțit o emoție nestăvilită. Strălucirea a pâlit repede, iar cărarea a dispărut. S-a trezit din nou în încăperea ei întunecată. N-a încercat să interpreteze visul în vreun fel, însă amintirea luminii puternice a întristat-o multă vreme. Kae nu și-a îngăduit niciodată să-și învinuiască părinții pentru situația în care se afla, însă era limpede că nu-și revenea din șocul pe care-l suferise.

Unul dintre motivele pentru care Otsugi pusese ochii pe Kae era și faptul că o considera foarte sănătoasă. Spre dezamăgirea tuturor însă, ea slăbise foarte mult. Părinții erau chiar îngrijorați de starea ei.

Kae fusese crescută cu foarte multă atenție de către familia de samurai riguroși din care provenea. Însă, în loc să fie robustă și cu picioarele pe pământ, rămăsese tot un copil naiv, fermecat în continuare de frumusețea lui Otsugi. Iar Unpei n-a preocupat-o niciodată, deși se afla la vârsta măritişului.

IV

În toamna anului 1782, familia Imose a dat o petrecere cu mare pompă în cinstea fiicei lor, care urma să se căsătorească. Apoi, după obiceiul locului, Kae, îmbrăcată într-un superb kimono de mireasă, cu pălărie pe cap și cu un voal subțire din bumbac pe față, a fost purtată în palanșin, cu oblonul lăsat, până în satul Hirayama. Familia nu o însoțea. Eticheta cerea ca ea să ajungă singură în casa socrilor.

La sosire, splendidă mireasă a pășit singură în casă, fiind întâmpinată călduros de nerăbdătoarea Otsugi, care a luat-o de mână și a condus-o în încăperea principală. Acolo o aștepta o pernă specială. Ceremonialul nupțial, pe cale să înceapă, urma să se desfășoare în absența mirelui, care plecase la Kyoto cu aproape jumătate de an în urmă. Acesta ar fi motivul pentru care biografia doctorului Seishū Hanaoka, rescrisă mai târziu, cuprinde inexactități referitoare la data căsătoriei. Chiar dacă un asemenea aranjament era destul de rar, nu a fost criticat de nimeni. Atâta vreme cât mirele urma să se întoarcă, lipsa lui la ceremonialul nupțial nu afecta cu nimic poziția nurorii în familie. Oricum, Kae nu avea de

suferit, pentru că totul fusese pus la calc, până în cele mai mici amănunte, de viitoarea ei soacră.

Locul lui Unpei la masă a fost ocupat de cartea *Honzō Kōmoku*¹. De fapt, era un manuscris, copiat cu pensula, foarte îngrijit, de bunicul lui Unpei – Unsen Naomasa Hanaoka – în vremea studenției. Începând cu Unsen, bărbații din familia lui practicaseră medicina în exclusivitate, ceea ce explică prezența unei asemenea cărți în casă. E vorba de „biblia” ierburilor tămăduitoare scrisă de medicul chinez Li Shih-chen² în timpul dinastiei Ming. Trei generații – Unsen, apoi Naomichi, iar acum Unpei – acordaseră o atenție deosebită acestei cărți neprețuite, însușindu-și toate cunoștințele de care aveau nevoie. Așa se explică și că nu se afla într-o stare prea bună: hârtia era îngălbenită, copertile, uzate, cerneala, ștersă pe alocuri. Venerabilul text prezent la banchetul nupțial, alături de mireasă, părea să aibă propria existență, fiind menit să-i amintească lui Kae că devenea membra unei familii dedicate trup și suflet medicinei.

Kae era teribil de emoționată. Nu numai pentru că locul de lângă ea nu era ocupat de mire, ci și pentru faptul că percepea prețioasa carte ca pe o ființă vie. Au trecut-o fiori. Ea, care tocmai venise de la banchetul zgomotos oferit de familia Imose, se simțea brusc izolată. Trăia cu impresia că plonjase într-o singurătate înspăimântătoare. A apucat-o un tremurat pe care nu și-l putea stăpâni.

1 *Cartea plantelor de leac.*

2 1518-1593.

Exact în fața ei, la masă, ședeau Otsugi și Naomichi, iar în dreapta și-n stânga lor, copiii mai mici. Folosindu-se de relațiile familiei Matsumoto, unul dintre frați – al doilea fiu Hanaoka – se angajase ucenic într-o breaslă meșteșugărească. Următorul intrase de curând în tagma preoților budiști. La ceremonialul nupțial luau parte și surorile mai mici ale lui Unpei – Okatsu, de aceeași vârstă cu Kae, și Koriku, cu doi ani mai tânără. Nu lipsea nici mezinul familiei, Ryōhei, care tocmai împlinise trei ani și care, în momentul acela, stătea cuminte în brațele lui Otsugi. Kae abia distingea chipurile membrilor familiei Hanaoka prin voalul ce-i acoperea fața.

Asistentul lui Naomichi, Ryōan, a luat sticla cu sake rece și a început să toarne în ceșcuțe. Otsugi s-a ridicat ușor și i-a scos voalul lui Kae. Mireasa a luat ceșcuța și a privit, tăcută, băutura ce acoperea fundul bolului lăcuit în roșu, gândindu-se cu seriozitate la viața nouă pe care urma s-o înceapă. Dacă licoarea aceea avea menirea să întărească legătura ei cu noua familie, atunci trebuia să o bea repede.

Când a ridicat privirea, Kae a observat că Otsugi o iscodea cu blândețe, cu niște ochi zâmbitori, care păreau să-i grăiască: „Stai liniștită. Totul o să fie bine. Bea-ți sake-ul. Așteptam de mult prilejul acesta“. Cu toate că i s-a părut oarecum jenantă manifestarea de afecțiune, Kae a mai prins curaj. A dus repede la gură bolul cu sake, pentru a-și ascunde ochii înlăcrimați. Cu excepția ceșcuței de *toso*¹ servit la Anul

1 Sake aromat.

Nou, nu i se permisesese, cu alte ocazii, să pună alcool în gură.

Băutura, care pe vârful limbii i s-a părut rece, a încălzit-o imediat și s-a trezit respirând ușurată. Însă și-a dat seama imediat că nu se cădea să aibă o asemenea reacție într-o casă în care abia intrase și s-a înroșit toată.

Viața în familia Hanaoka se anunța mai austeră decât își imaginase. Pe tăvița lui Naomichi nu se aflau decât două sticlute de sake și două feluri de mâncare. Nici nu se putea compara cu banchetul de la familia Imose pe care tocmai îl părăsise și unde veniseră vreo patruzeci de invitați. Fiecare avusese parte acolo de două tăvi cu câte patru boluri de mâncare. Aici, nici măcar un pește întreg de persoană! Iar ca mâncare festivă, doar orez cu boabe de fasole roșie. Otsugi și Okatsu au mai trecut o singură dată pe la bucătărie, pentru câte o porție suplimentară.

Cu toate astea, pe Kae a impresionat-o prima zi petrecută la familia Hanaoka. Cum Naomichi s-a îmbătat repede de la cele două sticlute de sake, a început să se laude cu arborele lui genealogic. Susținea că Hanaoka se trăgea din familia împăratului Bitatsu. Pe când îl asculta, avea un sentiment de împlinire pe care încerca să-l compare cu senzația de gol trăită mai devreme la Imose acasă. Familia cea nouă i se părea mai interesantă decât aceea în mijlocul căreia trăise atât de mulți ani.

Amintirile l-au purtat pe Naomichi până spre originea numelui de familie, care – susținea el – provenea de la Gorō Wada, nepotul fratelui mai mic

al străbunicului lui Masashige Kusunoki¹. Acesta tinuse să locuiască în satul Hanaoka din provincia Kawachi².

Când au terminat de mâncat, Okatsu și Koriku au strâns masa. Kae se simțea stânjenită pentru că nu dădea o mână de ajutor, însă Otsugi i-a făcut semn să stea liniștită.

— Mireasa trebuie să rămână cuminte lângă soțul ei, chiar dacă acesta lipsește. Te rog să fii atentă la ce povestește bărbatul meu. Punctul culminant urmează. De la Gorō Wada până la el s-au succedat șase generații. Noi cunoaștem bine povestea, însă tu o auzi pentru prima dată. Să nu te îngrijorezi că nu vei reține toate detaliile, vei mai avea multe ocazii să o ascuți.

Okatsu și Koriku au încuviințat, zâmbind. Știau bine cât de des își istorisea tatăl lor povestea favorită. Au dispărut, chicotind, în bucătărie. Kae s-a liniștit. Aprecia din tot sufletul atenția pe care i-o acorda soacra. Blândețea ei o impresiona profund.

Naomichi încăruntise și chelise. Smocul de păr prins în creștet nu era centrat bine, semn că nu punea preț pe înfățișare. Ridurile din jurul ochilor îi trădau și ele vârsta. Era solid, urât, cu pomeții proeminenți și roșu la față. Purta un kimono din bumbac în dungi, iar pe *haori*³ avea imprimat blazonul familiei: frunze albe de *paulownia*, mari cât pumnul, pe un

1 Samurai (1294-1336) considerat model suprem de virtute militară și devotament față de împărat.

2 Partea de răsărit a actualei prefecturi Osaka.

3 Kimono scurt purtat la ocazii festive.

fundal colorat. Arăta foarte caraghios. Deosebirea dintre el și Otsugi, cochetă ca de obicei, era izbitoare.

Kae îl asculta nu pentru că se simțea obligată să cunoască dintr-un foc toată istoria neamului Hanaoka, de vreme ce aparținea și ea acestuia, ci pentru că îi făcea plăcere să-l asculte pe Naomichi depănând povestea familiei de medici care au știut, cu tenacitate, să-și croiască drum în viață. Acesta părea mai degrabă îmbătat de propriile-i vorbe decât de sake-ul pe care-l băuse.

— Știm cu toții că datoria unui medic este salvarea de vieți omenești. O singură dispariție mă umple de remușcări și tristețe, chiar și atunci când e vorba de o persoană în vârstă. Sentimentele unui doctor se citesc pe chipul lui. N-ar trebui să... Dar... despre ce vorbeam? A, da! Până la Naochika Den'emon, cei din neamul meu au practicat agricultura și medicina în același timp, însă, începând cu tata, ne-am dedicat medicinei în exclusivitate. Unpei face parte din a treia generație Hanaoka devotată trup și suflet profesiei. Trecutul nostru e plin de greșeli, unele chiar greu de acceptat și pe care le regretăm nespus. Cu toate astea, nici unul din familia noastră nu poate fi acuzat că ar fi profitat de medicină în interes personal. Știu că unii se amuză pe seama mea, considerând că mă laud prea mult cu Unpei, că nu-l văd decât pe el înaintea ochilor. Adevărul este însă că nu-l consider doar *fiul* meu. Cred că a venit vremea ca neamul Hanaoka să înflorească și să dea roade adevărate. Unpei întruchipează chiar visurile strămoșilor mei, care și-au dorit întotdeauna să înfăptuiască lucruri deosebite. Ca urmași ai unei familii de samurai

obligați să-și lepede sabia, nu ne-am socotit fericiți când a trebuit să punem mâna pe sapă. Unpei s-a ridicat deasupra noastră. Pe al treilea fiu l-am făcut preot și l-am trimis la muntele sfânt Kōya, ca să se roage pentru cei dispăruți de pe lume din cauza nepriceperii noastre sau chiar a ghinionului. E nevoie de o sută de ani ca să apară un geniu. Or cei din neamul Hanaoka s-au implicat în medicină de aproape un secol. Așadar, o fi sosit momentul să arătăm cine suntem și ce putem. Unpei va fi cu siguranță un om mare.

După ce-au terminat treaba la bucătărie, fetele li s-au alăturat celorlalți. Îl ascultau cu toții pe Naomichi și încuviințau, chiar dacă știau povestea lui pe de rost. Otsugi, Okatsu, Koriku, fetele. Kae se simțea pur și simplu încântată de seriozitatea cu care împărtășeau convingerile lui Naomichi. O impresionase și socrul, deși lumea nu-l lua în serios din pricina îngâmfariei. Era tot mai mândră, cu atât mai mult cu cât eroul istorisirii lui Naomichi era chiar soțul ei. Oare ce perspective minunate i-o fi deschis Otsugi atunci când a poftit-o să-i fie noră?

Naomichi a tot trăncănit până la miezul nopții.

— Cu mult înainte de a se naște Unpei, mă hotărâsem să-mi găsesc o nevastă frumoasă și deșteaptă care să-mi dăruiască moștenitori. Vă dați seama ce bucurie nebună m-a cuprins când am descoperit-o pe Otsugi!

Kae a privit-o pe Otsugi pe furiș, însă aceasta asculta netulburată și serioasă... asemenea unui credincios absorbit de predica preotului său. În clipa aceea s-a gândit că familia Hanaoka a pus mâna pe

ea din aceleași motive pentru care Naomichi se agățase cu disperare de Otsugi. A străbătut-o un fior de plăcere când și-a dat seama de rolul pe care avea să-l joace în arborele genealogic al acestui neam.

— Unpei s-a născut cu douăzeci și trei de ani în urmă.

Depăna cunoscuta poveste a o suta oară, probabil. Chiar și Kae mai aflase câte ceva de la bunicul ei, însă în seara asta parcă suna cu totul altfel. Fiind în familie, Naomichi și-a permis să le dea amănunte despre naștere.

— Otsugi a început să respire greu. Nu mai suportam să o văd suferind. Am ieșit în grădină și am descoperit că buruienile cotropiseră ierburile de leac. Otsugi nu mai putuse plivi în ultima vreme. Era însă o zi însorită, minunată. Nici măcar un firisor de nor pe cer. Când să pun niște ierburi la soare, ca să se usuce, mi-am amintit că avusesem mai demult presimțirea că moștenitorul familiei Hanaoka urma să se nască într-o zi frumoasă. M-am răzgândit. Am lăsat ierburile în pace și am vegheat-o pe soția mea. Au început durerile facerii. Otsugi țipa și se zvârcolea. La un moment dat, a strigat să fierb apă și să chem moașa. În clipa aceea s-a pornit o ploaie torențială și un fulger a brăzdat cerul. Tuna cumplit și pământul se zguduia la poalele muntelui Katsuragi. O țineam în brațe și o încurajam. Moașa n-a mai ajuns din pricina furtunii, așa că a născut cu mine. Eu l-am adus pe Unpei pe lume. Și acum îmi răsună în urechi primele lui scâncete.

A arătat, prin gesturi, cum îl ținuse pe Unpei în brațe. Încerca să-și înăbușe emoția care-l copleșea la amintirea acelor clipe.

— Otsugi a mai născut șapte copii, însă eu am asistat-o doar la nașterea lui Unpei. Doamne, ce-a mai urlat! Am observat că dintr-odată cerul se luminează și se făcuse iar frumos. O zi plăcută de toamnă. Am fost absolut convins că acesta era copilul pe care-l aștepta neamul Hanaoka. Când am terminat de spălat pruncul, a apărut și moașa. Ea s-a ocupat de restul. Am ieșit în grădină și am văzut un nor alb plutind liniștit, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. În clipa aceea am hotărât ce nume să-i dau. Unpei. „Norul liniștit“. Frumos nume, nu-i așa?

De fiecare dată când povestea, Naomichi mai înflorește câte puțin. Așadar, exagerările erau firești. Kae, în calitate de noră acum, încerca să-și închipuie cât de mulțumită și liniștită se simțise Otsugi după nașterea băiatului mult dorit. A constatat că Otsugi își privea soțul cu tandrețe. Se întreba dacă nu se plictisise auzind aceeași istorisire de nenumărate ori.

— S-a făcut târziu. Ce-ar fi să încheiem ceremonialul, dacă tot avem un fiu atât de minunat? zise Otsugi, hotărâtă să pună punct elogiilor lui Naomichi.

Fetele au început pregătirile de culcare. Okatsu și Koriku i-au dus lui Kae niște apă caldă și au ajutat-o să-și îndepărteze machiajul. Nici una nu semăna cu Otsugi. Nu aveau nimic din farmecul și grația acesteia, ci aduceau mai degrabă cu Naomichi. În plus, erau foarte tăcute. Nici Kae nu părea mai vorbăreață și se simțea destul de stânjenită. Se obișnuise

cu Tami și-i era greu acum să accepte ajutorul soacrei și al fetelor. Nici măcar nu știa cum să le mulțumească. Oricum, nu avea de ales.

În timp ce-și împăturea chimonoul de mireasă, și-a dat seama că mama nu-i spusese nici un amănunt legat de nașterea ei. Probabil că nu se întâmplase nimic deosebit. Îi era dor de ea. Chiar dacă nunta se făcuse în pripă, îi pregătise totul cu multă grijă. Toată lumea din casa Imose și oaspeții îi admiraseră chimonoul de mireasă, însă aici i-au trecut sub tăcere splendoarea. Câtă lipsă de respect! Dacă ar fi știut mama, cu siguranță că ar fi durut-o. Kae nu trebuia totuși să se plângă. Se afla acum în sânul familiei pe care și-o dorise. Pe când așeza frumos mânecile chimonoului, și-a dat seama că era totuși foarte departe de casa părintească.

Ryōhei plângea în camera de alături. Poate îl treziseră surorile lui, tot intrând și ieșind.

— Vreau să văd mireasa! scâncea el.

Pesemne că îl impresionase profund înainte de a merge la culcare. Vedea și acum în fața ochilor voalul minunat care îi acoperise fața. Fetele nu reușeau să-l potolească. A încetat cu smiorcăitul doar când Otsugi l-a luat de mână și i-a promis că-l va culca în același așternut cu Kae.

— Uite, Ryōhei, ea e soția fratelui tău mai mare, adică noua ta cumnată.

Ryōhei o privea mirat pe Kae. Nu-i venea să creadă că era una și aceeași persoană. Își îmbrăcase deja chimonoul de noapte și arăta complet schimbată.

Spre deosebire de surorile lui, Ryōhei semăna foarte bine cu Otsugi, mai ales la ochi și la gură. Ba

și la fire. În lumina palidă a lămpii cu petrol, Kae încerca să-l convingă de faptul că era una și aceeași persoană. I-a venit brusc ideea să-i etaleze în fața ochilor veșmântul de mireasă.

— E tare frumos! exclamă el, sincer. E minunat, nu-i așa?

Otsugi încuviință, tăcută. Kae se simțea mulțumită că, în sfârșit, cineva îi admira chimonoul.

În noaptea aceea, Kae și Otsugi au dormit în aceeași încăpere. Ryōhei își pusese mâna pe pieptul lui Otsugi, de parcă era gata-gata s-o îmbrățișeze. În timp ce mângâia cutia de lemn de sub căpătâi, care-i servea drept pernă, Kae se întreba cu care dintre părinți semăna soțul ei, Unpei. Tânăra mireasă fecioară nu se simțea câtuși de puțin nemulțumită că dormea lângă frumoasa ei soacră în noaptea nunții. Ba dimpotrivă, era liniștită și pregătită să-și umple sufletul cu vise frumoase.

V

Familia Hanaoka și-a reluat viața obișnuită încă de a doua zi. Okatsu și Koriku făceau mâncare și spălau rufe sub supravegherea mamei, iar slujnica se ocupa de curățenie și de cei mici. Asistentul Ryōan Shimomura îl ajuta pe Naomichi, pentru că femeile și copiii nu aveau voie nici măcar să se atingă de sertarele în care se aflau medicamentele și instrumentarul. Pregătirea mâncărurilor simple și casa cea mică nu ocupau prea mult timp, astfel că treburile zilnice se terminau destul de repede. De aceea, Okatsu și Koriku treceau îndată în încăperea cu războaiele de țesut și lucrau acolo până seara, fără întrerupere. Erau chiar foarte pricepute. Kae bănuia că firele vopsite pe care le țesau veneau din boiangeria familiei Matsumoto, de dincolo de râu.

La început, Kae a crezut că fetele țesau materiale pentru viitoarele lor chimonouri de mireasă. Tami îi spusese cândva că fetele de la țară trebuie să-și pregătească singure zestrea, iar banii munciți erau tot ai lor. Kae se gândea să le dea din lucrurile aduse cu ea.

Avea să afle însă foarte curând că Okatsu și Koriku nu munceau pentru ele. De dincolo de râu venea

destul de des câte un negustor care aduna toate baloturile țesute de sătenii din I Iirayama și le vindea în Sakai¹. La întoarcere, le aducea sătenilor produse sau le oferea bani pentru munca lor. Kae a băgat de seamă că familia Hanaoka nu cerca niciodată produse, ci numai bani. Otsugi îi puna deoparte până reușea să strângă o anumită sumă, pe care i-o trimitea apoi lui Unpei, tot printr-un negustor care ajungea în Kishū sau prin cineva care plănuia să meargă la Kyoto cu treburi. Când și-a dat seama ce se întâmpla cu banii, Kae s-a simțit datoră să dea o mână de ajutor.

— Vă rog să-mi îngăduiți să-mi cumpăr un război și să mă învățați ce am de făcut.

Otsugi a încuviințat cu un zâmbet în colțul gurii și i-a arătat lui Kae cum să folosească suveica.

— Te rog să nu te grăbești, ca să nu încurci firele.

Kae nu pusese în viața ei mâna pe o suveică, dar a învățat foarte repede. A înțeles că, dacă ținea minte ordinea în care trebuia să introducă firele, îi ieșea și ei bine țesătura cu dungi. Și-a dat seama în scurt timp că Okatsu era complet diferită de cum o crezuse la prima vedere. Era deșteaptă ca și mama ei, chiar dacă nu semăna la chip cu ea. Koriku era ascultătoare și făcea tot ce-i spunea sora ei mai mare. Kae, care crescuse singură, simțea o recunoștință profundă pentru amabilitatea celor din jur și țesea cu și mai multă râvnă. Se descurca tot atât de bine ca Okatsu, care se îndeletnicea zi de zi cu munca asta de mai bine de zece ani. Fiind îndemânatică și

¹ Mare centru comercial la sud de Osaka.

înzestrată cu imaginație, a ajuns să creeze modele personale, foarte atrăgătoare. Și o făcea cu o plăcere deosebită. Fetele recunoșteau că modelele lui Kae erau ieșite din comun, dar nu se încumetau să se abată de la norma impusă de mama lor. Okatsu țesea materiale cu dungi, Koriku, simple.

Kae era fericită. Îi făcea mare plăcere când negustorii îi spuneau că țesăturile ei erau foarte prețuite. Otsugi nu se lăsa nici ea mai prejos cu laudele. Kae se înfiora de încântare.

— Uitați-vă cât sunt de frumoase! se minuna Otsugi. Și când a venit la noi nici măcar nu știa să facă așa ceva. Ce mândru va fi Unpei că are o asemenea soție! Și el muncește din greu acolo, la Kyoto.

Când o auzea pe soacra ei, lui Kae îi venea să sară-n sus de bucurie și să țeasă încontinuu, zi și noapte, fără să închidă ochii. La început, se simțise singură și izolată în familia Hanaoka, neștiind ce să spună și ce să facă. Acum avea senzația că era întru totul acceptată de noile ei rude și nu-și mai încăpea în piele de fericire când soacra o lăuda în prezența altora.

— Vedeți ce modele minunate face? Sunt pur și simplu fascinantă.

Lucrurile de bun-gust pe care le purta, precum și brodatul, cu care se deprinsese de mică, îi cultivaseră lui Kae simțul frumosului. În general, negustorii încuviințau spusele lui Otsugi cu o plecăciune a capului, însă nu considerau țesăturile fetei cu totul ieșite din comun. Erau frumoase și-atât. Kae și-a dat seama și ea că modelele ei nu aveau nimic excepțional, cu atât mai mult cu cât țesăturile erau doar

din bumbac, dar se simțea în al nouălea cer când o vedea pe soacra ei încântată. Încerca să țeasă tot mai mult ca să-i facă plăcere. Nu lăsa impresia că tânjește după soțul ei, cu toate că se gândea tot mai mult la el. Îi plăcea să viseze cu ochii deschiși. Dacă se vorbea despre Unpei, sorbea fiecare cuvânt. Când se întorcea la războiul de țesut, își amintea și cele mai mici detalii, iar acestea o îmboldeau și mai mult. Tânăra soție fecioară nu-și dădea seama că dragostea pentru soțul absent devenea tot mai profundă și că tocmai de aceea alegea modele vesele și îndrăznețe.

Unpei nu i-a scris lui Kae nici măcar o scrisoare și nici n-a mulțumit vreodată familiei pentru banii trimiși la Kyoto. Naomichi primea și el doar rareori vești de la fiul său. Se resemnase deja.

— Lipsa scrisorilor e semn bun, zicea el. Cei ocupați cu învățatul n-au timp să se gândească acasă.

Încerca el să se prefacă nepăsător și să arate că avea umor, dar i se mai ivea câte-o undă de tristețe pe chip.

Naomichi știa din propria experiență de student că nu-i ușor să te descurci într-un oraș mare și străin. Ori de câte ori primea bani de la un pacient, o pune pe Otsugi să i-i trimită lui Unpei.

După ce a împlinit șaiszeci de ani, cu toate că a rămas același mare vorbăreț de dinainte, Naomichi a simțit că-l părăsesc puterile. Mai cu seamă picioarele nu-l mai ascultau. Când a văzut că nu mai putea merge la pacienți, l-a trimis pe Ryōan în locul lui. Naomichi a ajuns să consulte doar acasă, dar trata orice, de la răceală și ulcerații până la fracturi și boli grave. Asta era datoria medicilor de țară. Fiind

cunoscut ca dermatolog, mulți pacienți cu boli de piele i se adresau lui. Nu refuza niciodată pe nimeni.

Tratamentul lui Naomichi era dur și unii bolnavi îl suportau greu, cu toate că erau convinși că se vindecă. La început, vaietele și țipetele suferinzilor au speriat-o pe Kae. Nici nu putea dormi noaptea din pricina lor și avea coșmaruri. După un an, s-a mai obișnuit. Cu toate astea, i se mai întâmpla să se oprească în timpul țesutului când auzea gemete. Vedea în fața ochilor sângele țâșnind în urma retezării unui neg sau puroiul țâșnind dintr-o rană infectată, care prinsese coajă. Atmosfera din casa unui medic nu era deloc plăcută. Lume multă la coadă. Copii plini de râie. Femei cu boli grave de piele, provocate de un tratament anterior nepotrivit. Când vedea asemenea bolnavi, își amintea de povestea pe care o auzise despre Otsugi și de vindecarea ei miraculoasă. Uneori îi venea să creadă că doar frumusețea îi alungase boala și că vindecarea nu i se datorase lui Naomichi.

Situația lor materială s-a degradat pe măsură ce trecea timpul. Au renunțat la paharul de băutură de la cina lui Naomichi și chiar intențiile privind pregătirile de nuntă ale lui Okatsu n-au mai fost luate în seamă. Uneori n-aveau nici bani pentru medicamentele strict necesare, iar la cină se mulțumeau zile-n șir doar cu cartofi fierți și cu terci de orez. În ciuda greutăților, nu se văitau și nu erau abătuți. Își puseseră cu toții speranțele în succesul lui Unpei, care studia la Kyoto. Optimismul lor venea de la tinerețea, frumusețea și starea de spirit a lui Otsugi. Ea îi încuraja. Naomichi, Okatsu, Kae își dublaseră

eforturile pentru susținerea lui Unpei, din respect pentru Otsugi.

Fiind foarte ocupată cu țesutul, Kae a început să-și neglijeze coafura și ținuta. Otsugi însă arăta întotdeauna ca scoasă din cutie și nu părea niciodată obosită. Oricât de devreme se scula, Kae o găsea întotdeauna pieptănată și îmbrăcată îngrijit, cu gulerul chimonoului așezat fără cusur. Kae a descoperit secretul. Soacra ei își puneă de cu seară chimonoul la presat și se trezea cu noaptea-n cap pentru a-i ajunge timpul să se dichisească. Înainte de culcare, la baie, își freca tot corpul cu săculețul umplut cu tărâte din orez. Așadar, nu avea cine știe ce secrete de păstrare a frumuseții. Ținuta ei era pur și simplu impecabilă. Gesturile delicate erau fermecătoare, iar când mergea părea că dansează. Kae nu se simțea în stare să o imite nici măcar o singură zi. I se părea prea multă bătaie de cap. Dar, cu cât o vedea pe Otsugi mai preocupată de cum arăta, cu atât o admira mai mult.

Nici fetele nu acordau mai multă atenție ținutei, deși se aflau la vârsta măritişului. Poate se resemnaseră la gândul că nu vor arăta niciodată ca mama lor. Le-a văzut de nenumărate ori folosind săculețul cu tărâte aruncat de Otsugi, după ce-l puneau la uscat. Până la urmă a ajuns și Kae în aceeași situație. Era destul de costisitor să ai propriul săculeț. Kae a observat la un moment dat că tărățele folosite de soacra ei fuseseră amestecate cu zahăr nerafinat și cu excremente de privighetoare, semn că pe Otsugi o preocupa în mod deosebit pielea ei. Kae nu se aștepta să devină o frumusețe numai pentru că folosea

săculețul soacrei sale. Cu toate astea, când făcea baie și îl simțea pe propriul corp, avea impresia că pielea îi devenea mai albă și mai fină. Începuse și ea să stoarcă și să pună la uscat, sub streășină, săculețele soacrei sale.

Otsugi își proteja trupul și îmbrăcămintea prin diverse metode. De exemplu, când mătura, își acoperea părul cu un prosop, își sufleca mânecile și își îndoia poalele chimonoului. Uimitor era felul în care uda grădina; pe hainele ei nu se vedea nici măcar un strop de apă. Când ieșea în grădină să plivească buruienile, își punea mănuși speciale, de culoarea pielii.

Kae mai mergea și ea din când în când în grădină s-o ajute pe Otsugi. Soacra o învăța, cu o răbdare pe care nu i-o arătase nici propria-i mamă, numele diverselor ierburi de leac și cum să le distingă. Kaе privea atentă și încerca să se familiarizeze cu mulțimea de frunze. De când se măritase, Kaе dormea în aceeași cameră cu soacra. Prin urmare, nu se mai jena și nici nu se simțea stânjenită în prezența ei. Când obosea din pricina țesutului, fugea în grădină să-i dea soacrei o mână de ajutor... fără să-și pună mănuși. Se apleca să plivească, alături de Otsugi, în bătaia razelor de toamnă.

Trebuia să fie foarte atentă cum plivește. Cel puțin în grădina din față erau foarte multe ierburi de leac ce se confundau ușor cu buruienile. Dacă nu era atentă, smulgea și ce nu era cazul. Soția unui doctor era datoare să cunoască toate plantele din grădină. Otsugi avea grijă s-o dădăcească serios.

— Ce-i cu florile alea nebune? Parcă ar fi de vinete.

— Care anume? Alea mov-verzui? Întrebă Otsugi, privind în direcția degetului nurorii sale. Să nu mai spui că-s flori nebune. Tulpinile lor seamănă cu cele ale vinetelor, însă dincolo de râu ele se numesc zorele coreene. Seamănă cu zorelele. Tot malul râului e îmbrăcat cu asemenea flori.

Kae s-a simțit rușinată din cauza neștiinței sale. La sfârșitul verii, zorelele coreene își pierdeau florile și în locul lor apăreau niște fructe purpurii cât un pumn de copilaș. Plantele astea, cu spinii ascunși printre frunze, creșteau bine în cele mai aspre condiții.

— Tata le numea *mandarage*¹, zise Otsugi. Ni se atrăsese atenția să nu le ducem la gură pentru că erau otrăvitoare. Dacă pui limba pe ele, gata cu tine! Poate că li s-ar potrivi mai bine porecla dată de tine — „flori nebune“. Frunzele lor uscate amestecate cu tutun se folosesc pentru tratarea astmului. Chiar și drept calmante.

În timp ce plivea, Kae își aminti brusc de ziua în care o văzuse pe Otsugi pentru prima oară.

— Am văzut florile astea și când am fost aici data trecută. Erau înflorite... albe și frumoase.

— Când ai fost tu aici?

— Când aveam opt ani.

— Chiar ai fost aici cu atâția ani în urmă? Eu de ce nu-mi amintesc?

Otsugi nu-și amintea ca nora ei să se fi numărat printre pacienții lui Naomichi. Se oprise din plivit și o privea pe Kae, mirată.

— Am venit să vă văd.

¹ *Datura alba* sau trompeta-îngerului.

— Să mă vezi ?

— Da, mamă. Când dădaca mi-a povestit cum ați ajuns să locuiți în Hirayama, am rugat-o să mă aducă până aici. Țineam morțiș să vă văd. Vă rog să mă iertați.

Când a auzit-o pe Otsugi râzând cu poftă de scuza ei, Kae a pufnit și ea în râs. Chiar nu se mai simțea deloc rușinată.

— Cu toate că nu eu ți-am dat naștere, îmi spui mamă. Și eu te consider fiica mea, la fel ca pe celelalte. Legătura noastră e foarte puternică. Așa ne-a fost soarta.

Kae încuviință, gândind că, poate într-o viață anterioară, fuseseră mamă și fiică.

VI

Ploile abundente au făcut să putrezească recolta pe câmp în anul dinainte. În toată țara a fost nenorocire mare. Acum, la începutul primăverii, iar ploua. Iernile sunt destul de blânde în ținutul Kishū. Prin urmare, singura sursă de căldură din case era focul de la bucătărie. Țesătoarele erau ferite de ploaie acolo unde lucrau, dar nu de vânt și frig, care le pătrundea până la oase. Degetele lui Kae se cam albăstriseră de la culoarea indigo din țesături, dar se și crăpaseră de frig, așa că a trebuit să le trateze, să le ungă, să le bandajeze. Îi era greu să mai și mânuiască suveica în asemenea condiții, așa că o scăpa deseori, iar firele se rupeau. De dimineață, toate îi merseseră pe dos. Pe cumnatele ei nu le deranjau umezeala și frigul și-și vedeau de treabă nestingherite.

— Ce naiba am azi? se întrebă Kae, clătinând din cap.

Era o zi mohorâtă și îi era atât de frig, încât nu-i venea să creadă că iarna se sfârșise. La vederea firelor rupte, nici nu se mai putea concentra asupra modelului. La un moment dat, a auzit o voce în poartă, însă nu i-a acordat importanță, crezând că era socrul

ei. Okatsu s-a oprit din lucru și a ciulit urechile. Koriku a rămas și ea cu suveica în mână.

— Aaaa! A venit fratele acasă! strigară fetele într-un glas și dădură fuga la poartă.

Înțelegând că acela care s-a întors era soțul ei, Kae s-a ridicat să-l întâmpine, fără să schițeze măcar gestul de a-și netezi puțin părul. Unpei era înconjurat de mamă și surori când a ajuns ea la el.

— Bine-ai venit!

— Îmi place cum arăți.

— Nu te așteptam așa devreme.

Femeile vorbeau toate odată, de parcă alcătuiseră ad-hoc un cor sărbătoresc. Unpei, cu un cufăr de nuiiele în spinare și cu altul în mână, rămase locului fără să scoată o vorbă. Era ud tot. Pelerina de paie nu-l apăraseră de ploaie, însă nu părea înfrigurat. Îl încălzise probabil mersul pe jos.

— Ce face tata? E bine?

— Da, abia aștepta să vii acasă.

Unpei profită de prilej și se îndreptă spre intrare.

— Ar trebui să-ți pui picioarele în apă fierbinte, zise Otsugi.

În clipa aceea și-a dat seama că era și Kae acolo. A străfulgerat-o dur cu privirea. Apoi, și-a arborat iar zâmbetul încântător în timp ce se întorcea spre fiul ei.

— Și Kae te aștepta.

Unpei a încuviințat. Ochii lui mari și sclipitori s-au oprit pe chipul lui Kae, fără urmă de stînghereală, așa cum li se întâmpla tinerilor. Însă nu i-a venit pe buze salutul potrivit pentru femeia care era soția lui, dar pe care n-o văzuse niciodată până

atunci. Așa că abia a reușit să deschidă gura și să scoată un sunet molcom. Kae, la fel de copleșită de eveniment, s-a limitat la o plecăciune și a țâșnit spre bucătărie, pretextând că merge după apă caldă.

Kae a scos un ciubăraș, l-a umplut pe jumătate la fântână, a mers la bucătărie ca să adauge apă caldă, a mai luat un vas gol și a dat fuga la Unpei. Însă el se și ștersese pe picioare cu un prosop pe care i-l întinsese Okatsu și deja intrase în casă când a ajuns Kae cu apa caldă.

— O, tocmai a terminat! Mulțumesc frumos, zise Otsugi din vârful buzelor, împingându-l în același timp, zâmbitoare, pe Unpei în camera tatălui său, ținut la pat de dureri de picioare.

Kae rămase împietrită locului. Se simțea dezamăgită și singură. Nu-i venea să creadă că i se întâmpla așa ceva la întoarcerea soțului, pe care-l așteptase atâta amar de vreme. Cu toate că era soția lui Unpei, el se lăsa dus de mamă și surori direct în camera tatălui, fără să se oprească o clipă în dreptul ei. Și fără să folosească apa caldă după care se dusesse înadins.

Se îndreptă spre fântână, vărsă apa și privi aburii ce se ridicau prin ploaia care nu mai înceta.

Apoi Kae se duse la bucătărie. Ar fi fost de datoria ei să pregătească prima cină a soțului, însă nu reușea să scape de sentimentul că era o străină. Okatsu și Koriku au apărut fericite, gata să-i pună pe masă fratelui lor iubit tot ce știau că-i făcea plăcere.

— Hai să-i tăiem mulți napi și să-i sărăm puțin.

— Da, ai dreptate. Îi plac la nebunie.

Din discuția celor două surori se înțelegea cât de mult timp petrecuseră cu fratele lor, căci știau tot ce era pe gustul lui. Kae venise ca soție a lui Unpei, în lipsa lui, abia cu trei ani în urmă și habar n-avea de nimic.

Otsugi fusese întotdeauna foarte drăguță cu ea până azi, o zi atât de importantă în viața ei.

„Poate că sunt eu prea obosită și văd totul anapoda“, gândi Kae.

Nu avea chef să meargă în camera lui Naomichi, însă și fâșâiala prin bucătărie le încurca probabil pe Okatsu și Koriku. Chiar nu știa ce avea de făcut. Se simțea foarte abătută și se tot întreba ce naiba căuta în casa aceea, ce însemna familia Hanaoka pentru ea. Recunoștea că nu se prea sinchisise de Unpei la început, însă acum, că venise acasă, îl considera soțul ei, pe care l-a așteptat atâta amar de vreme. Nu înțelegea de ce erau cruzi cu ea și de ce se puneau între soți. Strângea din dinți și-și suporta cu resemnare singurătatea.

Se gândea la Unpei. Avea douăzeci și șase de ani, prin urmare era cu doi ani mai vârstnic decât ea. Era de statură mijlocie, cu un cap neobișnuit de mare, sprâncene stufoase, ochi pătrunzători. Probabil că nu se mai bărbierise de când plecase și arăta înspăimântător. N-avea nimic din trăsăturile lui Otsugi. Ryōhei, în vârstă de numai șase ani, moștenise frumusețea mamei lor. Kae își imaginase că și Unpei avea fața ovală și trăsături plăcute. Așteptările i-au fost înșelate. Cu toată dezamăgirea, se gândea cu drag la el. Oricât ar părea de ciudate asemenea

sentimente, Kae considera că era absolut firesc ca o soție să-și îndrăgească soțul.

Atmosfera de la cină a fost veselă. Naomichi a părăsit patul și li s-a alăturat celorlalți la masă, așezându-se în fața lui Unpei. Ryōan și Yonejirō Imose erau și ei prezenți, gata să asculte poveștile lui Unpei. Yonejirō Imose era o rudă mai îndepărtată de-a lui Kae, din Nate, care se angajase ca asistent al lui Naomichi cu vreun an în urmă. Mezinul era și el prezent, cu bețișoarele în mână, gata să se servească, dar mai degrabă preocupat de ceea ce le spunea fratele mai mare. Se vedea limpede că lui Unpei îi făcea plăcere să vorbească. Cât despre Kae, ei i-a atras atenția alunița cea neagră aflată imediat sub bărbie, pe partea stângă. Se mișca întruna, de parcă era vie.

— Doctorul Kenryū Yamato folosea aceleași procedee chirurgicale ca medicul olandez Caspar. Toate instrumentele pe care le-am adus cu mine provin din Olanda. Sunt convins, tată, că unele dintre ele te vor impresiona în mod deosebit. Diferă mult de cele pe care le-ai văzut tu.

Atât doctorul Yamato, cât și fostul său profesor, Kensui, sunt de părere că un chirurg trebuie să ia în considerare toată structura anatomică a corpului omenesc, și nu doar zona afectată. Numai așa operația se poate bucura de succes. Ideea e că trebuie să se investigheze cauzele primare. De fapt, asta face din medicină o știință. Pe lângă doctorul Yamato, mi l-am luat îndrumător și pe doctorul Nangai Yoshimasu, care se numără printre tradiționaliști. Am avut enorm de învățat de la doctorul Caspar,

tată. Însă trebuie să-ți mărturisesc că-ți datorez și ție foarte mult, de pe vremea când priveam atent la tot ce făceai. E adevărat că tu te-ai pregătit să devii chirurg, dar ca medic de țară a trebuit să tratezi orice boală, inclusiv o simplă răceală. Am înțeles atunci că în majoritatea cazurilor nu se pot pune diagnostice exacte. De multe ori nu era limpede care dintre ele cereau intervenție chirurgicală și care se puteau trata doar cu medicamente. Eu m-am hotărât să contribui personal la știința chirurgicală, aplicând ideile și tehnicile avansate ale lui Caspar și folosind, totodată, cunoștințele vaste ale doctorului Yoshimasu legate de corpul omenesc. Unul dintre scopurile mele este să aflu adevărul prin studii obiective.

— Aflarea adevărului... mda! făcu Naomichi.

— Și metodele chinezești, și cele olandeze au părți bune și părți slabe. Cei familiarizați cu medicina occidentală pot să depisteze cauzele, însă le lipsește practica. Pe de altă parte, adepții medicinei chinezești sunt buni practicieni, dar nu sunt în stare să vadă cauzele și efectele, ceea ce îi face de râs în ochii promotorilor medicinei occidentale. Adevărul este că un doctor bun trebuie să fie în stare să tragă concluzii din diagnostice și să cunoască în același timp, la perfecție, modul în care funcționează corpul uman.

— Ai mare dreptate, zise Naomichi.

— Un chirurg trebuie să posede o mulțime de cunoștințe. Nu e suficient să știe doar cum se îndepărtează o tumoare. Chirurgul trebuie să-l aibă drept pacient pe cel nevindecat de internist sau de specialist, adică să recurgă la cuțit numai în cazuri extreme. Asemenea samurailor... dacă vreți să înțelegeți mai

bine diferența dintre ceea ce consider eu admisibil și inadmisibil.

— Bravo, Unpei!

— Înțelepciunea se dovedește cea mai de preț calitate a unui doctor. Este important ca el să nu se ghideze după metode noi sau învechite. Corpul uman rămâne același. E nevoie să se particularizeze cazul... Când medicamentele și regimul alimentar nu mai au efect, iar acupunctura dă greș, înseamnă că a sosit momentul să se apeleze la chirurgie. Chirurgul trebuie, în principiu, să rezolve cazul, iar dacă nu reușește înseamnă că nu mai e nimic de făcut. Țelul meu e să devin Hua Tu al Japoniei.

— Grozav model ți-ai mai ales, Unpei!

Naomichi știa că lumea îl credea lăudăros, dar îl mira acum faptul că fiul său părea încrezut. Era o lipsă totală de modestie din partea lui. Cum să-și dorească să fie apreciat precum renumitul medic chinez, care trăise cu o mie șase sute de ani în urmă?! Căscă ochii mari cât cepele. Chiar nu-i venea să creadă, așa că a repetat numele.

— Hua Tu...

— Da, încuviință ambițiosul Unpei. Chiar Hua Tu.

În asemenea momente, fiul îi semăna leit tatălui.

— Studiile pe care le-am urmat la Kyoto au fost doar începutul. I-am respectat din tot sufletul pe doctorii Yamato și Yoshimasu. Rar mai întâlnești asemenea medici. Am avut enorm de multe de învățat de la ei, dar nu se compară cu Hua Tu. Mai există boli incurabile cărora nu le-au dat de cap nici occidentalii, nici orientalii. De exemplu, cancerul. Mai ales cancerul la sân, în cazul căruia tumoarea e greu

de extirpat. Sâniile sunt organe vitale ale femeilor. Chirurghul e pur și simplu neputincios în asemenea situații.

— Asta e într-adevăr o mare problemă! încuviință Naomichi.

— Hua Tu a reușit să extirpe tumorile de pe creier și să facă operații pe torace, cosând la loc porțiunile operate. Pesemne că a ajuns la asemenea performanțe cu ajutorul unui anesteziec despre care se spunea că adormea pacientul... un fel de narcotic dizolvat în apă fierbinte. Operația se desfășura până la capăt fără să se audă vreun scâncet al pacientului. Acesta nu simțea nimic. E mare păcat că nu s-a păstrat în chirurgie nici un singur document scris referitor la acest anesteziec. Tată, nu ești de aceeași părere?

— Ba da. Însă eu socot că literatura chineză de acum aproape două mii de ani conținea și multe exagerări.

— S-ar putea, deși nu cred că totul e doar legendă. Dacă ar fi măcar pe jumătate adevăr în ceea ce se spune, gândește-te cât de nemaipomenit ar fi ca pacientul să doarmă pe tot parcursul operației. Dacă n-ar mai simți durerea, i s-ar dubla rezistența fizică.

— Poate chiar mai mult.

— Să fiu cinstit, tată, mi-ar plăcea enorm să găsesc un remediu pe care doctorii de până acum l-au ignorat cu desăvârșire. Cam în asta constă dorința mea de a deveni Hua Tu. Primul pas ar fi descoperirea unui anesteziec cu care să se poată opera orice organ din corpul omenesc. Așa, s-ar putea înlătura orice tumoare înainte să devină malignă. Dacă azi

s-ar extirpa sânii unei femei, ea ar muri cu siguranță. Trebuie să existe totuși o soluție... un procedeu chirurgical... o incizie pe la spate sau pe la subsuoară.

— Nu te arunca la operații! Pacientul se așteaptă la alte soluții mai întâi.

— Imaginează-ți că bolnavul e convins că n-o să-l doară. Nu crezi că va prinde curaj, că nu-i va mai fi frică de operație?

— Dacă tu ajungi să faci așa ceva, eu mă voi odihni pe Tărâmul lui Buddha după moarte! exclamă Naomichi, cu un zâmbet în colțul gurii, pe care se putea desluși mândria de a-i fi transmis succesorului său o ambiție nemărginită.

Apoi se întoarse spre Otsugi:

— Vezi ce băiat grozav avem?

Otsugi nu se lăsă mai prejos.

— Încă din fragedă copilărie nu vorbea despre lucruri pe care nu le putea îndeplini. Eu sunt convinsă că năzuințele lui se vor împlini într-o bună zi.

Unpei deschise apoi unul dintre cufere și scoase din el diverse instrumente medicale de tip Caspar, pe care li le arătă cu mândrie: seringi, bisturie de diverse mărimi, foarfeci speciale, spatulă din os de balenă, ace, forceps, un fierăstrău mic curbat, sondă, oglindă, pulverizator, catetere, cauter și multe altele. Își scoase prețioasele-i comori, una câte una, pe când Kae admira degetele subțiri ale mâinilor lui mari. Naomichi, care se simțise obosit la un moment dat, păru să prindă viață la vederea acelui instrumentar extraordinar.

— Ce naiba e ăsta? întrebă el.

— Știi adânciturile circumvoluțiunilor de pe suprafața exterioară a creierului. Instrumentul acesta servește la extragerea lichidului din tumoarea incizată.

— Bine gândit!

— Astea sunt foarfeci olandeze. Uită-te numai cum funcționează!

— Taie?

— Foarte bine.

Ryōan și Yonejirō s-au aplecat să le vadă mai de-aproape. Erau pur și simplu fascinați. Le sclipeau ochii de încântare. Numai și numai instrumente de ultimă oră.

„Nici nu-i de mirare că banii se topeau atât de repede“, își spuse Kae.

Se simțea și ea oarecum legată de unele dintre obiectele alea ciudate, știind că au fost cumpărate cu banii de pe munca ei, cu baloturile pe care le țesuse ea însăși.

Unpei scoase câteva feșe, de fapt niște suluri de bumbac cu dungi înguste. În câteva clipe, i-a și bandajat brațul lui Yonejirō, de la cot până la încheietura mâinii, de parcă ar fi avut degete de magician.

— Chiar dacă te miști brusc, bandajul tot nu se desface, zise el cu satisfacție.

Yonejirō a constatat cu uimire că-și mișca ușor încheietura mâinii și cotul. I-a făcut lui Ryōan o demonstrație de îndoire și întindere a brațului. Fascinat de măiestria cu care-l bandajase fiul doctorului, se gândea că a meritat din plin că l-a așteptat.

— Putem și noi să țesem așa ceva, îi spuse Okatsu fratelui ei.

— Bine. Faceți-mi multe. O să am tot timpul nevoie de ele.

— Okatsu și Koriku se pricep grozav la țesut, adăugă Otsugi cu blândețe. Surorile tale au muncit din greu în acești trei ani, ca să-ți putem trimite bani.

„Surorile tale?” se miră Kae. Parcă nu-i venea să creadă că auzise bine. „Nu numai Okatsu și Koriku au stat la războiul de țesut toată ziua. Eu ce-am făcut? N-am muncit până n-am mai putut? Nu Otsugi a fost cea care mă lăuda în prezența negustorilor? De ce nu recunoaște acum?” Kae nu mai pricepea nimic. I-a aruncat soacrei o privire tăioasă.

Otsugi avusese întotdeauna grijă să o includă și pe Kae în conversație. Până acum, cel puțin. După cum o trata de când se întorsese Unpei, Kae se întreba dacă soacrei îi păsa vreun pic de ea. Până în dimineața aceea se comportase de parcă făcea și ea parte din familie și Kae se obișnuise cu un asemenea tratament. Acum nu mai înțelegea nimic. Nu-și dădea seama ce se întâmplase. O durea îngrozitor faptul că, dintr-odată, trebuia să se confrunte cu o altă realitate.

— Tată, uită-te la asta! exclamă Unpei.

Scoase o foaie de hârtie, având formă de scrisoare, cu trăsături splendide de pensulă. Naomichi o privi cu multă atenție înainte de a face comentarii la adresa semnăturii.

— Haku Asakura... A, e scrisul lui Keizan, renumitul învățat confucianist? El ți-a dedicat asta?

— Da. Uită-te aici! Hakugyō e pseudonimul meu, zise Unpei mândru.

Unpei i-a indicat cu degetul ultima parte. Naomichi începu să citească cu voce tare.

Ori de câte ori vei persevera acolo unde alții au dat greș sau au renunțat, să știi că te vei încununa de succes. Ți s-a spus, Hakugyō, să nu te întorci acasă pentru că vei fi apreciat la justa ta valoare și în capitală. În februarie ai anunțat că tatăl tău e bătrân și bolnav și că datoria de fiu te cheamă acasă. Ai spus că trebuie să te întorci pe meleagurile natale. M-ai rugat să-ți scriu două rânduri. Iată care este părerea mea: dispui de o energie fără margini și ești foarte ambițios. Îți spun cu mâna pe inimă că vei fi cunoscut în viitor pentru realizări cu totul ieșite din comun.

Naomichi a recitat cele câteva rânduri, exclamând întruna. Ele explicau eforturile făcute de Unpei timp de trei ani de zile și faptul că nu prea a dat semne de viață celor de acasă. Tot timpul nu l-a interesat nimic altceva decât să acumuleze cunoștințe. Cunoștințe și iar cunoștințe. Copilul pe care-l trimiseseră la Kyoto să învețe le depășise toate așteptările.

— A meritat să așteptăm seara asta, nu-i așa, Otsugi? De-acum pot să mor liniștit.

Unpei izbucni în râs și strânse scrisoarea.

— Tată, te rog, nu face glume proaste! Ți-am mai spus, Kyoto a fost doar începutul. Mai am multe de învățat ca să ajung să fac operații. Mă apuc de experimente chiar de mâine. N-am de gând să-ți iau locul. Chiar aș vrea să lucrez sub îndrumarea ta un timp ...

cum făceam și altădată. Tu trebuie să-ți vezi mai departe de pacienții tăi.

— Ba nu. După cum vezi, mă simt cam obosit. În ultima vreme mi-am lăsat pacienții în seama lui Ryōan. Asta mi-am și dorit, de fapt, să rezist până te întorci tu acasă. Gata de-acum! Instrumentele pe care le-ai cumpărat m-au convins că tehnica lui Caspar e superioară.

— Tata e foarte obosit, interveni Otsugi. Vremea asta mohorâtă și ploaia nesfârșită ne-au întristat pe toți. Du-te la culcare, Unpei. S-a făcut târziu. Până mâine o să se simtă și Naomichi mai bine. Sunt convinsă că n-o să mai aibă chef să se retragă. Vrem să te mai ascultăm și să vedem ce cadouri ne-ai adus, însă hai să amânăm pe mâine.

— Mamă, aș fi vrut să vă aduc tuturor cadouri, dar am dat ultimul bănuț pe bisturiul acesta curbat. Îmi pare rău că nu v-am adus nimic de la Kyoto... și chiria a fost mare...

— Toate instrumentele tale sunt prețioase și pentru noi. Nimeni nu se aștepta la nici un cadou de la tine. Nu ne-am dorit decât să te vedem sănătos acasă. După o călătorie atât de obositoare, cel mai bun leac e somnul. Nu știi dacă și Caspar ar fi de acord... Însă noaptea asta trebuie să dormi singur ca să te odihnești bine.

Au râs cu toții de gluma lui Otsugi. Sau, cel puțin, au luat-o drept glumă. S-au dus apoi cu toții la culcare. Kae a intrat în camera ei și a pregătit cele două așternuturi, ca și până acum. Ce-o fi vrut Otsugi să insinueze? Că ea n-avea ce căuta în așternutul soțului?

Okatsu și Koriku au aranjat salteaua și așternutul lui Unpei în camera lui Naomichi și s-au dus la culcare. Otsugi a mai zăbovit în preajma fiului ei și nu dădea semne că l-ar lăsa să se odihnească.

Chicoteala veselă a soacrei se auzea, în liniștea nopții, până la Kae, care stătea înțepenită pe salteaua rece și parcă neprimitoare. Era, desigur, manifestarea de bucurie a mamei care și-a văzut înapoi, lângă ea, copilul plecat de multă vreme. Lui Kae chicotelile i se păreau totuși nerușinate.

În clipa aceea, în sufletul lui Kae s-a născut ura față de Otsugi. Nu-i era limpede nici ei ce anume a stârnit-o. Poate o ura pentru că și-a dat seama că nu aparținea familiei Hanaoka, în ciuda sake-ului băut cu trei ani în urmă, care consfințea legătura ei cu noua familie. Sau poate pentru că a înțeles că relația dintre Otsugi și Naomichi era foarte puternică, susținută și de prezența copiilor. Abia acum pricepuse Kae că situația unei femei care intră într-o familie nouă și încearcă să desfacă legăturile de sânge nu era deloc simplă. Însă ea nu s-a descurajat. Aprinsă de gelozie, își dorea din tot sufletul să pornească lupta cu femeia pe care o iubise și o respectase până în acea dimineață. Brusc, mama soțului ei îi devenise dușmancă. Chiar dacă n-o despărțise intenționat de soțul ei în seara aceea, era limpede că n-o putea suferi.

Apropierea frumoasă dintre soacra care-și pețise nora și nora ce-și dorise de mică să facă parte din familia lui Otsugi s-a risipit în seara în care s-a întors acasă cel pe care-l iubeau amândouă. Soția fecioară, care își făurise visuri frumoase până în ziua aceea, era gata de luptă.

La un moment dat, a deslușit o umbră în cameră. Ca întotdeauna, Otsugi și-a pregătit mai întâi cu grijă lucrurile pentru a doua zi. Apoi s-a strecurat în așternut, cu spatele la Kae. Simțind că Otsugi voia să știe dacă dormea sau nu, Kae a căscat ochii mari anume, fiind sigură că soacra văzuse că era trează. Cu toate astea, n-a scos nici un cuvânt și n-a mai făcut nici o mișcare. Nici una din ele n-a pus geană pe geană toată noaptea, fiecare fiind conștientă de prezența celeilalte. Mama își dorea ca fiul ei să doarmă cât mai multă vreme singur, iar Kae era mai mult decât intrigată de faptul că soacra se amesteca în viața lor de tineri însurăței.

Au rămas nemișcate ore-n șir, încordate și atente până și la propria respirație, de teamă ca aceasta să nu le trădeze adevăratele sentimente.

VII

Naomichi Hanaoka, pe care sătenii îl știau ca mare flecar, s-a stins din viață, liniștit, la mai puțin de șase luni după întoarcerea lui Unpei. Se părea că-și așteptase doar fiul și, odată ce văzuse că acesta își croise un drum în viață, nu-l mai ținea nimic pe lumea asta. N-a lăsat nici un testament. Își exprimase pesemne toate dorințele cât mai fusesse în viață.

Funeraliile au fost și un prilej bun ca Unpei și Kae să fie prezentați comunității. Deoarece cheltuiseră cu studiile tânărului doctor mai mult decât îi tinuseră curelele, nici un membru al familiei Hanaoka nu purta haine noi. Și nici nu-și permiteau un ceremonial nupțial imediat după înmormântare. Ca să nu mai punem la socoteală că foametea făcuse ravagii, cu un an în urmă, până și în bogatul ținut Kishū. Prin urmare, erau cu toții strâmtorați. Orice eveniment ieșit din comun ar fi fost complet nepotrivit.

Cu toate că primăvara se sfârșise, era frig și ploua mult. Nu-și scosese ră la purtat hainele de vară. Cei din familia Hanaoka erau cu toții trași la față și palizi, iar căsuța lor neîncăpătoare mirosea a mucegai.

Kae știa foarte bine că o duceau greu. Cu toate astea, era convinsă că numai răutatea lui Otsugi

împiedicase un ceremonial nupțial decent. Tânjise după așa ceva. Nu înțelegea cum de se schimbase atât de mult cea care o privise până atunci ca pe propria ei fiică.

De când se întorsese Unpei, Otsugi o trata cu indiferență, ba chiar cu brutalitate uneori. Nu se purta însă urât cu ea în prezența celor din jur. Voia să lase impresia că nu s-a schimbat nimic, dar, când rămânea singură în apropierea nurorii sale, aceasta îi simțea ura ca pe o săgeată înfiptă în piept. Otsugi contase de la început pe bunul-simț al lui Kae și era convinsă că ea nu avea să se plângă niciodată, indiferent de situație. Doar provenea dintr-o familie de samurai!

Într-o dimineață, Kae stătea într-un colț al camerei și-și cosea un săculeț pentru tărate din niște petice de mătase roșie pe care le păstrase în propria-i cutie, alături de alte obiecte personale. În timp ce-și făcea săculețul, nu mai mare de șase centimetri, și se pregătea să pună tăratele în el și să-l lege la gură, se întreba cum de folosise atâta amar de vreme doar ceea ce aruncase Otsugi. Cum de se umilise până într-atât, timp de trei ani de zile? Cum de se coborâse atât? Începuse să urască tot ceea ce-i aparținea soacrei încă din ziua în care se întorsese Unpei. Își amintea că primul săculeț pe care îl făcuse cu mâna ei și-l folosise la baie de seară se sfâșiase tot din pricina furiei cu care își frecase trupul. Kae uitase însă cu desăvârșire că ea însăși ținuse morțiș să simtă pe propria piele săculețul femeii pe care o venerase până la un moment dat.

În clipa în care termină de legat săculețul la gură, Otsugi intră în cameră cu pași grăbiți. Probabil că nu se așteptase să fie cineva acolo. Deși uimită în prima clipă, își reveni imediat și o ignoră complet pe nora ei. Deschise ușa din spate și puse oglinda pe suport – un obiect de bun-gust, acoperit cu un strat de lac de toată frumusețea, probabil moștenire de la familia Matsumoto. Scoase mai întâi un pieptene cu dinți subțiri și începu să-și netezească părul.

De fapt, făcea lucrul acesta destul de des. De câteva ori pe zi. Intra, se uita în oglindă, se pieptăna puțin, își aranja gulerul chimonoului și-și netezea îmbrăcămintea cu palma. Era mereu pusă la punct, până la cel mai mic detaliu. Însă de obicei se mișca foarte repede. Kae îi admirase întotdeauna sprinteneala și iuțea gesturilor. Astăzi lucrurile stăteau cu totul altfel. Se mișca încet... și o făcea desigur anume. După ce s-a pieptănat, a început să-și ungă părul până la rădăcină, dând impresia că mângâia fiecare fir... Lui Kae îi era clar că Otsugi aștepta ca ea să iasă din cameră. Poate voia să rămână singură ca să-și mai repare, pe ici, pe colo, chimonoul.

Situația era stânjenitoare. Cu toate că nu se înfruntaseră direct, cele două nu-și vorbeau decât rareori. Până cu vreo șase luni în urmă, când Otsugi o vedea pe Kae cosând o întreba ce cârpea. Kae, la rândul ei, când o vedea pe Otsugi dichisindu-se îi ducea imediat o oglindă, ca să se vadă și la spate. Acum tăceau amândouă și parcă fiecare aștepta să rămână singură în cameră.

Kae a scos un fir de ață roșie și l-a rupt încet cu dinții. Gestul ei arăta că nu se grăbea câtuși de puțin

și n-avea de gând să plece de-acolo. Terminând de cusut, a întins săculețul pe măsuță, ca să-l admire, trăgând în același timp cu coada ochiului la Otsugi. În clipa aceea a avut un șoc puternic. Datorită luminii care se strecura prin ușa deschisă, i-a văzut ridurile. Nu-i venea să creadă. Aproape că i se curmase răsuflarea. A ieșit valvârtej, s-a oprit puțin în dreptul bucătăriei și a răsuflat adânc. Apoi a țâșnit afară prin holul de la intrare.

După ce s-a ofilit *deutzia*¹, sezonul ploios a mai continuat, lăsând impresia că nu se mai sfârșea cu răcoarea. A venit brusc căldura zăpușitoare de vară, dar continua să plouă. Plantarea orezului se încheiase, numai că tulpinile putreziseră de la atâta apă și n-au mai apucat să crească. Nici grâul, nici orezul, nici zarzavaturile nu s-au făcut. Recolta a fost compromisă doi ani la rând. Țăranii erau disperați. Grădinile erau năpădite de buruieni, care acopereau pământul negru ca un covor gros. Peisajul era dezolant.

Kae ieșise în grădină să vadă care era starea plantelor de leac. Puțin îi păsa că se udă. Poate că o ploaie torențială ar fi fost mai pe măsura trăirilor ei intense. Din pricina necazurilor din ultima vreme, nici măcar nu băgase de seamă că râul Kino atinsese cote alarmante și că așezările aflate de-a lungul malului erau în mare pericol.

Inspectarea ierburilor tămăduitoare i se părea o muncă foarte potrivită pentru ea, în calitate de soție a doctorului Unpei. Mai ales că își dăduse seama

1 Arbust originar din China și Japonia.

că avea un rol și un statut aparte în familia în care până atunci fusese doar la cheremul soacrei și al cumnatelor.

Apa le pria extraordinar ierburilor. Creșteau și se înmulțeau mai bine decât buruienile și multe dintre ele înfloriseră. Kae era pur și simplu fermecată. Zorelele albe coreene pluteau într-un ocean verde. Și cât de multe erau! Otrăvitoare, viguroase, se înmulțeau ușor, iar semințele lor, purtate de vânt, prindeau îndată rădăcini. Pe drept cuvânt le socotise „flori nebune“. Dintre toate ierburile din grădină, florile cu tulpina violetă erau cele mai rezistente, iar umezeala le pria. Florile albe, atât de frumoase și delicate de la distanță, își dezvăluiau forța petalelor ascuțite când te apropiai de ele. Albe și puternice.

Kae le ura acum, fiindcă îi aminteau de prima ei apariție la poarta familiei Hanaoka, pentru a o vedea pe Otsugi. Asemenea imagini ajunseseră să o înfurie. Regreta amarnic că se lăsase prinsă în mrejele soacrei. Se tot întreba ce o fermecase la femeia care împlinise cincizeci de ani și tocmai își trădase ridurile dizgrațioase. Și-a dat seama că Otsugi era obsedată de felul cum arăta și încercările ei disperate de a le ascunde trădau, de fapt, un sentiment de frustrare, însă și o tenacitate dezgustătoare. Nu mai suporta să o vadă uitându-se în oglindă de nu știu câte ori pe zi. Gesturile lascive ale soacrei îi provocau greață, cu atât mai mult cu cât voia să lase impresia că erau firești. Însă nu avea ce face, trebuia să accepte situația.

Kae a întins mâinile și a început să rupă florile reci și ude. Una după alta. Nu avusese de gând să facă așa ceva, dar a acționat sub impulsul disprețului

și furiei. Florile păreau să reacționeze în pumnii ei închiși. Erau într-adevăr puternice. Kae nu voia să se dea bătută și continua să le rupă.

— Știi cum se numesc ?

Kae fusese prea absorbită de gândurile ei ca să audă pașii care se apropiaseră de ea. Încremeni, cu florile în mână. Îl privi, speriată, pe soțul ei. Încercă să-și adune toate forțele și răspunse, șovăitor :

— *Mandarage.*

— Bravo ! Văd că știi.

Kae încerca să-și ascundă emoția. Vocea lui Unpei îi dădea curaj ; se simțea fericită. Nu voia să-și aducă aminte că Otsugi îi spusese că nu sunt flori nebune de vinete. În clipa următoare și-a dat seama că erau plante prețioase și le culegea fără permisiune. Înlemnise locului, schimbându-se la față.

Observând stânjeneala lui Kae, Unpei îngenunche lângă ea și începu și el să culeagă florile albe.

— Nu mai aștept până fac semințe.

Kae nu înțelese ce voia să zică și nici nu știa ce are de făcut cu florile din mână ei.

— Hai să culegem ! Mai bine să le luăm de-aici până nu mucegăiesc. Unde să le agățăm oare la uscat ?

— În bucătărie, de grindă.

— Bună idee !

Văzând că Unpei continuă să rupă florile albe, Kae înjghebă un fel de săculeț, prinzând de brâu partea evazată a mânecii chimonoului. Unpei arunca florile acolo, fără o vorbă. Kae era fericită și nu simțea că ploaia o udase până la piele. Avea impresia că rămăseseră doar ea și soțul ei pe lume. Vibra toată de emoție.

- Aș vrea să le zvânți cu o cârpă uscată.
- Am înțeles.
- Să nu uiți să arunci apoi cârpa.
- Așa am să fac. Sunt otrăvitoare?
- Nu chiar ca *uzu*¹, dar e mai bine să fim precauți.
- O să am grijă.
- Yonejirō s-o fi întors?
- Nu cred.
- Anunță-mă când vine.
- Bine.

Inima îi cânta de bucurie. Kae strângea florile la piept. Era prima oară când avusese prilejul, în plină zi, să stea de vorbă cu soțul ei fără să-i spioneze cineva. Mai ales Otsugi! Dădu fuga în camera ei și o găsi pe soacră scoțându-și chimonourile la aerisit. Întinsese o rogojină specială pe care să și le pună.

— Ce s-a întâmplat? o luă la rost Otsugi, cu priviri sfredelitoare, când o văzu udă ca un șoarece în ploaie și cu florile în chimono.

— Unpei mi-a spus să le usuc de grinda din bucătărie, răspunse Kae, calmă.

Se simțea mult mai stăpână pe sine. Când o văzu pe Otsugi schimbându-se la față, prinse și mai mult curaj. Scoase din sertar un chimono de-al ei, din bumbac, pe care începu să-l sfâșie fără pic de regret. Nu-i părea deloc rău că-și sacrifică un veșmânt, atâta vreme cât acesta era indispensabil pentru activitatea lui Unpei. Cu atât mai mult cu cât n-o rugase Otsugi, ci soțul ei!

¹ *Aconitum japonicum*.

Kae a avut impresia că o aude pe Otsugi bombănind ceva la adresa lui Yonejirō. Dacă acesta ar fi fost acasă, nu s-ar mai fi apelat la serviciile nurorii. Cam asta reieșea din mormăielile ei.

Mulțumită că-i era de folos celui drag, Kae ștergea, cu răbdare, floare de floare, folosind propriul chimono, care se preschimbase în fâșii de pânză.

— Florile alea sunt otrăvitoare. Ai grijă să arunci cârpele după ce le folosești!

— Da. Mi-a spus Unpei.

— Să te speli pe mâini bine. Nu cumva să atingi ceva din bucătărie, nespălată... e foarte periculos.

— Da.

Pe Kae n-o tulbura câtuși de puțin iritarea soacrei. Dimpotrivă. Se simțea atât de fericită, încât îi venea să-i râdă în nas.

Otsugi își strânse lucrurile și ieși repede din cameră, străfulgerând-o pe Kae cu privirea.

Florile albe de *mandarage*, în formă de pâlnie, zăceau acum fără vlagă. Își pierduseră vigoarea de când părăsiseră mediul lor umed. Lăsau impresia că sufletul le fusese zdrobit. În timp ce le puneă una câte una în coșul cu găurele, Kae își aminti de prima noapte petrecută cu soțul ei. Se înroși toată și răsuflă ușurată că Otsugi ieșise din cameră.

Trecuseră multe zile de când se întorsese Unpei. Pe vremea aceea exista deja obiceiul ca tinerii însurăței să locuiască separat de restul familiei. Otsugi însă nici nu voia să audă, cu toate că știa foarte bine că nu-i va putea despărți la nesfârșit. Într-o bună zi, fără să o privească pe Kae în ochi, i-a arătat, cu

degetul, camera lui Unpei și i-a făcut semn să se ducă acolo. Kae și-a luat sfioasă perna și a intrat în încăperea soțului. Ardea din cap până-n picioare de rușine. Deși căsătoriți, i s-a părut foarte stânjenitoare acea primă vizită. Camera în care dormea Unpei se transforma în cabinet peste zi și o simplă ușă glisantă de hârtie o despărțea de dormitorul lui Naomichi. Mai încolo, se afla odaia lui Ryōan Shimomura și Yonejirō Imose. Dacă s-ar fi întâmplat asta în noaptea nunții, i-ar fi venit mai ușor, pentru că nu știa cum erau dispuse odăile și care unde dormea. Firesc ar fi fost ca Otsugi să le cedeze camera și să doarmă cu fetele. Cum să n-o suspecteze de răutate dacă nu catadicsise să facă nici măcar un asemenea gest? Îi era limpede că pusese totul la cale.

Unpei s-a comportat foarte firesc atunci, cu toate că soția lui tremura toată. Când i-a apucat unul din sâni, Kae a fost șocată și s-a tras îndărăt.

— Te-a durut?

Întrebarea nu i-a fost adresată în șoaptă. Kae n-a putut să scoată un sunet din poziția în care se afla. Era moartă de rușine. Unpei continua să se joace cu sânii ei, mângâindu-i și ciupind-o de sfârcuri.

— Te doare? întrebă el din nou.

Kae nu știa mai nimic despre intimitatea dintre soți, cu excepția celor câteva lucruri pe care i le spusese Tami. Oricum, nu aflase despre mângâieri și jocul cu sânii. Așa că a tras concluzia că Unpei se purta astfel din pură curiozitate profesională. Își amintea că în seara în care se întorsese soțul ei se discutasese despre importanța sânilor, care nu puteau

fi operați în caz de cancer. Kae era pur și simplu șocată că el se comporta ca un medic în asemenea situații.

— Auuu! țipă ea, fără să vrea.

Unpei dădu drumul sânilor și începu să-i mângâie ușor sfârcurile. Kae se cutremură de plăcere. Uită de tot ce era în jur și-i cedă, extaziată, soțului ei.

În dimineața următoare, Kae se simțea jenată, nu-i venea să privească pe nimeni în ochi. Cu siguranță țipătul ei de durere se auzise în camerele alăturate. O înspăimânta ideea că toți ceilalți nu se gândeau că reacționase astfel din cauza durerii. Plo-uase toată noaptea liniștit și casa păruse învăluită într-o tăcere apăsătoare. Pe Kae n-o îngrozea gândul că ar fi auzit-o Naomichi sau cei doi asistenți, ci faptul că țipătul ei a ajuns până la urechile lui Otsugi.

Temerile i s-au confirmat imediat. Nu socrul era problema, pentru că el oricum zăcea și n-avea puterea să reacționeze în vreun fel, însă era limpede că Ryōan și Yonejirō se fereau de ea. Okatsu și Koriku, la fel. Până și pe chipul copiilor se citea transformarea. Purtarea lor a făcut-o să se simtă însingurată. Ca să nu o mai punem la socoteală și pe Otsugi. Toți au observat comportamentul schimbat al soacrei. Până atunci Otsugi avusese destul tact ca să nu-și dezvăluie sentimentele. Acum se ivise prilejul să și le dea pe față. Pe Kae însă n-o deranja prea tare soacra ei, pentru că oricum nu-și mai vorbiseră de multă vreme. O durea însă că Okatsu și Koriku se purtau ciudat.

După moartea lui Naomichi, Unpei s-a mutat în camera lui. Kae nu-și mai făcea griji din pricina

sunetelor pe care le scotea, însă Unpei devenise mai îndrăzneț. O lua pe Kae în brațe fără să stingă lumina și-i explora fiecare părticică a corpului fără să clipească. Se juca întotdeauna cu sânii ei. Kae nu se simțea în stare să-i opună rezistență și-și înăbușea cu mână gemetele de plăcere. În mintea ei, își dorea să se încheie totul mai repede, însă trupul n-o asculta. Abia aștepta ca Unpei să-i mângâie sânii, să o îmbrățișeze, să facă dragoste cu el. Fremăta de dorință. În acele momente constata cu uimire că alunița de pe gâtul soțului se mărea vizibil.

Deși vădit nemulțumită, de cele mai multe ori se întorcea în odaia în care dormea și Otsugi. Mai erau nopți în care se simțea atât de bine lângă Unpei, încât nu se îndura să plece decât la primul cântat al cocoșului. Atunci o găsea pe Otsugi deja pieptănată, iar aceasta îi arunca niște priviri tăioase care ar fi înghețat pe oricine. Soacra ei era palidă la față, dar nu-i spunea nimic.

Nimic... dar Kae îi auzea parcă vocea și știa ce ar fi vrut să-i zică. „Ce-a fost cu strigătul ăla? Cum de ți-ai permis să stai acolo toată noaptea? Ce femeie!” Vocea aceea interioară o zgâria pe urechi, precum șmirghelul cel mai dur. Însă Kae avea nervii tari.

După ce-a terminat de aranjat frumos florile în coș, Kae l-a legat cu o sfoară. S-a ridicat în picioare și abia atunci și-a dat seama că uitase să-și schimbe îmbrăcămintea udă de ploaie. A scos un kimono roșu din lada cu lucruri și l-a pus pe ea. Se simțea

minunat în el, cu atât mai mult cu cât culorile vii se potriveau foarte bine cu starea ei de spirit. Timpul pe care-l petrecuse cu soțul ei ca să culeagă *mandarage* a ajutat-o să se liniștească și se pregătea să-și înfrunte soacra și cumnata cu mai multă nepăsare.

Kae a intrat în bucătărie, lăsându-le cu gura căscată pe slujnică, pe Koriku și pe Okatsu, care tocmai se întorsese de la fântână. Nu le venea să-și creadă ochilor văzând-o îmbrăcată cu chimonoul cel viu colorat.

Kae le-a zis, veselă, cu un ton oarecum autoritar: — Vă rog să mă ajutați să pun florile astea la uscat.

A ales un loc deasupra sobei unde să nu ajungă fumul și aburii. S-a urcat pe un scăunel ținut de slujnică și a atârnat coșul de grindă.

Inima îi sălta de bucurie. Afară ploua, dar sufletul ei se înseninase. Într-o asemenea dispoziție l-a întâmpinat pe Yonejirō, care tocmai venise acasă.

— Bună! Ești ud learcă. A! Ce-ai acolo? întrebă Kaе, cu o voce fermecătoare.

Din pelerina lui Yonejirō își ițiseră capul trei pisicuți, pe care îi puse apoi jos. Erau prea speriați ca să facă vreo mișcare.

— Cine mi i-a dat mi-a spus că-i e greu să-și hrănească familia, darămite niște amărâți de pisoiași. Mi-au fost foarte recunoscători că i-am luat și m-au tratat cu mâncare. Au vrut să le dea și pisicuților niște fulgi de pește, însă le-am zis că nu-i nevoie. Abia aștept să-i arăt domnului doctor. Cred că o să fie foarte bucuroși.

În timp ce vorbea, a mai scos trei pisicuți din coșul pentru pește care-i atârna la brâu, fără să se sinchisească să-și desfacă pelerina.

Kae număra în gând. Aveau unsprezece pisici în total, socotindu-le și pe cele din cușca mare de pe verandă. Yonejirō umbla și după câini vagabonzi și acum aveau nouă. Puși în lanț, în curtea din spate. Kae nu știa de ce începuse Unpei să adune animale îndată după întoarcerea de la Kyoto. Pisicile nu mâncau la fel de mult precum câinii. Și oricum, nu pisoiașii, gândi Kae, liniștită. Nu știa ce să facă cu puii ăia plângăcioși: să-i dea în grija lui Okatsu sau să vadă ea însăși de ei. Hotărî să se ocupe ea însăși de pisicuți, ca să-i facă plăcere soțului, chiar dacă asta însemna să-și dea cumnatele deoparte.

Puțin mai târziu a trecut pe la familia Hanaoka și un farmacist sosit de departe. Între timp, se întorsese și Ryōan. Casa părea însuflețită, cu toată lumea strânsă în jurul oaspetelui care a început să vorbească despre calamitățile naturale. Era deja al treilea an la rând în care se abătuseră asupra lor tot felul de nenorociri.

— E un adevărat dezastru. Sunt regiuni în care oamenii mor pe capete. Ținutul Kishū o duce oarecum mai bine, deși anul ăsta nu va mai fi nici măcar ca anul trecut. Din cauza foametei, rezervele oficiale au scăzut considerabil. Iar acum orezul putrezește înainte de a se coace, râurile au ieșit din matcă, epidemiile fac ravagii. Dacă răcești, parcă nici nu te mai faci bine. Singurii care au de câștigat de pe urma

dezastrelor sunt farmaciștii. Vă dau un singur exemplu. Oricât ar fi ginsengul de scump, toată lumea cumpără, pentru că pune preț pe viață.

Farmacistul turuia ca un negustor.

— Prețul orezului s-a dublat deja în Osaka, zise el mai departe. Situația e foarte gravă. Și angroșiștii de medicamente au mărit prețurile, spunând că nu mai au în stoc. După părerea mea, farmaciștii ar trebui să fie la fel de filantropi ca și doctorii. Mie mi se pare complet lipsit de omenie să ridic prețurile fără motiv. Însă chiar n-am suficientă marfă ca să mulțumesc pe toată lumea. Aproape în fiecare casă se află cel puțin o persoană bolnavă.

În timp ce farmacistul vorbea cu însuflețire despre situația dezastruoasă din zona Kinki¹, n-a uitat să-și ceară scuze pentru prețurile pipărate.

— Domnule doctor, să știți că nu numai plantele și zarzavaturile putrezesc. Și corpul omenesc a început să dea semne grave. De exemplu, prin Sakai² circulă o boală tare ciudată.

— Cum se manifestă? întrebă Unpei cu o sclipire în priviri.

— Se spune că oasele putrezesc pe dinăuntru și apoi ies prin piele. Locurile respective sunt foarte dureroase, mai ales când se apasă cu degetul, și par purulente. Lumea zice că orice parte a organismului poate fi atinsă. Soția unuia dintre clienții mei are așa ceva sub ochi. Ochiul este tumefiat. Se pare că boala

¹ Zona Kinki cuprinde prefecturile Kyoto, Osaka, Shiga, Hyōgo, Nara, Wakayama, Mie.

² Oraș care se află în sudul prefecturii Osaka.

e molipsitoare. Am auzit că sunt vreo zece asemenea cazuri.

— Sunt chisturi? îl întrebă Ryōan pe Unpei.

— Nu. Din câte îmi dau seama, sunt tumori ale oaselor. Faptul că arată ca niște chisturi se datorează lichidului din măduva osoasă.

— Este oare o boală infecțioasă?

— Nu. E mai degrabă cauzată de foametea adusă de ploile nesfârșite.

— Se poate vindeca?

— Cred că da, zise Unpei, luat pe nepregătite.

Farmacistul-negustor își frecă mâinile, bătu scurt toba pe care o poartă cu ei vânzătorii ambulanți și-i făcu un compliment doctorului, amestecând dialectele din Kishū și din Senshū, ținutul lui de baștină. Spuse că instruirea doctorului la Kyoto părea să fi dat roade și se arătă convins că avea să fie renumit în scurt timp. Ridică apoi capacul de pe coș și scoase medicamentele comandate de Unpei.

— Ierburile chinezești – *tuber aconiti* și *cnidium officinale* – pe care le-ați comandat au rămas la prețul vechi. Însă cele noi – *angelica acutiloba* și *angelica grabrae* – s-au scumpit. Sunt căutate cu disperare, pentru că ajută la oprirea hemoragiei. Nu vă spun câtă bătaie de cap dă numai culesul lor! Las prețul în seama bunăvoinței dumneavoastră.

Animalele au început să se agite. Câinii lătrau toți în curtea din spate.

Negustorul l-a întrebat uimit de ce avea atâția câini.

— Avem zece câini.

— Zece?

— Dacă punem la socoteală și pisicile...

— Am auzit că sunt mulți câini vagabonzi prin zonă.

— Dacă-mi aduceți, o să vă răsplătesc.

— Zău? Acum, când e greu să hrănești și oameni...

— Am nevoie de câini și pisici ca să salvez vieți omenеști, îi explică Unpei pe un ton hotărât.

Explicația doctorului îl dezarmă, așa că nu mai puse nici o întrebare și schimbă vorba.

— Urâtă vreme! Zău că aș prefera să-mi scadă vânzările, numai să se oprească ploaia. Vă rog să mă credeți. Am auzit că e prima dată în istoria Japoniei când plouă aproape întruna doi ani la rând. Nici pentru mine, care călătoresc tot timpul, nu-i deloc sănătos. Vremea asta îmi poate veni de hac. Nu vreau să ajung precum cizmarul fără ghete și croitorul fără haine... De aceea, când poposesc la vreun han, cer imediat un ceai cald, ca să preîntâmpin răceala.

— Sunt tot mai mulți cei care nu-și mai permit să-și cumpere medicamente, nu-i așa? Întrebă Unpei.

— Dacă nu mai pot cumpăra orez și grâu pentru terci, de unde bani pentru medicamente? Și totuși, lumea din Kishū o duce mai bine decât în alte părți... Guvernatorul ținutului a fost mai generos și a împărțit săracilor bani și mâncare din propriile lui provizii. În Japonia au murit până acum, din pricina foametei, peste o sută de mii de oameni.

— Guvernatorul Harusada e mult mai omenos. Am auzit că în sudul ținutului Kishū situația este chiar foarte gravă.

Ryōan încuviință și povesti și el o întâmplare auzită de la unul dintre pacienți. Negustorul de medi-

camente mai vorbi și despre alte situații, mult mai neplăcute, pe care le întâlnise în timpul călătoriilor. Ascultătorii erau cu atât mai impresionați și totodată întristați, cu cât aflau despre mai multe nenorociri.

— Vă rog să beți niște ceai, spuse Kae, intrând cu tava.

Apariția ei în chimonoul cel roșu făcea notă discordantă cu atmosfera sumbră din încăpere. Uimirea se citea în ochii tuturor. Însă Kae le-a servit ceaiul, liniștită, fără să se sinchisească de privirile săgetătoare ale soacrei.

VIII

Kae a rămas însărcinată doi ani mai târziu.

Dezastrele naturale au durat cinci ani și au curmat sute de mii de vieți. Pe lângă foamete, a făcut ravagii și dizenteria. În Kishū, unde guvernatorul avea grijă de soarta locuitorilor și unde sărăcia nu-și arăta colții chiar atât de rău, situația era relativ calmă, însă alte ținuturi fuseseră răvășite și de răscoale. Familia Hanaoka o ducea însă mai greu chiar decât în perioada studiilor lui Unpei. Kae, Okatsu, Koriku, ba chiar și fetele mai mici au fost nevoite să reia țesutul. Sărăcia lor nu se datora creșterii prețurilor și nici lipsei de pacienți. Dimpotrivă, Unpei devenise renumit la mai puțin de un an de la sosirea acasă și bolnavii îl asaltau. Uneori rămânea în cabinet de dimineața până noaptea târziu. Din cauza ploilor abundente, au apărut și în Nate, ca peste tot de altfel, o serie de boli ciudate. Tumorile osoase din Sakai, despre care se auzise, au început să facă victime și pe cursul superior al râului Kino.

Cu toate că Unpei avea foarte mulți pacienți, doar câțiva dintre ei își puteau plăti consultația și tratamentul. Unpei era recunoscut pentru generozitatea sa și acorda atenție egală tuturor. În plus, nu făcea

rabat de la calitatea medicamentelor și unguentelor, la prepararea cărora respecta rețeta cu strictețe, folosind plante scumpe. I-a mers faima și dincolo de râu, astfel că a început să fie solicitat și de persoane din alte prefecturi. Veneau oameni la el chiar din Yamato¹. Foarte mulți se îmbolnăviseră din cauza foamei. Aceștia nici nu aveau cu ce plăti doctorului, însă mai erau unii care-i lăsau cartofi. S-a întâmplat o dată să primească un singur cartof. Alții, care auziseră că lui Unpei îi plăceau animalele, îi aduceau câini și pisici. Asemenea gesturi de recunoștință erau grăitoare. Pe de altă parte însă, oricât de mult munceau fetele, abia le ajungeau banii să trăiască de pe o zi pe alta și să cumpere leacurile necesare, care erau foarte costisitoare.

Membrii familiei Hanaoka nu se plângeau. Nu se aștepta nimeni să fie belșug în casă. Cu toată ura pe care i-o purta Kae soacrei sale, nu putea să nu-și amintească de îndatoririle pe care le avea o soție de doctor, așa cum i le prezentase Otsugi lui Sajihei Imose cu ani în urmă.

De cele mai multe ori se mulțumeau cu o masă de terci de mei amestecat cu bucățele de cartofi fierți. Când a aflat că e însărcinată, Otsugi a avut grijă să-i fiarbă nurorii sale orez pe săturate, ba chiar și pește – alimente prețioase în vremurile acelea de restriște. Unele erau primite de la pacienți de-ai lui Unpei. Ca mai tuturor femeilor însărcinate, lui Kae îi era mereu foame. Cu toate că era conștientă de faptul că trebuia să se hrănească, nu voia nici în ruptul

1 Actuala prefectură Nara.

capului să se simtă obligată față de Otsugi pentru grija deosebită pe care i-o arăta aceasta. Prefera să rabde. Așadar a refuzat să pună mâna pe bețișoare. Încăpățânarea ei n-a trecut neobservată și soacra i-a spus răspicat:

— Nu cred că e cazul să faci nazuri. Înțeleg foarte bine că nu-ți vine să mănânci în prezența celorlalți, știind că suntem strâmtorați, dar trebuie să te gândești la cel care urmează să vină pe lume. Va fi un Hanaoka și poate chiar moștenitorul familiei. Ai datoria să dai naștere unui copil sănătos. Te rog să mănânci din tot ce e pe masă. Ai binecuvântarea noastră, a tuturor.

Cine-o auzea o considera pe Otsugi pâinea lui Dumnezeu, crezând că voia, cu orice chip, să o facă pe noră să se simtă bine. Mama lui Kae a vărsat lacrimi de bucurie și recunoștință când a aflat de grija lui Otsugi pentru fiica ei. Numai că în urechile lui Kae cuvintele nu aveau aceeași rezonanță. Era convinsă că soacra pune ceva la cale. Chiar dacă îl năștea pe viitorul moștenitor Hanaoka, ea tot o străină rămânea. Oare dinții, limba și stomacul ei nu erau decât niște instrumente pentru hrănirea noii progeneraturi? Simțea o repulsie fizică față de mâncare, iar atenția pe care i-o arăta soacra părea un blestem deghizat. Kae se îndoia teribil de bunele ei intenții. Otsugi, Okatsu, Koriku și ceilalți aveau s-o hrănească doar până se năștea copilașul. Pe urmă, n-avea decât să moară. Își imagina că o aștepta aceeași soartă ca pe animalele îngropate sub pruni.

Mâncarea era totuși îmbietoare și, în ciuda dorinței de a rezista, a cedat tentației. Bețișoarele își croiau

drum printre bucatele alese. Văzând că a început să mănânce, soacra îi mai puneă lângă războiul de țesut tot felul de fructe și boabe de fasole prăjită, înfășurate în hârtie. Cu toate că ar fi vrut să i le arunce pe toate în față, nu se putea abține. Mânca, lacomă, orice. Apoi se simțea umflată ca un butoi și, în loc să-i fie recunoscătoare lui Otsugi, îi venea să o strângă de gât.

Când a intrat în luna a opta de sarcină, Kae nu se mai putea apleca peste război. A renunțat la țesut. În schimb, s-a apucat să facă scutece și cămășuțe din chimonourile ei vechi. Stătea jos sau rezemată de unul dintre stâlpii încăperii și cosea. Se mișca tot mai încet, însă nici nu avea motive să se grăbească.

— Kae!

Otsugi intră în cameră și se așează puțin mai în spatele nurorii sale. Ca să stea de vorbă cu ea, Kae ar fi trebuit să se întoarcă, însă a considerat că nici soacra ei nu dorește o confruntare fățișă. Așadar, nu și-a modificat poziția.

— Da, mamă.

— Se cam apropie sorocul, nu?

Mai erau aproape două luni. Kae se întreba în sine ei ce urmărea Otsugi cu vocea ei mieroasă.

— Da.

— Aș vrea să lămurim ceva. Cred că în Nate se obișnuiește ca femeia să nască primul copil în casa părintească. Nu știi prea bine totuși cum e obiceiul... Eu sunt de dincolo de râu.

Da, așa era. Kae își aminti că soția fratelui ei s-a dus să nască primul copil acasă la părinți.

— Nu știu cum e mai bine, zise Kae, trăgând de timp.

Dacă ar fi spus că vrea să plece acasă, soacra ei ar fi consimțit pe loc și ar fi adăugat probabil că nu voia să o mai rețină nici o clipă. Deoarece Kae n-a răspuns cum se așteptase ea, Otsugi a găsit imediat o alternativă.

— Te rog să te gândești bine. Domnul Unpei a recunoscut că ar fi o idee bună.

Kae știa că femeile însărcinate sunt irascibile, însă când a auzit-o pe soacră-sa a simțit că i se urcă sângele la cap. Folosirea cuvântului „domn“ nu era neobișnuită în zona Kishū în cazul fiului mai mare, moștenitorul familiei, însă Kae știa foarte bine cât de apropiați erau cei doi. Prin urmare, n-ar fi fost cazul să-i vorbească astfel. Se enervase și pentru că obținuse aprobarea lui Unpei fără să afle mai întâi intențiile ei. Avea impresia că o alunga din casă. Și câtă afectare în tonul ei când a pomenit de obiceiul locului! Kae era convinsă că se practica și în satul de dincolo de râu, unde se născuse Otsugi. De ce trebuia să se despartă de soțul ei? Nu se născuse Unpei chiar în casa asta, Otsugi fiind asistată la nașterea de Naomichi? De câte ori nu se fălise socrul ei cu povestea asta! De ce să nu pună familia Hanaoka temelia unei noi tradiții...? Primul copil să se nască acasă, cu tatăl lui, doctor. În loc să se bucure că se întoarce la părinți, pe Kae o deranja propunerea lui Otsugi. Disprețuia din tot sufletul amabilitatea ei de gheață. Prefăcută nenorocită!

Familia Imose, care nu știa mai nimic despre situația lui Kae, s-a bucurat de întoarcerea fetei lor.

— Am vrut să-ți trimit ceva de mâncare, însă mi-a fost teamă că-i jignesc. Mă bucur că n-ai suferit de foame, îi zise mama.

— Adu niște crap din heleșteu! strigă Sajihei. Gătește-i tot ce-i place! Orice nu face rău sarcinii! Și turte din orez... multe. Să mănânce pe săturate.

Ciudat că un tată avea asemenea preocupări! Însă el se îngrijorase pentru familia Hanaoka de când bântuia foametea și în Nate. Chiar și familia Imose avusese de suferit. De când arendașii nu-și mai aduceau obolul în alimente, nici lor nu le mai mergea foarte bine. De aceea, când au aflat că Otsugi o hrănea pe Kae cu tot ce era mai bun și din belșug, părinții fetei i-au fost extrem de recunoscători și nu mai pridideau cu mulțumirile și laudele.

— Vorba zice că pentru o noră și rămășițele sunt prea bune. Toată lumea știe că o soacră își chinuie nora cât poate de mult. Trebuie să recunoaștem că Otsugi s-a purtat tare frumos cu tine, zise Sajihei.

— Sunt de acord. Otsugi e o femeie extraordinară, iar Kae trebuie să fie fericită. Am avut noroc că a intrat într-o asemenea familie. Să nu mai vorbim de Unpei, care se bucură de o reputație excepțională...

Soția lui Sajihei dăduse crezare tuturor zvonurilor ajunse la urechile ei și era foarte mândră.

Kae se abținu cât se abținu, dar nervii îi cedară în cele din urmă. Nu mai suporta întorsătura discuției și izbucni în lacrimi, apoi în hohote. Speriată, mama o strânse în brațe, încercând s-o liniștească.

Punea starea fetei pe seama sarcinii și a oboselii provocate de drum.

— Hai, liniștește-te! Nu te mai frământa atâta! O să treacă toate. Stăpânește-te și încearcă să vezi doar ce e frumos în jurul tău. Gândește-te numai la ceea ce-ți face plăcere. Se spune că naști mai ușor dacă ești liniștită. Trebuie să ai grijă de tine, trupește și sufletește. Te implor, nu te mai necăji!

„Sufletește?“ Auzind cuvântul, Kae răbufni, dând frâu liber furiei și eliberându-se de tot ce avea pe suflet. Dădu în vileag tot ce o chinuise în ultimii ani. Începu cu ridurile hidoase ale lui Otsugi, ascunse de farduri. Apoi vorbi despre lipsa ei de înțelepciune, despre răceala ei de gheață. Toate erau aparențe și minciuni. Nu era frumoasă. Nu era inteligentă. Pe Otsugi n-o preocupa decât înfățișarea ei. Puțin îi păsa de Unpei și de fete, mai tot timpul murdare și neîngrijite. Când o vedea pe Kae pusă la punct, o fulgera cu privirea. Nu o suporta dichisită. În schimb, era șmecheră și calculată. Pe Kae o luase ca noră înainte de întoarcerea lui Unpei de la studii ca să o pună să țeasă și să sporească veniturile familiei Hanaoka, altfel extrem de modeste. În clipa în care n-a mai fost în stare să stea la războiul de țesut, i-a făcut vânt la casa părintească.

Mama lui Kae era foarte nedumerită de ura pe care i-o purta Kae soacrei sale. Nu mai înțelegea nimic. Nici una dintre învinuiri nu stătea în picioare. Stânjenită de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, a început să ia la rând toate acuzațiile aduse la adresa lui Otsugi. Urâtă și cu fața ridată? Imposibil! Toată lumea o vedea încă frumoasă. Și cum să-i dea crezare

lui Kae, care spunea că Otsugi își neglija familia tocmai pentru a ieși ea în evidență? Așa ceva era cu neputință. Cât despre faptul că a pus-o la treabă pentru a spori veniturile familiei Hanaoka... Mama lui Kae începea să se îndoiască de judecata fiicei.

Se încruntă, dar încercă să rămână calmă.

— Dacă o să mai vorbești atât de urât despre soacra ta, care e o ființă perfectă, o să te pedepsească zeii pentru ingraturitudine.

Kae scăpă un urlet de fiară. Credea că pur și simplu înnebunește.

— Ce se întâmplă cu tine? Te rog, potolește-te! Liniștește-te!

Își aminti că și ea suportase destul de greu sarcinile și că fusese foarte arțăgoasă. Încercă să fie mai înțeleghătoare și să-și domolească fiica.

Kae și-a dat seama că nu deșertase decât foarte puțin din tot ceea ce o apăsa. De pildă, nu spusese că era geloasă pe relația dintre Otsugi și fiul său. Nici n-ar fi putut dezvălui că i se părea suspect de „romantică”. Nu-i venea să mărturisească faptul că în prima noapte Otsugi îl trimisese pe Unpei să doarmă singur. Și că o făcuse înadins. Incapabilă de asemenea destăinuiți, Kae și-a dat seama că mama ei n-avea cum să priceapă adevărata situație, că ea însăși o percepea distorsionat, ba chiar inexact. Dacă i-ar mai fi spus și că Otsugi l-a împiedicat pe Unpei să o asiste la naștere... ce-ar mai fi zis oare?

— Și eu am avut supărări cu soacra mea, însă m-am străduit să-i tolerez multe pentru că îl născuse pe iubitul meu soț. Kae, te rog să mă crezi, Otsugi nici nu se poate compara cu soacra mea, care îmi

căuta nod în papură tot timpul. Chiar m-am întrebat de multe ori de ce mă ura atât de tare. Când zăceam dimineata, pentru că nu mă simţeam bine, mă acuza de lene. Mă puneă de câteva ori pe zi să curăţ toaleta, zicând că doar așa o să am un copil frumos. Hainele mele prinseseră un miros atât de îngrozitor, încât mă durea capul mereu. Am fost foarte sensibilă în timpul sarcinii. Dar n-am avut încotro... mă târam cu cârpa-n mână la toaletă, toată ziua.

Amintirile o cutremurau, cu toate că trecuseră zeci de ani de-atunci. Kae începu să se liniștească, încet-încet.

— Aș vrea să-ți mai spun ceva... Când a rămas însărcinată nora mea, m-am rugat tot timpul pentru un nepot sănătos. Și la altarul șintoist, și la cel budist, unde aprindeam tămâie. Un nepot sănătos și inteligent... atât voiam. Când ai rămas tu însărcinată, rugăciunile mele au sunat altfel... Îmi împreunam mâinile și mă rugam pentru o naștere ușoară și pentru o lăuzie fără probleme. Așadar, mă rog pentru tine, nu pentru nepotul care nu s-a născut încă. Asta am simțit și simt în continuare. Adineauri, când ți-am ascultat nemulțumirile, mă gândeam că i-oi fi provocat o seamă de neplăceri nurorii mele, fără să vreau. Mi-au transpirat palmele numai la gândul ăsta. Uită-te la ele!

Orele petrecute cu mama ei erau de neprețuit. Se tot gândea la sfaturile ei și la cele discutate. Încerca să-și găsească liniștea sufletească atât de necesară înainte de naștere. De ce naiba, chiar în asemenea momente, și-a amintit de ziua în care culesese *mandarage* împreună cu Otsugi?... Când soacra îi spusese

că fuseseră menite una alteia... Oricât încerca să-și scoată din minte acele cuvinte, nu reușea. Și nici nu o putea ierta pe Otsugi.

— Fiindcă tot veni vorba, zise mama lui Kae, încercând să-i abată atenția. Am auzit că Unpei are un student nou, grozav.

— Da, Shūtei Nakagawa din Hashimoto, de la poalele muntelui sacru Kōya. Este foarte priceput, cu toate că e foarte tânăr. A studiat și el la Kyoto câțiva ani.

— Am auzit că Unpei e renumit de-acum.

— Da, lumea i se adresează cu „Profesorul Seishū“.

— Așadar, tu ești soția respectatului profesor Seishū!

— Nu, nu suntem încă atât de faimoși. În plus, soacra mea supraveghează totul. Eu nu am un rol prea important.

Kae și-a amintit iarăși cât de mult o ura pe Otsugi. Mama ei, fiind soția celui mai important om din Nate, nu-și permitea să-și petreacă tot timpul cu Kae. Până să dea năpasta foametei peste ei, fusese o femeie liniștită, care nu cunoscuse necazurile și lipsurile. Acum trebuia să-și ajute soțul și să mai preia din responsabilitățile lui Sajihei. Apoi, mai stătea să asculte și suferințele femeilor și mai ales se îngrijea de cele însărcinate, să aibă hrană suficientă. Dacă vreuna năștea greu, lăsa totul deoparte și dădea o mână de ajutor. Era ferm convinsă că și nașterea fiicei ei urma să fie în primejdie dacă se întâmpla ceva neplăcut în jur.

Pe Kae o mai apăsau pe suflet și altele, însă ura față de soacra ei le mai estompa, fără să-și dea prea

bine seama cum. Nici măcar mamei ei nu îndrăznise să-i mărturisească un fapt îngrozitor.

În familia Hanaoka era obiceiul ca nici unul dintre membrii ei să nu divulge secretele casei. Plecarea lui Ryōan Shimomura coincidea cu moartea, în ultimii doi ani, a nenumărate animale. Câini și pisici. Asistentul lui Unpei se hotărâse să lucreze pe cont propriu. Prin urmare, s-a întors pe plaiurile natale, în satul de dincolo de râu, și lucra la cabinetul templului Myōji. Era firesc să plece după dispariția bătrânului său dascăl, Naomichi, căruia i se devotase trup și suflet. Însă Kae bănuia că i-a părăsit din cauza experimentelor stranii ale lui Unpei. Yonejirō Imose gândea la fel.

În camera lui Unpei, căruia lumea îi spunea acum doctorul Seishū, se găseau întotdeauna animale adormite, după ce fuseseră hrănite cu terci de orez amestecat cu pește și somnifere pregătite chiar de el. Ele reacționau ciudat în scurt timp, scoțând tot felul de sunete stranii. Unele gemeau, căzând pe burtă; altele chelălăiau, învârtindu-se nebunește pe loc, până cădeau late; o pisică scheuna înduioșător, întinzându-și ghearele spasmodic. Când un câine reușea să fugă de-acasă, Yonejirō avea datoria să-l prindă și să-l aducă înapoi. Indiferent însă de primele reacții, toate adormeau până la urmă.

Animalele căpătau nume de îndată ce treceau pragul casei Hanaoka. La început le-au îngrijit doar cei doi asistenți, Yonejirō și Shūtei. Însă, după ce s-au văzut copleșiți de treburi, Kae s-a ocupat de ele. Din ordinul doctorului Seishū, animalele erau bine hrănite, cu toate soiurile de cartofi, în timp

ce membrii familiei Hanaoka răbdau de foame. Așadar, animalele și Kae cea însărcinată erau singurele care puneau bunătați în gură, pe săturate. Nici nu-i de mirare că tânăra nevastă se simțea înrudită cu animalele.

Într-o bună zi, pe când se pregătea să le dea de mâncare, Kae a asistat la o scenă impresionantă. Aveau o pisică pe nume Miru. Seishū a apucat-o de ceafă și a băgat-o cu botul într-un bol plin cu alcool. A ținut-o așa până când bietul animal a început să se zbată nebunește, pentru că se îneca cu licoarea cea puternică. Pisica se îmbătase înainte ca Seishū să observe că soția lui îl privea uluită.

— Știi, ăsta-i efectul florilor de *mandarage*, zise el, zâmbind.

Kae n-a înțeles imediat despre ce era vorba, însă a simțit mirosul tare de alcool, mai cu seamă că în tot timpul sarcinii fusese foarte sensibilă la mirosuri.

— Îți amintești că am cules florile amândoi, nu-i așa? Le-am macerat în alcool, am pregătit licoarea cu mâna mea și i-am dat pisicii să bea. Să vii peste vreo jumătate de oră ca să vezi efectul.

— Bine, vin.

Kae țâșni afară din cameră, însă reveni, măcinată de curiozitate. Se gândea că biata pisică și-o fi pierdut mințile de la florile alea nebune de vinete, cu toate că nu prea înțelegea la ce serveau experiențele soțului ei. Când intră în cameră, fără prea multă tragere de inimă, Seishū nota detaliile experienței în caiet. Observând-o, ridică privirile și zise:

— Ai venit la țanc.

Seishū se așeză lângă pisica ce dormea într-un colț al camerei și-i luă pulsul la una din lăbuțele din față. Sub privirile consternate ale soției și indiferent la tot ce se petrecea în jurul lui, doctorul luă bisturiul care era la îndemână și-i secționă zona intercostală. Pisica se zvârcolea și mieuna jalnic, iar sângele țâșnea în jur, nemilos. Seishū nu-și dezlipea privirile de pe ea. Simțind că e gata să leșine, Kae ieși tiptil din cameră. Abia o mai duceau picioarele.

Pisica nu s-a mai trezit în veci din balta de sânge. După patru zile, au îngropat-o la rădăcina unui prun din grădină.

În aceeași cameră se mai aflau un câine pătat, pe nume Kumomaru, și unul roșcat, Uzuichi. Yonejirō și Shūtei îi îndopaseră cu mâncare și cu fierturi de buruieni, iar acum dormeau duși, pe burtă, cu lăbuțele întinse.

Din pricina sarcinii, probabil, pe Kae o irita orice. Ajunsese să nu mai doarmă nopțile și să aibă coșmaruri. Se trezea uneori că Otsugi o lua în brațe și încerca să o liniștească.

— Hai, Kae, bea puțină apă și potolește-te!

Kae deslușea însă pe chipul acela frumos doar continuarea coșmarurilor îngrozitoare.

Chiar și după ce s-a întors la casa părintească, soarta bietelor animale a continuat să o frământa. Nu-și găsea liniștea din cauza lor. În asemenea clipe se gândea la bătrâna Tami. Îi era foarte dor de ea, de calmul ei, de felul cum știuse întotdeauna să-i dea curaj și încredere în sine. Ei i-ar fi putut mărturisii ceea ce nu reușise să-i spună mamei. Tami ar fi

ascultat-o răbdătoare, fără să judece situația greșit, cântărind totul cu înțelepciune. Dacă i-ar fi putut dezvălui soarta cutremurătoare a câinilor și pisicilor, și-ar fi luat o greutate de pe suflet. Însă Tami se stinsese din viață. Mama ei adoptivă, de suflet, nu mai era printre cei vii și Kae se simțea cumplit de tristă.

În ultima lună de sarcină s-a hotărât să meargă la mormântul lui Tami. Intenționa să se roage pentru sufletul ei și să-i mărturisească totul. Voia să-și ușureze cugetul încărcat și să scape de teama că soarta viitorului copil ar putea fi afectată de blestemele aruncate de spiritele animalelor chinuite și ucise cu sânge rece. Mama ei a încuviințat și a hotărât s-o însoțească o slujnică mai în vârstă. I-a atras atenția de nenumărate ori să aibă grijă de Kae, să nu cadă. Speriată de agitația fiicei sale, era în stare să facă orice numai să o liniștească.

Tami fusese înmormântată într-un cimitir de la poalele muntelui Katsuragi. După vreo cincisprezece minute de mers pe jos, au ajuns la mormântul ei. Kae i-a cerut însoțitoarei sale să rămână mai în spate, iar ea a ingenuncheat, cu mâinile împreunate, în fața vechii pietre funerare a familiei de țărani care slujise neamul Imose generații la rând. A rămas o vreme tăcută și dusă pe gânduri. Apoi, a început să se roage cu ardoare. Simțea că toate rugăciunile ei ajungeau într-o clipă la urechile lui Tami și era mult mai liniștită. Tami a reușit să-i ia o mare greutate de pe inimă.

Stătea cu privirile pironite pe caracterele aproape șterse de curgerea vremii și începu să mediteze la existența efemeră a ființei umane. Fătul încetase să

miște în pântelele ei cu vreo zece zile în urmă. Kae își săltă puțin burta cu ambele mâini și se ridică.

Pe drumul spre casă au început durerile. Servitoarea care o însoțea era în vârstă și născuse. Prin urmare, știa exact ce are de făcut. Când Kae se liniștea, mai înaintau puțin; când o durea, se opreau și îi masa ușor spatele, explicându-i în același timp că prima naștere putea ține chiar și jumătate de zi. Întoarcerea acasă a durat de două ori mai mult.

Când au ajuns, mama lui Kae le-a cerut servitoarelor să încălzească apă și să o spele pe cap. Durerile, devenite aproape insuportabile, îi mai lăsau și clipe de răgaz. Oricum, tot mai puține. Kae nu înțelegea ce i se întâmpla. Se zvârcolea și gemea, apucându-se, fără să-și dea seama, cu unghiile de rogojini. A început să sângereze, pătându-și hainele și așternutul. Prin fața ochilor i-au trecut imaginile câinilor. Uzuichi, vomitând sânge, Kumomaru, zbătându-se în agonie. Îi era frică. O frică de nestăpânit. Broboane reci de sudoare lipicioasă i-au împânzit fruntea. S-a trezit strigând-o pe Tami... de multe, multe ori. În clipa în care a avut senzația că durerea o sfârteca de tot, a simțit ceva cald între picioare. Suferința fizică a încetat brusc și bebelușul și-a făcut apariția într-o baltă de sânge, cu țipetele străpun-gând aerul.

Kae nu-și imaginase că nașterea urma să-i umple sufletul de o bucurie de nedescris. Durerea cumplită o chinuise mai bine de jumătate de zi, amenințând să o sfâșie toată. Trecuse ca fulgerul și tunetul care brăzdează uneori întunericul. Acum îi venea să dea crezare poveștii lui Naomichi – cea legată de nașterea

lui Seishū. În clipa în care a venit pe lume propriul ei copil, toate neplăcerile au dispărut și i-a rămas doar senzația de fericire. Un sufleteț nou a cunoscut lumina zilei.

Primele clipe de extaz ale unei mame se pot compara cu cele ale unui învingător care descoperă triumful. Kae era hotărâtă să nu mai pună nimic la inimă, indiferent de ce i se spunea. Nimeni din familia Hanaoka – nici Otsugi, nici Okatsu, nici Koriku – nu se putea lăuda cu copilul lui Seishū. Așadar, nu aveau nici un drept să o mai intimideze.

Aflând că i s-a născut copilul, Seishū s-a dus imediat la familia Imose. Nu-și mai desprindea privirile de pe puiul nou-născut.

— Ce frumoasă e! Hai să-i dăm numele de Koben. Mă așteptam să fie fetiță, spuse el cu bucurie în glas.

Fiecare cioară își laudă puiul. Așadar, era firesc ca Seishū să-și admire fetița. Din fericire, Koben era chiar frumoasă. Kae a constatat că seamăna cu Otsugi. După ce-și urâse soacra ani de zile, i se părea ciudat că o vedea iar atrăgătoare. Schimbarea era bine-venită. Kae nici măcar nu-și dădea seama că fericirea ei își trăgea seva din bucuria victoriei.

După trei zile a apărut și Otsugi la Imose acasă.

— Kae, îți mulțumesc pentru toate eforturile tale. Însă, data viitoare, te rog să ne aduci pe lume un băiat.

Kae a avut senzația că un țurture de gheață imens îi străpunsese inima. Din salutul soacrei s-a desprins mândria că primul ei născut fusese Seishū – un moștenitor prețios.

Kae era distrusă. Abia a reușit să îngâne un „bine, data viitoare“.

— Kae, îți doresc sănătate. Refă-ți forțele și vino acasă. Nu te gândi la treaba de-acolo. Sunt destule femei care să o facă. Vă rog să aveți mare grijă de prețioasa noastră noră, adăugă ea cu un zâmbet fermecător, întorcându-se spre părinții fetei.

IX

În vara anului în care Koben împlinise patru anișori, Kae a observat că Okatsu nu se simțea bine. Ducea găleata cu mâna stângă, încercând parcă să-și protejeze umărul drept. În plus, pășea foarte ciudat. La un moment dat, tânăra a început să se plângă de oboseală și a trebuit să renunțe la țesut. Trecuse perioada de foamete, iar pe de altă parte faima lui Seishū se răspândise până departe. Prin urmare, nu le mai lipsea nimic, iar femeile nu mai erau nevoite să se spetească pentru întreținerea familiei. Munceau doar pentru nevoile lor personale. Lui Kae i s-a părut suspect și faptul că Okatsu nu mai avea chef de vorbă.

— Nu te simți bine, Okatsu? întrebă Kae într-o bună zi.

— Așa ți se pare? răspunse cumnata ei, cu un zâmbet trist.

Împlinise treizeci de ani și nu se căsătorise. Pe vremea când și-ar fi putut găsi un soț, trebuise să muncească pentru a-și ajuta fratele să-și urmeze studiile. Cu banii respectivi și-ar fi putut face zestre și ar fi pus deoparte pentru nuntă. Norocul nu i-a surâs nici după întoarcerea lui Unpei. În cei cinci

ani de foamete, lumea nu-și permitea să cheltuiască decât cu eventualele înmormântări din familie. Fierește că n-a cerut-o nimeni de nevastă. Și, dacă ar fi cerut-o, s-ar fi văzut obligată să refuze, fiindcă toate femeile din familia Hanaoka munceau cu sârg pentru medicamentele scumpe de care avea nevoie Seishū. Dacă Okatsu ar fi ținut neapărat să se mărite, poate ar fi izbutit, însă doar cu hainele de pe ea. Tinerețea ei și a surorii sale, Koriku, în vârstă de douăzeci și opt de ani, fusese sacrificată pentru cariera fratelui. Remarca lui Otsugi după nașterea lui Koben era exactă: se învâртеau multe femei prin casa Hanaoka.

Până și Otsugi a observat că Okatsu era palidă și nu avea poftă de mâncare. A încercat să afle de la ea dacă o supăra ceva, dar Okatsu i-a răspuns în doi peri, ca și lui Kae.

— Te rog să-i ceri părerea fratelui tău dacă nu te simți bine, stăruie Otsugi. O să-ți prepare el un medicament și te faci bine imediat. Cum îți explici altfel că e atât de căutat, că atâta lume vine la el de departe, de dincolo de râu, din toată provincia Senshū? Cu cât te tratează mai repede, cu atât mai bine.

Okatsu încuviință, dar nu se arăta prea dornică să recurgă la serviciile lui Seishū, cu toate că fusese o fiică foarte ascultătoare.

Într-o zi, fetița cea mică, Tane, dădu fuga în casă, tipând cât o ținea gura:

— Sănul lui Okatsu e cât un pepene!

Otsugi a pălit. Yonejirō și Shūtei au simțit că li se taie suflarea. Toți ochii s-au îndreptat spre Seishū, inclusiv cei ai noilor studenți: Yuasa Yogen din Aozu,

Shuzō Hayashi din Nate-Uchihata și Shōsai Mōri din provincia Ito.

— Okatsu, vreau să-ți văd sânul, îi spuse Seishū, grav.

Resemnată, Okatsu s-a întins pe rogojină ca să o consulte fratele ei. Koriku le-a scos pe surorile ei mai mici din odaia-cabinet, însă Otsugi l-a apucat de braț pe Ryōhei și s-au așezat în spatele lui Seishū. Spera din tot sufletul ca și fiul ei mai mic, în vârstă de treisprezece ani, să se facă doctor. Kae stătea îndărătul studenților și privea speriată.

Sânul lui Okatsu era vinețiu și atât de umflat, încât Seishū n-a reușit să cuprindă în palmă decât o părticică din el.

— Te doare?

— Da. Și zvâcnește uneori.

— De când e așa?

— La sărbătoarea fetițelor, în martie, am observat o umflătură mică.

— De ce nu mi-ai spus atunci?

În loc să-i răspundă la întrebare, Okatsu l-a întrebat cu voce calmă:

— E cancer?

Toți cei din încăpere erau mai palizi chiar decât Okatsu. Seishū n-a răspuns. Okatsu n-a repetat întrebarea.

Biata fată auzise despre cancerul la sân de când se întorsese Seishū de la studii. Știa că extirparea sânelui însemna moartea femeii și aflase că nu exista un tratament eficace pentru tumorile maligne. Okatsu știuse de la bun început că n-avea rost să-l necăjească, pentru că oricum n-o putea vindeca.

Kae era consternată. Nu se putea liniști la gândul că pe acel sân de fecioară neprihănită, pe care nu-l mângâiasse nici o mână de bărbat și de la care nu a supt nici un prunc, își pusese pecetea o boală incurabilă.

La recomandarea lui Seishū, Okatsu a început să-și pună comprese, să folosească o alifie și să înghită o licoare preparată de fratele ei. Toată lumea știa că erau doar antiinflamatorii, simple paliative care acționau mai degrabă asupra psihicului. Okatsu își dădea seama de asta. Pe măsură ce starea ei se agrava și durerile deveneau tot mai puternice, fata cea curajoasă i-a cerut fratelui un medicament care să-i mai aline suferința. După ce-a trecut perioada de restriște, Seishū a reușit să găsească formula unui unguent local folosit ca anestezic în operațiile pentru înlăturarea tumorilor din oase. Pacienții la care a fost aplicat îl lăudau din toată inima, afirmând că nu simțiseră nici o durere în timpul operației. Nu se punea însă problema unei intervenții chirurgicale în cazul lui Okatsu și, câtă vreme unguentul nu ajungea chiar în zona afectată, nu era de nici un folos. Când nu mai suporta durerile, Okatsu îl ruga pe fratele ei să-i dea voie să înghită anestezic.

— Conține prea mult *uzu* și *mandarage*, zicea el calm, privind-o drept în ochi. Încearcă să suporti durerea.

— Atunci dă-mi ceva ca să mor în somn, îl implora Okatsu.

Făcea probabil aluzie la poțiunea dată animalelor, care erau apoi îngropate sub prun.

Otsugi ieșea din cameră în asemenea momente. Nu mai suporta să o vadă pe fiica ei chinându-se. Ochii lui Kae înotau în lacrimi.

Otsugi revenea după câteva minute în cameră, ca să mai vorbească cu Okatsu.

— Datoria unui medic este să salveze vieți omenești. El nu are voie să adoarmă definitiv un bolnav, chiar dacă durerile devin insuportabile.

— Te rog, operează-mă, frate drag, știu că ești un chirurg foarte bun.

— Dacă ar fi posibil, crezi că te-aș lăsa să suferi ?

— Atunci, te rog, deschide și vezi ce-i acolo. Chiar dacă mor, o să fiu împăcată. Măcar știu că ți-am fost de folos la experimente.

Otsugi a scăpat un geamăt. O durea cumplit gândul morții fiicei sale. Nu se mai simțea capabilă să scoată un cuvânt. Kae l-a văzut pe soțul ei stăpânindu-și cu greu lacrimile. Alunița de pe gât pulsa.

Spre sfârșitul anului, Otsugi a îndrăznit să aducă iar în discuție problema care o frământa. Nici un membru al familiei nu avea chef să se pregătească pentru a întâmpina Anul Nou, atâta vreme cât cineva din casă era în pragul morții.

— Dacă Okatsu tot insistă, de ce nu vrei să-i pui un calmant sau anestezic pe o compresă ?

— Nu are nici un efect la cancerul de sân.

— Cel puțin îi mai schimbi starea de spirit.

— Vrei s-o omor ? se răsti Seishū.

Tonul lui o luă pe Otsugi prin surprindere.

— Cum poți să spui așa ceva ? Cine crezi că vrea să-și ucidă propria fiică ? Dacă aș putea, aș suferi eu în locul ei.

— Dacă-i pun calmant pe compresă, o să o bage direct în gură. Nu ți-ai dat seama de ce mi-a cerut așa ceva?

Lui Otsugi i se tăie respirația, iar pe chipul ei se citea o spaimă teribilă. Înțelegând că se înfuriase prea tare, Seishū a încercat să-i explice pe un ton mai calm tot ce-l apăsa pe suflet.

— Cancerul de sân este fatal. Și totuși, nu pot afirma că nu s-au înregistrat și cazuri de vindecare sau măcar de ameliorare. Când am fost student la Kyoto, am citit în *Jurnalul de călătorie* al lui Dokushōan Nagatomi despre un caz al medicului olandez din Nagasaki, Van Tanno. Îți arăt imediat notițele pe care le-am transcris din cartea lui.

Seishū luă de pe raft un caiet gros și-l deschise la pagina unde era pus semnul de carte.

„S-a crezut tot timpul că un cancer de sân este incurabil. Există însă o carte de medicină olandeză în care sunt prezentate cazuri ale unor femei vindecate. Descoperit într-o fază incipientă, s-a făcut o incizie mică și s-a îndepărtat tumoarea malignă, după care sânul a fost cusut la loc. Boala a fost ținută sub control. Înțeleg și apreciez binefacerile unei asemenea operații, cu toate că eu nu m-am încumetat să fac așa ceva. Sper că acest document prețios le va fi de folos generațiilor viitoare.“

— Mamă, să știi că am citit și răscitit acest pasaj de când am aflat de suferința lui Okatsu. Tumoarea ei e mare cât pumnul meu și-au mai apărut încă două, una la subraț și alta pe umăr. Așadar, se extinde, iar starea ei e foarte proastă. E imposibil să reziste durerilor și sângerărilor pe care le implică o operație.

Dacă aş avea anestezice mai puternice, lucrurile s-ar schimba.

— Am crezut că ai reuşit să găseşti un anestezic eficace. Cel puţin aşa am bănuir când am văzut că nu-ţi mai mor câinii şi pisicile şi că se plimbă zdaveni prin curte şi prin grădină.

— Animalele reacţionează altfel decât oamenii. Eu am făcut experienţe doar pe animale. N-am avut nici un subiect uman la îndemână. Îmi dau seama cât îţi este de greu să te împaci cu gândul că ţi se prăpădeşte fiica. Dar să ştii că mi-e de zece ori mai greu ca doctor decât ca frate să văd că-mi moare pacientul. Mă simt frustrat că nu-mi pot depăşi limitele. Nici nu mai visez să devin vreodată un Hua Tu. Te rog din suflet să mă înţelegi şi pe mine, mamă.

Conversaţia le-a fost întreruptă de un ţipăt ce venea dinspre grădină.

— Frate! Frate!

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Seishū, ridicându-se. Yonejirō intră, ţinându-l în braţe pe Byakusen, motanul cel alb.

— Domnule doctor ! Uitaţi-vă !

— Ce e ?

— A căzut de pe marginea verandei şi s-a lovit la cap de treptele din piatră.

După câteva mişcări convulsive, Byakusen rămase nemişcat în faţa lui Seishū. Îi ţâşnea sânge din ochi, nas şi gură.

— A căzut singur ?

— Da. Mergea pe marginea verandei, s-a dezchilibrat puţin şi a căzut cu capul înainte.

Doctorul era puțin cam mirat. Testase animalul. Chiar și când îl prinsese de ceafă și îl aruncase de sus, aterizase cu bine pe pământ. Fusesse sănătos tun și avusese nervi de fier. I se părea ciudat că murise căzând de pe verandă.

Cu vreo zece zile în urmă, Seishū încercase un anestezic pe Byakusen. Motanul dormise trei zile și trei nopți, nesimțind incizia intercostală și sonda introdusă. De parcă ar fi fost mort. Însă pulsul îi bătuse tot timpul regulat. După ce s-a trezit, i s-a dat să bea apă caldă sărată. A început să umble, împleticindu-se, ca beat. Pentru că nu mâncase trei zile, când a văzut bolul cu pește și cu terci de orez, a reacționat normal. Pofta de mâncare nu-i fusese afectată. Însă când a trecut un șoarece pe sub nasul lui n-a schițat nici măcar un singur gest. A rămas nemișcat. Se pare că medicamentul cel otrăvitor îi afectase creierul.

Auzind gălăgie, Kae și Otsugi și-au făcut imediat apariția. Au rămas ca trăsnete în fața trupului neînsuflețit al lui Byakusen. Nu pentru că motanul murise. Se obișnuiseră cu evenimentele triste. Le îngrozea faptul că murise căzând, stupid, de pe o verandă nu prea înaltă.

Okatsu s-a stins din viață pe data de 20 ianuarie. Cum moartea plutea deasupra lor, familia Hanaoka n-a prea avut chef de sărbătorit Anul Nou. Nici măcar Ryōhei n-a cerut a doua porție de *zōni*¹.

1 Supă tradițională de legume, cu turte de orez, care se servește în ziua de Anul Nou.

Ryōhei urmărise îndeaproape evoluția bolii surorii sale. Moartea ei și faptul că se stinsese atât de tânără l-au răscolit profund. Nu găsea răspunsuri la întrebările pe care și le punea. S-a ridicat de la masă, lăsându-i pe toți cu gura căscată, și a luat-o la goană pe câmp. La întoarcere, le-a spus alor săi ce auzise prin sat:

— Okatsu a murit din pricina blestemelor aruncate asupra ei de sufletele numeroaselor animale care și-au găsit sfârșitul în casa noastră.

— Gura! țipă Otsugi la el. Să nu te mai prind că zici așa ceva!

Otsugi se învinețise la față de furie.

Familia Hanaoka nu neglijase niciodată ritualurile funerare destinate animalelor îngropate sub prun. Fiecare animal a avut parte de rugăciuni și ofrande, sufletele lor fiind astfel împăcate. Rămâneau doar cele afectate de experimentele lui Seishū, precum Byakusen. Blestemul căzut asupra lui Okatsu putea proveni de la asemenea animale, pe jumătate moarte. Cel puțin așa voiau să creadă. Kae era însă de părere că o asemenea presupunere l-ar putea neliniști pe Seishū, astfel că încercă să-l liniștească pe cumnatul ei mai mic.

— Nu lua moartea surorii tale ca pe un blestem. Dacă ar exista așa ceva, fii convins că nu s-ar mai fi născut Koben. Vezi, ea crește frumos și e un copil normal.

Nici n-apucă să termine de rostit cuvintele, că își dădu imediat seama de implicațiile lor. Era însă prea târziu. Privirile lui Otsugi o săgetau cumplit. Disperată cum era, pesemne că interpretase greșit vorbele

lui Kae. Un blestem căzut doar asupra fiicei ei, Okatsu, blestem care o ocolea pe Koben. Otsugi n-a mai scos un cuvânt. Kae spera din tot sufletul ca aceasta să fi priceput că o asemenea interpretare ar fi fost complet lipsită de sens.

Relația dintre cele două devenise și mai încordată după moartea lui Okatsu. Kae, care avea și ea un copil, înțelegea durerea soacrei la pierderea fiicei. Ar fi dorit să îngroape undeva amărăciunea provocată de Otsugi și ura pe care i-o purta și să încerce să-i fie aproape, dar soacra își vărsa toate necazurile și resentimentele pe noră. Lui Kae i-a fost imposibil să se apropie de ea. În timpul funeraliilor nu și-au vorbit deloc, iar apoi au comunicat doar prin intermediul lui Koriku, care împlinise treizeci de ani și trecuse de vârsta măritişului.

Ryōan Shimomura, care venea destul de des în vizită la familia Hanaoka după plecarea lui la templul Myōji, a participat la priveghi îmbrăcat în doliu și i-a ajutat să pună la punct toate detaliile legate de funeralii. Seishū i se părea neobișnuit de trist și de îmbătrânit, de parcă era suferind de multă vreme. Arăta, oricum, de mai mult de treizeci și trei de ani. Ryōan avea în minte, în clipele acelea, imaginea lui Naomichi din ultimii lui ani de viață. După ce-au plecat cei care participaseră la priveghi, a încercat să-l consoleze pe Seishū în fața coșciugului lui Okatsu.

— Știu că e greu, însă nu trebuie să te lași copleșit de tristețe. Dacă te îmbolnăvești, ce-ai rezolvat? Și Buddha o să se întristeze! Asta e viața, trebuie s-o iei ca atare.

Seishū căscă ochii mari și începu să urle:

— Crezi că un doctor poate gândi ca un preot budist? Atâta vreme cât o boală, indiferent de natura ei, aduce cu sine moartea, înseamnă că medicina e la pământ. *Eu* am omorât-o pe Okatsu. *Eu* am lăsat-o să moară pentru că nu am suficiente cunoștințe, pentru că nu sunt priceput. Înțelegi de ce sunt atât de disperat?

Până și capacul sicriului părea că se cutremură de la urletele lui Seishū.

Ryōan nu era singurul înspăimântat de reacția doctorului. Cei mai mulți dintre studenți nu i-au mai suportat disperarea manifestată astfel și-au părăsit încăperea. Nici măcar Shūtei Nakagawa nu mai scotea un cuvânt. Toată lumea știa că îl bârfise pe Seishū, susținând că un medic trebuia să-și opereze pacientul dacă acesta era oricum sortit pieirii. Probabil că se mai gândise între timp la vorbele lui răutăcioase, dându-și seama, în cele din urmă, că un doctor avea datoria să recurgă la măsuri extreme numai atunci când considera că intervenția chirurgicală prelungea viața pacientului.

Ryōan Shimomura s-a întors la templul Myōji cu inima grea.

X

Într-o dimineată frumoasă de primăvară, Kae clătea rufele la fântână. Păsărelele ciripeau vesele. Natura se trezise la viață, iar vremurile de restriște rămăseseră doar o tristă amintire. Chiar și necazurile cu care se confruntase fostul senior al domeniului Kishū, Kagen'in Harusada, țineau acum de istorie. Toată lumea știa cât de mult îi ajutase pe săraci. Timp de mai bine de șase ani își folosisese peste jumătate din venituri ca să-i salveze de la foamete pe locuitorii ținutului pe care-l guvernase. Perioada cea grea trecuse, iar succesorul său, Harutomi, se afla în al zecelea an de guvernare. Kae își amintea cu nostalgie de Kagen'in, pentru că poposisese de multe ori la familia ei, adică la reședința din Nate pe care Imose i-o rezervase. Kae îi servise cina de nenumărate ori. Despre actualul senior nu știa mare lucru, dar auzise câte ceva legat de atracția lui pentru extravagănță și de felul cum cheltuia economiile predecesorului său. Când cei bine situați își permiteau să ducă o viață de lux, atunci și oamenii de rând se simțeau îndreptățiți măcar la un trai decent. În asemenea împrejurări, familia Hanaoka nu avea cum să treacă neobservată. Se cheltuise enorm cu nunta celor două

surori mai mici ale lui Seishū. Koriku renunțase de bunăvoie la ideea de a se căsători. Gândindu-se la nenorocirile celor două fiice mai mari, Otsugi era hotărâtă să le ferească pe cele mici de aceeași soartă. Datorită reputației excelente a lui Seishū, fetele și-au găsit soți din familii de prestigiu. Una dintre ele locuia în îndepărtatul oraș Kuroe din provincia Umiguchi.

În casa Hanaoka au mai rămas cinci persoane. Al doilea fiu, Jihei, și-a deschis un magazin în Chōnomachi, dincolo de râu, după ce și-a terminat ucenicia la un negustor renumit, iar al treilea s-a făcut preot și a ajuns, în scurt timp, stareț al mănăstirii Shōchiin de pe muntele sacru Kōya. Ryōhei, ultimul născut, era deja la Kyoto de patru ani și studia medicina. Nemaifiind strâmtorați cu banii, pe el l-au putut ajuta fără probleme.

Deși mulți dintre membrii familiei plecaseră, numărul locatarilor din casă crescuse datorită discipolilor lui Seishū, care plăteau taxe pentru practica pe care o făceau. Li s-a construit un fel de cămin și li s-a angajat o servitoare care să se ocupe de ei. Casa Hanaoka devenise un soi de spital.

Luând-o ca exemplu pe Otsugi, Kae a început și ea să se aranjeze mai mult. Pentru că le mergea bine, ar fi putut duce o viață mai tihnită, însă nu-i stătea în fire să lăncezească în casă și să nu facă nimic. Era sănătoasă și-i plăcea să iasă în aer liber, să o bată soarele, să spele rufe și să-și bălăcească mâinile în apă. Când freca lenjeria de corp a soțului ei iubit, parcă prindea putere și uita cu desăvârșire de răutățile soacrei.

Trecuseră deja cincisprezece ani de când venise în casa Hanaoka, destul de mulți ca să fi prins rădăcini puternice și să nu mai sufere din cauza lui Otsugi. Învățase s-o evite când presimțea că urma să se întâmple ceva neplăcut. În unele momente, privea relația cu ea cu înțelepciune și își spunea în sine ei că neînțelegerile erau firești, că în toate familiile lucrurile stăteau la fel. Dacă auzea vorbindu-se despre legături frumoase între soacră și noră, Kae avea convingerea că se păcăleau una pe alta. În general însă, nu reușea să fie mai abilă decât Otsugi și, de aceea, cele două personalități puternice se ciocneau inevitabil.

Când terminase de clătit rufele și se pregătea să arunce apa murdară, a văzut-o pe Koben venind în fugă la ea.

— Mamă! Vino repede! Hai să vezi cum se joacă tata cu o pisică. E nemaipomenit!

Copila se întoarse iute la locul distracției. Toți studenții erau în mare vervă.

„Se joacă cu o pisică?” se întrebă Kae în sine ei.

Kae s-a șters pe mâini și s-a îndreptat spre lumea adunată în jurul lui Seishū. Acesta se afla în mijlocul grupului și râdea cu poftă, ținând o pisică în mână. Kae nu-l mai văzuse atât de vesel dinainte de moartea lui Okatsu.

Când a zărit-o pe Kae, Yonejirō s-a apropiat de ea.

— Mafutsu face tumbe în aer, zise el, strălucind de fericire.

Văzându-și soția, Seishū a mai azvârlit o dată pisica în sus. Nu era chiar cel mai potrivit spectacol pe care-l putea oferi o asemenea vietate, însă motanul

cel splendid în trei culori s-a răsucit ca un titirez, a mieunat și a aterizat fără probleme. Mafutsu dormise trei zile într-un colț, dar, de când se trezise, se comporta perfect normal. Nu ca Byakusen, care-și dăduse obștescul sfârșit căzând de pe o verandă joasă. Kae se emoționa la gândul că experiențele cu anestezice ale soțului ei făceau progrese vizibile. Eforturile lui susținute, de aproape zece ani, începeau să dea roade. Încă puțin și aveau să atingă perfecțiunea.

Kae era atât de impresionată, încât nu se simțea în stare să scoată nici un cuvânt.

Otsugi și Koriku au venit și ele în fugă. Seishū a făcut demonstrația și în prezența lor.

— I se potrivește perfect numele. *Narcoticul*. Știi, mamă, Hua Tu a reușit să opereze folosind apă cu *mafutsu*.

— Mi se pare un succes extraordinar. Felicitări! Dacă ar fi trăit tata, s-ar fi bucurat enorm.

Vocea lui Otsugi tremura de emoție.

— Stai puțin! Deocamdată, pisica și-a revenit, însă asta nu înseamnă totul. E o mare deosebire între pisici și oameni. Aceeași cantitate de anestezic folosită pentru o pisică n-are nici un efect la o ființă umană. Încă nu-mi dau seama cam ce doză pot folosi pentru a adormi un om fără să provoc efecte secundare nedorite. Asta e problema cu care o să mă confrunt de-acum încolo.

O umbră de îngrijorare trecuse peste chipul lui Seishū. Sau poate că era doar foarte preocupat.

Inteligența lui mamă îi citi iute gândurile. O privi, încruntată, pe noră și intră în casă fără să mai scoată

un cuvânt. Kae chiar nu mai pricepea nimic. Cu toate că se obișnuise să nu mai pună la suflet toanele ciudate ale soacrei, de data asta i-a picat greu îmbufnarea ei în toiul bucuriei comune.

„Cum de nu poate fi niciodată fericită?” se întreabă ea.

Misterul avea să se lămurească peste câteva zile. Într-o seară, pe când Kae se pregătea să-l ajute pe Seishū să-și schimbe veșmintele, ușa s-a deschis încet și Otsugi a intrat în camera lui în vârful picioarelor. Era târziu și între soți urma să se înfiripe intimitatea. Kae înțepenise locului, de parcă s-ar fi simțit vinovată. Otsugi a ignorat-o, s-a așezat în fața lui Seishū și a început să vorbească cu un aer solemn și impunător. De neconfundat.

— Unpei, te rog să mă ascuți. Ceea ce vreau să-ți spun acum e rezultatul multor ore de gândire și frământare.

— Ce anume, mamă?

— Am trecut și pe la mormântul tatălui tău și i-am împărtășit intențiile. Sunt incredințată că ar fi făcut același lucru dacă ar fi fost în viață.

— Despre ce vorbești?

— Vreau să fiu prima ființă pe care încerci experiențele tale cu narcotic în apă fierbinte.

Atât Seishū, cât și Kae rămaseră cu gura căscată de uimire. Kae simțea că i se taie pur și simplu răsuflarea. Seishū își reveni repede și pufni în râs.

— Cum poți să-mi ceri așa ceva? Și încă în toiul nopții... Hai, nu te mai gândi la asta. Liniștește-te și du-te la culcare.

— Nici nu mă gândesc, zise ea apăsător. Toată lumea din jurul tău, cu excepția unui prost, își dă seama foarte bine că nu vei face progrese vizibile fără experiențe pe ființa umană. Sunt mama ta, eu te-am născut, dragul meu Unpei, și înțeleg mai bine decât oricine altcineva cât este de important pentru tine să reușești. Știi că-ți dorești lucrul acesta.

Cuvintele ei s-au înfipt în urechile lui Kae ca un cuțit. Aluzia era străvezie „...cu excepția unui prost” „...sunt mama ta, eu te-am născut”... Iarăși atitudinea aceea nesuferită, prin care arăta că e deasupra tuturor. În următoarea clipă, Kae a reacționat și ea sub impulsul momentului.

— Ba nu! Te rog să te folosești de mine. Eu m-am hotărât de mult să-mi ofer serviciile.

— E absurd! strigă Otsugi pe un ton rece ca un turture de gheață. Dacă pățește ceva nora mea iubită, cum o să mai dau ochii cu lumea? Te rog să nu te amesteci, Kae. Tu trebuie să-ți vezi de tine și să ai grijă de prosperitatea familiei.

— Cum puteți să spuneți așa ceva? Eu, nora dumneavoastră, n-aș mai putea scoate capul în lume dacă v-aș permite să înghițiți medicamentul. N-aș mai fi fericită nici măcar o clipă. Îmi asum eu orice responsabilitate, și gata.

— În nici un caz. Zilele îmi sunt numărate. Și-așa am trăit prea mult după pierderea soțului. Nu regret nimic. Mi-am crescut copiii frumoși... Socot că mi-am făcut datoria de mamă. Când a murit Okatsu, aș fi vrut să plec și eu cu ea, crezând că viața nu mai avea nici un rost pentru mine. Unpei e la casa lui, are o soție splendidă... Prefer să mă alătur soțului meu

decât să mai trăiesc în casa asta unde tânăra generație se impune tot mai mult. Dacă trupul meu i-ar putea fi de vreun folos iubitului meu fiu, i-aș fi mai mult decât recunoscătoare. Tu mai ai un rol important în viață – să dai un moștenitor familiei. Până atunci, trebuie să ai mare grijă de tine.

Dacă le-ar fi auzit cineva care nu cunoștea adevărata relație dintre ele, l-ar fi impresionat profund nobilul lor dialog. Numai că limba ascuțită a lui Otsugi nu o păcălea pe Kae. Câtă ironie în glas când i-a spus „nora mea iubită“, când i-a amintit că mai avea „un rol important pe lume“! În felul acesta a vrut să-i atragă atenția că n-a fost în stare să nască un băiat... și nici un semn de sarcină după zece ani... Kae a tras concluzia că Otsugi pusese sare pe rană intenționat. Își cunoștea foarte bine partea vulnerabilă.

Atunci și-a ieșit din fire. Nu s-a mai putut stăpâni.

— Se spune că femeia fără copii sau care naște doar fete nu face doi bani. Eu n-am născut decât o fată. Ce rost mai am pe lume? Cum să las o femeie bătrână să treacă prin chinurile unui experiment?

Prefăcându-se modestă, Kae avu astfel curajul să o numească „femeie bătrână“ pe cea care făcea eforturi disperate să nu-și arate vârsta. Îi dădu astfel o lovitură cruntă.

— Da, ai dreptate, sunt o femeie bătrână. Dar nu uita că sunt sănătoasă, cu toate că am născut opt copii. Fii convinsă că rezist oricărui experiment.

— Nu vă las nici în ruptul capului. Datoria de noră mă împiedică să vă permit să vă sacrificați.

— Chiar dacă tu te vei simți împăcată, eu nu voi fi. În plus, eu m-am oferit prima. Așadar, de mine trebuie să se folosească Seishū.

Dialogul continua la nesfârșit, pe aceeași temă, iar Seishū simțea că nu mai rezistă. Se aruncă pe burtă și urlă ca din gură de șarpe. S-a auzit cu siguranță în toată casa.

— Terminaaaaaaați! Lăsați-mă în pace!

Seishū a certat-o mai întâi pe Kae. Apoi i s-a adresat mamei:

— Spuneai că nu mai ai mult de trăit și că oricum nu-ți pasă de zilele care ți-au mai rămas. Ești absolut convinsă că mori dacă iei medicamentele mele?

Seishū tremura de furie. Kae și Otsugi au înlemnit. Luată de valul disputei, nici una dintre ele nu s-a gândit la mândria doctorului.

— Te rog să mă ierți, zise Kae îndată.

— Iartă-mă! Nu mi-am dat seama că te rănesc.

Seishū s-a calmat pe loc și a încercat, pe un ton blând, să le trimită la culcare.

— Haideți, potoliți-vă! Am obosit și mi-e somn.

Femeile nu cedau însă prea ușor. Otsugi se proțăpi iarăși în fața fiului ei și încercă să-l convingă.

— Dacă ești atât de sigur că nu sunt dăunătoare, de ce nu te folosești de mine?

— Ba nu! De mine! insistă Kae.

— Nu vreau s-o las pe nora mea să încerce!

— De ce nu? Ce-ar crede lumea despre Seishū dacă ar afla că a făcut experimente pe propria lui mamă?

— Lumea n-are ce să zică. Eu m-am oferit!

— Ba nu, eu!

— Îndrăznești să-ți înfrunți soacra ?

— Nu cred că ar fi ceva de reproșat într-o asemenea situație.

Cele două se aprindeau tot mai tare. Fiecare lăsa impresia că o protejează pe cealaltă, oferindu-și propria viață, dar nu făceau decât să-și arunce, pe ocolite, vorbe grele.

Seishū afirmase adineauri că medicamentul lui nu provoca moartea. Nici una din ele nu se îndoia de asta. Mafutsu le-o demonstrase cu câteva zile în urmă. Se învârtise în aer și aterizase cu bine pe pământ. Însă nu alerga și nu se juca. Moțăia la soare și nici nu prea băga în seamă șoarecii care-i treceau pe la nas. E straniu ca o pisică să nu alerge după șoareci. Văzuseră destui câini și pisici care, în urma „tratamentului“, bântuiau prin curte și prin casă ca niște stafii. Cu atât mai primejdioasă putea fi poțiunea pentru un om. Nu se știe ce reacție urma să provoace în organism. Trebuia neapărat luat în calcul un asemenea pericol.

Pe Seishū îl durea faptul că mama și nevasta desfășurau în fața lui o „luptă atât de frumoasă“. Le privea cu amărăciune, dar nu-și permitea să intervină. Disputa dintre cea care îl născuse și mama propriului său copil nu se rezolva cu bisturiul. Nici măcar renumitul doctor Caspar nu îl putea ajuta. Când cedase nervos, începuse să urle. Acum, încerca să privească lucrurile din perspectivă medicală și parcă nici nu le mai auzea certându-se.

— Am înțeles.

Lăsa impresia că ajunsese la o decizie cu toată ființa lui. Ochii îi sclipeau, însă nu din pricina lacrimilor.

Conturul sprâncenelor era și el grăitor. Alunița de pe gât nu-i tresărea.

— Am înțeles! Am să mă folosesc de amândouă. Tot trebuia să-mi testez medicamentul într-o bună zi.

Kae se simțea vlăguită și vedea negru înaintea ochilor. Otsugi, ținând să aibă ea ultimul cuvânt, zise:

— Dacă ne vrei pe amândouă, atunci o să fiu eu prima.

Au hotărât să nu pomenească nimănui din casă despre intențiile lor. Experimentul urma să rămână secret și în nici un caz nu trebuia să ajungă la urechile studenților. Lui Koriku i s-a spus că mama ei avea să facă un tratament pentru o boală mai veche. Doar ei trei știau adevărul adevărat.

Seishū avea totuși nevoie de timp ca să pregătească o doză potrivită. A trecut o lună. Cu o zi înainte, Otsugi și-a pieptănat părul cu multă grijă și apoi l-a spălat frumos. Kae a vrut s-o ajute, însă a înlemnit când a văzut-o pe Otsugi la fântână. Părul soacrei era prea scurt ca să aibă nevoie de ajutor. Părul negru și des cu care se mândrise Otsugi o viață nu mai crescuse și-i ajungea doar până la umăr. Kae își amintea că la a șaiszecea aniversare, cu doi ani în urmă, nu văzuse nici un fir alb la ea. Abia acum și-a dat seama că soacra ei își smulsese toate firele încărunțite. Totuși, Kae nu înțelegea cum de părul nu-i trăda vârsta. Era invidioasă.

Otsugi se spăla afară, expunându-și fără nici o rușine spatele și umerii. Și-a clătît de câteva ori părul în apa caldă care conținea scrobeală făcută din alge de mare și plante agățătoare. Își întindea părul, îl mângâia, îl încolăcea pe degetele-i subțiri. Kae o

privea, împietrită. Scena i se părea de rău augur. Soacra ei lăsa impresia că se așteaptă să părăsească această lume. În ciuda asigurărilor pe care i le dăduse Seishū, Otsugi se pregătea pentru tot ce putea fi mai rău. Kae se gândea la situația ce-o aștepta dacă soacra ei murea. Parcă îi auzea pe săteni lăudându-i curajul... Tot restul vieții asta avea să audă. Oricum, venea și rândul ei. Urma să se spele în curând pe cap, în același fel. Un spălat ritual. În timp ce privea spatele soacrei, simțea parcă hotărârea acesteia de a o lua pe lumea cealaltă și pe Kae. Au trecut-o fiori de groază.

„Oare mai există pe lume o astfel de femeie, care să se spele pe cap atât de liniștită în asemenea împrejurări?” se întrebă Kae.

Koriku venea cu o găleată plină cu apă caldă, însoțită de Kiba, cățelul cu pete albe. Kae l-a auzit lătrând. Hotărâtă să renunțe la spectacolul oferit de Otsugi, intenționa să intre în casă, însă în clipa aceea a simțit ceva moale sub piciorul drept și l-a auzit pe Kiba chelălăind. S-a dat îndărăt, dar a fost prea târziu. Kiba a sărit în sus și s-a învârtit ca un titirez. Nici nu i se mai distingeau petele de pe spatele alb. A scheunat prelung și a căzut pe burtă. Sângele i-a țâșnit pe gură.

Koriku a țipat și și-a acoperit fața cu mâinile. Găleata a căzut, apa s-a vărsat. Kae privea stupefiată leșul. Nu-i venea să-și creadă ochilor! Nu putea să mai scoată un sunet. Cum de-a fost în stare să-l calce în picioare?

— Kae! Ce-ai făcut? Cum poți fi atât de neatentă? Mai ales în asemenea împrejurări!

Otsugi era palidă la față și apa-i picura de pe părul proaspăt spălat. O copleșea pe Kae cu reproșuri, însă acestea au făcut-o să revină mai repede cu picioarele pe pământ.

În dimineața următoare, Kae i-a aranjat lui Otsugi așternutul în camera lui Seishū. Soacra a îmbrăcat un *nemaki*¹ și s-a întins. Stătea liniștită, cu fața în sus. Își pieptănase frumos părul, pe care și-l spălase cu o zi în urmă și-l unsese cu ulei parfumat. Femeile bolnave nu-și strângeau de obicei părul, fiind astfel pregătite dacă perna le aluneca de sub cap. Ca să arate mai ordonată, Otsugi își pusese și o bentiță de mătase, de un verde-deschis. Se numea „bentița bolnavei“, iar șnururile acesteia îi atârnavă pe față, pornind de la tâmpla stângă.

Seishū pregătise poțiunea. În cameră nu erau decât ei trei. Otsugi apucă liniștită ceșcuța și-l întrebă pe Seishū:

- Cam în cât timp își face efectul?
- O oră, două, în funcție de organism.
- Daaaa?

Seishū și Kae o priveau cum bea licoarea, solemnă, cu o expresie sublimă de martir pe chip.

- N-a fost atât de amară pe cât mă așteptam.
- Am îndulcit-o ca să-ți fie mai ușor s-o bei.
- E grozav că un om poate adormi de la așa ceva!
- E un medicament puternic. Așadar, te rog să te întinzi și să stai liniștită.
- Dar aș vrea să-ți mai spun ceva.
- Ce dorești, mamă?

¹ Chimono care se îmbracă în loc de pijama.

— Aș vrea să-l adopti pe Ryōhei după ce se întoarce acasă.

— Să-mi adopt propriul frate?

— Da, te rog. Mă îngrijorează faptul că familia Hanaoka nu are moștenitor. Să nu cumva să-ți imaginezi că mă aștept să mor de la doctoria asta bună și dulce, însă m-am mai gândit la asta cu multă vreme în urmă. Te rog, adoptă-l pe Ryōhei.

— Bine, stai liniștită. Dacă tot studiază medicina, sunt convins că va fi un urmaș de nădejde.

— Mi-ai luat o piatră de pe inimă.

Otsugi s-a băgat în așternut și și-a aranjat părul pe pernă și bentița ca să arate cât mai bine. A închis ochii.

— Dacă te doare stomacul sau simți ceva ciudat, să mă anunți imediat. Vom sta cu rândul la căpătâiul tău.

Otsugi a încuviințat ușor. Lăsa impresia că-și drămuiește fiecare strop de energie și încearcă să rămână perfect calmă, așa cum o sfătuisese fiul ei. Lui Kae i se părea tare caraghioasă, de-a dreptul comică, precum o actriță pe scenă. Femeia de ieri, care o străfulgerase cu privirea printre șuvițele ude, nu semăna câtuși de puțin cu bătrâna frumoasă care ținea ochii închiși, parcă în așteptarea morții. Dacă o priveai atent, observai ridurile din jurul ochilor, însă trebuia să recunoști că arăta încă foarte bine pentru vârsta ei. În comparație cu chipul doamnei Imose, mama lui Kae, care se stinsese din viață cu doi ani în urmă, Otsugi părea mult mai tânără. Care era secretul ei? Nu se poate să fie vorba doar de îngrijirea minuțioasă a tenului și de atenția

acordată ținutei. Sigur știa o metodă de împiedicare a îmbătrânirii!

Când veneau pacienți, Seishū le lăsa pe cele două femei singure. Poțiunea nu-și făcea efectul prea repede. Otsugi ținea ochii închiși. Kae nu scotea nici un cuvânt. Tăcerea din cameră era apăsătoare. Doar respirația femeilor rupea liniștea desăvârșită. Până nu cu multă vreme în urmă, pe rogojinile din încăpere zăcuseră câini și pisici. Muriseră. Însă vechile experiențe își lăsaseră amprenta. Mai plutea miros de animale, medicamente, duhoare de vomă și sânge uscat. Duhnea a putred, a moarte. Un aer sufocant. Kae privea, fără să clipească, fața adormită a soacrei și se întreba dacă trupul acesteia urma să aibă aceeași soartă.

Pe Kae o irita faptul că Otsugi îi ceruse lui Seishū să-l adopte pe Ryōhei. Trecuseră zece ani de când o născuse pe Koben și de-atunci nu mai rămăsese însărcinată. Regreta amarnic acum că o luase gura pe dinainte în timpul ultimei dispute cu Otsugi, în care recunoscuse că nu valora nimic atâta vreme cât nu fusese în stare să nască și un băiat, moștenitorul familiei. Îi era limpede că, prin propunerea făcută, Otsugi nu urmărea decât să o elimine din arborele genealogic al neamului Hanaoka. O avea pe Koben, iar Seishū ar fi putut foarte bine să-l adopte pe soțul fiicei ei, când avea să se căsătorească.

Kae își mușca buzele. Și-a amintit cu amărăciune de zilele în care Otsugi și-o dorise ca noră. O străfulgera cu privirile acum. Știa că o ura din tot sufletul și că acceptase experiența numai ca să-și arate din

nou superioritatea și cu speranța că o va târî și pe ea pe lumea cealaltă.

Însă Kae o avea pe Koben. Dacă ar fi pățit ceva, cine i-ar fi îngrijit fetița până la vârsta la care urma să-și întemeieze propriul cămin? Gândindu-se la viitorul lui Koben, pe Kae au trecut-o fiorii.

Obrajii lui Otsugi, de obicei palizi, au prins culoare și respirația i s-a întetit. Aveai impresia că suferă. A deschis puțin ochii, dar i-a închis imediat, din reflex, văzând-o pe noră alături. Kae a plecat imediat după Seishū.

Doctorul i-a luat pulsul.

— Te doare, mamă?

— Nu. Doar simt că ard toată.

— E din cauza medicamentului. Nu te-ngrijora!

— Nu sunt îngrijorată. Nu eu te-am chemat, ci Kae.

Seishū avea mulți pacienți. Unii soseau de departe și căutau găzduire la oamenii din Hirayama, ca să poată veni la doctor în fiecare zi, până se vindeau. Seishū s-a întors îndată în camera de consultații.

După un sfert de oră, Otsugi a început să se zvârcolească. S-a smuls brusc din mâinile lui Kae, a gemut și și-a arcuit corpul. Capul i-a căzut de pe pernă. A dat din picioare până s-a dezvelit și a pornit să se zgârie pe piept. Seishū a intrat în clipa în care Kae s-a ridicat să plece după el.

— Mamă! Mamă! strigă el, scuturând-o de umeri.

Otsugi l-a auzit. Avea ochii roșii.

— Dragul meu Unpei...

— Te doare, mamă?

— Nu, dar simt că se învâрте lumea cu mine. Durerea e suportabilă... Unpei!

— Ce dorești, mamă?

— Ești copilul meu...

— Desigur.

— Numai al meu.

— Bineînțeleș, zise el răsând, pe un ton de răsfaț.

După ce-a liniștit-o, s-a întors la pacienți.

Otsugi respira tot mai greu și din când în când se zvârcolea puțin. Kae nu-și revenea din pricina celor auzite. Cu toate că delira pe jumătate, Otsugi avusese grijă să proclame că Seishū era doar al ei. Pe soție o excludea complet.

Kae și-a amintit de nașterea lui Koben, de durerile cumplite ale facerii, de felul cum și-a revenit până la urmă. Auzise că prima naștere e cea mai grea și de aceea nu se uită. Poate de aceea și Otsugi simțea că Seishū era cel mai prețios dintre copiii ei.

„Vrea să-i acapareze dragostea“, își zise Kae, încercând să-și revină. Își dădea seama că nu avea nimic altceva în comun cu Otsugi decât faptul că lăsau amândouă moștenitori familiei Hanaoka. După moartea lui Okatsu încercase s-o evite, ca să se mai atenueze neînțelegerile. Eforturile ei nu fuseseră apreciate, iar prăpastia dintre cele două se adâncise tot mai mult.

În timp ce-o privea pe Otsugi dormind adânc, Kae se simți cuprinsă de remușcări, iar gândurile rele și amare începură să se mai risipească. Ba chiar îi era milă de ființa care, cu puțină vreme în urmă, a vrut să se asigure că Seishū îi aparținea doar ei. Poate avea să moară... sau să rămână infirmă, la fel ca pisicile

și câinii care nu-și mai reveniseră complet. Prinsă în mrejele bătăliei din sufletul ei, a uitat, o vreme, de ura pe care i-o purta.

Otsugi părea destinsă. Nu se mișca. Tenul își recăpăta culoarea de ceară, iar pielea, luciul obișnuit. Kae i-a luat pulsul. Era absolut normal. În timpul somnului, dorința de a-și urî și insulta nora o părăsise.

— Mamă! îi șopti Kae la ureche.

Otsugi nu răspunse. Poate n-o fi auzit-o. Oricum, nu se mișca.

Când se zbătuse, chimonoul i se desfăcuse, dezvăluind astfel sânii ei scofâlciți, care arătau ca două făpturi plăpânde. Înainte de a se duce după Seishū, Kae i-a aranjat chimonoul, a petrecut frumos parte peste parte și i-a îndreptat picioarele. Se depărtaseră unul de altul.

Pe la prânz, efectul anesteziei a atins punctul culminant. Kae i-a spus lui Seishū cum stăteau lucrurile, însă acesta a aruncat doar un ochi în cameră și a anunțat-o că pleacă să mănânce. Pe Kae a surprins-o indiferența lui.

— Ești sigur că totul e în ordine? S-a cam zvârcolit... Nu pot apărea efecte secundare?

— Nu-i nici un pericol, răspunse el calm. Într-adevăr, i-am pus un pic de *mandarage* în băutură, însă am adăugat și un antidot. N-am folosit strop de *uzu*. Am amestecat poțiunea cu sake. Așadar, băutura alcoolică și-a făcut efectul. S-a îmbătat și doarme dusă.

Dezamăgirea lui Kae era evidentă. Îi părea chiar rău că se lăsase impresionată de pretinsa suferință

a soacrei. Fără *uzu*, își revenea cu siguranță. Și-a amintit iar cât de mult o ura pentru că se arătase atât de posesivă față de Seishū și pentru tot ce-i făcuse. O cuprindea sila, pur și simplu, când își amintea de ținuta oribilă din timpul somnului. Regreta că-i aranjase chimonoul și că n-o lăsase în poziția aceea dizgrațioasă. Era convinsă că soacra ei, care ținea atât de mult la modul cum arăta, s-ar fi rușinat teribil la trezire.

Seishū a luat masa pe îndelete și apoi s-a întors în camera lui.

— Mamă! Mamă! strigă el destul de tare.

Otsugi părea că nu-l aude. Kae îi aranjase cu puțin timp în urmă „bentița bolnavei“.

— S-a mișcat! șopti Seishū.

Kae se întreba cât din ceea ce îi spusese soțul ei era adevărat cu privire la dozajul poțiunii. Era chiar atât de inofensivă?

Seishū a dat pătura la o parte și i-a desfăcut partea de jos a chimonoului. Kae era șocată, dar și foarte curioasă în legătură cu ce urma să se întâmple. Soțul ei a ciupit-o de partea interioară a coapsei – locul cel mai sensibil.

— Auuu! țipă Otsugi, mișcându-se.

— E vlăguită, dar peste vreo jumătate de oră o să deschidă ochii și o să se miște. Cheamă-mă atunci.

S-a dus iar la pacienții lui. Kae amuțise din cauza șocului. Cum era cu puțință ca Seishū să bage mâna între picioarele altei femei chiar în prezența soției sale? Amintindu-și de nopțile petrecute cu el, o treceau fiori de groază. Chiar dacă știa prea bine că femeia îi era mamă, iar el nu era decât doctorul care

își testa pacientul care dormea, Kae tot nu s-a liniștit. Cum a putut să facă așa ceva? Otsugi dormea în continuare de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Pe chipul ei senin se citea mulțumirea de sine. Poate că nici nu dormea... O fi știut că fiul ei o pipăise între picioare în timp ce soția privise descumpănită. Kae era tot mai sigură că Otsugi doar se prefăcuse. Nu găsea altă explicație pentru reacția pe care o avusese.

Otsugi s-a trezit în mai puțin de treizeci de minute, așa cum prevăzuse Seishū. A privit, amețită, în jur. Văzând-o pe Kae, a întrebat:

— Cât am dormit?

— Aproape o oră.

— Da? N-am auzit nimic. Medicamentul și-a făcut așadar efectul.

Închise ochii iarăși, mulțumită. Lui Kae îi venea să urle, să țipe în gura mare că poțiunea nu conținuse nimic periculos, că nu se făcuse nici un experiment și că pe Otsugi o treziseră ciupiturile, nu bisturiul. Seishū era în camera de alături. Oricum, Kae nu și-ar fi permis să rostească așa ceva cu voce tare.

Când Seishū a aflat că mama lui s-a trezit, a intrat imediat în camera ei cu un bol mare în mână.

— Mamă!

— Da, dragul meu. S-a terminat cu experimentul?

— Da, gata! Te doare capul?

— Nu.

— Vezi bine?

— Da, foarte bine.

— Prin urmare, totul e în ordine. Ridică-te și bea asta.

Văzând bolul din mâna lui, Otsugi a încercat să se ridice, dar n-a reușit. Kae s-a apropiat de ea și a susținut-o de la spate. Nu se știe de ce părea atât de mulțumită, însă a acceptat ajutorul nurorii și s-a lăsat cu toată greutatea pe brațele ei.

— Iar medicamente?

— E ceai... ca să-ți refaci forțele în câteva minute. S-ar putea să te înțepe puțin pe limbă, dar o să te simți bine pe urmă.

Otsugi apucă bolul. Pentru că transpirase în timpul somnului, îi era foarte sete.

— Mă simt foarte bine acum. Experimentul tău e un mare succes, îi spuse Otsugi cu un zâmbet fermecător.

Seishū plecă fruntea, smerit.

— Îți mulțumesc, mamă.

Lui Kae îi venea să râdă, însă dacă se pornea nu se mai oprea câteva zile. Apoi, nu era politicos să râdă de soacră în prezența fiului ei. Nu voia să-l supere pe Seishū. Prin urmare, plecă și ea fruntea, serioasă.

Seishū i-a atras atenția mamei lui să stea în pat două-trei zile, să mănânce la început doar fiertură de orez și abia apoi să-și reia mesele obișnuite.

În hol era agitație mare. Probabil că fusese adus un rănit.

Otsugi era într-o vervă deosebită. De multă vreme nu i se mai adresase lui Kae pe un ton mios.

— Kae! Uită-te la mine! Sunt convinsă că te-ai liniștit. N-ai de ce să te îngrijorezi, vezi bine. Poate că nici nu e nevoie să mai experimenteze și pe tine medicamentul ăsta.

Kae era gata-gata să explodeze. Nu mai suporta aerul ei îngâmfat. Îi venea să-i spună: „N-ai luat nici un medicament. Mi-a spus Seishū că nu ți-a pus nimic dăunător pentru că ești bătrână. Adevăratul experiment îl va face pe mine, probabil“.

Însă Kae s-a abținut de la orice comentariu. I-a răspuns soacrei pe un ton cât se poate de plăcut:

— Sunt foarte liniștită. Mă bucur că vă simțiți bine.

XI

Experimentul ar fi trebuit să rămână secretul celor trei, numai că, nemaîncăpându-și în piele de bucurie și mândrie, Otsugi le povestise lui Koriku și Yonejirō Imose prin ce trecuse. După aceea, în zece zile a aflat toată lumea și numele lui Otsugi era pe buzele tuturor. Kae se simțea din ce în ce mai prost. Când rămânea singură cu Seishū, îl implora să se folosească de ea pentru a testa anestezicul.

— Mama nu știe adevărul, dar le spune tuturor ce reușită nemaipomenită a fost experimentul tău. Cred că va veni momentul când te vei simți stânjenit. Ce te faci dacă îți solicită cineva anestezic pentru o operație?

— Hm, ai dreptate.

— Fac orice sacrificiu pentru a-ți apăra reputația. Chiar dacă trebuie să înghit o cantitate mare, cu un dozaj puternic. Un om anesteziat nu se trezește de la o simplă ciupitură! Amintește-ți că Byakusen și Kiba n-au schițat un gest și n-au scos un sunet când le-ai înfipt bisturiul între coaste. N-am dreptate?

— Am folosit doar zece procente de *mandarage* și nici un strop de *byakushi*¹ sau *uzu*. Părerea mea

¹ *Angelica dahurica*, plantă de leac.

e că un amestec în proporție de optzeci de procente de *mandarage* și douăzeci de *uzu* își va face efectul la om.

— Atunci, încearcă-l pe mine.

— Hm.

Seishū șovăia. Soția lui insista. Treptat, propria ambiție și sacrificiul de dragul științei au biruit. Nu mai exista loc pentru sentimentalism și milă. După șase luni, Seishū făcea al doilea experiment. De fapt, primul adevărat. Poțiunea conținea o cantitate mare de *mandarage*. Nici nu se putea compara cu cea pe care o folosisese pentru Otsugi. A combinat-o cu *uzu*, *byakushi*, *senkyū*¹, din fiecare câte puțin. Și-a notat, conștiincios, întregul dozaj. Pagina opusă a lăsat-o liberă pentru a însemna reacțiile lui Kae. A pus caietul lângă pat, cu pagina albă la vedere.

Kae și-a amintit dezamăgirea lui Otsugi când Seishū a anunțat-o că era acum rândul soției sale să încerce anestezicul.

Kae s-a spălat pe cap cu o zi înainte. Nu ca s-o imite pe Otsugi, însă așa se cădea. Avea un păr lung și frumos. Koben a ajutat-o să-l descurce.

Era o zi plăcută și însorită de toamnă. Firele lungi și dese luceau în bătaia soarelui. În timp ce-l spăla în apa plină de clăbuci, Koben, care avea aproape zece ani, exclamă:

— Doamne, ce lung e! Când o să fie și al meu la fel?

Emoțiile dinaintea experimentului o sensibilizaseră pe Kae și-i venea tot timpul să plângă. I se părea că exclamația sinceră a copilei suna a despărțire.

¹ Rizom de *cnidium*.

— De ce plângi ?

— Mi-au intrat clăbuci în ochi.

În timp ce-și ștergea părul cu prosopul, lui Kae i s-a părut că aude un foșnet. A întrebat-o pe Koben dacă era cineva prin apropiere.

— Bunica se uită la tine.

Prezența lui Otsugi a îndârjit-o. Chiar dacă și-o fi dat seama că a vărsat câteva lacrimi... Voia să dea dovadă de curaj în fața fiicei.

Kae a mai făcut și alte pregătiri. Și-a pus lângă așternut niște sfori lungi și rezistente. În ziua următoare, după ce și-a legat genunchii și gleznelor cu fâșii de bandaj, rămase de la Seishū, și-a acoperit picioarele cu *nemaki*. Învățase multe de la bunica ei, care lucrase la castel. Știa și cum să folosească sabia scurtă, însă și cum se face un nod, atât de necesar samuraiului care urma să-și facă *seppuku*. Tot bunica îi spusese că nodul se strângea tot mai tare pe măsură ce te zbăteau. Așadar, Kae și-a legat picioarele cu sfori, pe care le-a petrecut apoi de câteva ori în jurul taliei și le-a tras peste kimono. Voia să fie sigură că n-o să-și dezvăluie goliciunea în fața soacrei sale în clipa când nu va mai fi conștientă și va începe să se zbată. Și că aceasta nu se va simți datoră să-i aranjeze kimonoul. O liniștea faptul că Otsugi urma să-și dea seama cum se comportase ea însăși în clipa în care avea s-o vadă pe Kae.

Ca măsură de precauție, Kae nu mâncase cu o seară în urmă. Dacă nu avea nimic în stomac, nu vomita, iar medicamentul își făcea efectul mai repede.

După ce și-a aranjat totul, s-a pregătit să înghită poțiunea preparată de soțul ei.

— Ține-ți respirația! O să alunece mai ușor, o sfătui Otsugi, care avusese parte de o experiență asemănătoare.

Numai că licoarea se deosebea complet de cea pe care o înghițise soacra ei. Seishū o îndulcise. Cu toate astea, era cumplit de amară. Kae s-a încrunțat și a băut-o din trei înghițituri. A simțit îndată înțepături pe limbă și în gât. Avea senzația că se sufocă și n-a mai izbutit să scoată decât un sunet răgușit, greu de descris în cuvinte.

— Vrei apă? întrebă Seishū.

Kae încuviință, instinctiv. Limba și gâtul o ardeau cumplit.

— Mamă, te rog să aduci niște apă.

Otsugi ieși pe ușă imediat și se întoarse cu apă. În mod vădit, nu-i făcea plăcere să-și servească nora.

Seishū nu fusese atât de grijuliu cu mama lui. Simțindu-se rău, Kae nici nu se mai putea bucura de atenția soțului ei. A băut ca un câine însetat și-a început să geamă. Îi părea rău că n-a mai avut răgaz să-și spună ultima dorință, așa cum făcuse Otsugi. Lucrurile se precipitaseră. O fierbințeală groaznică îi cuprinsese tot trupul. Fața și urechile îi ardeau, iar dogoarea din stomac era pur și simplu sfâșietoare.

— Koben! Koben!

— Ce-i cu Koben?

— Ai grijă de ea.

— Stai liniștită. N-o să mori.

— Dar... te implor! Koben!

— Am înțeleș.

— Koben e copilul tău.

— Liniștește-te!

Deși suferea cumplit, Kae era fericită că soțul ei se afla atât de aproape de ea. Cu câteva clipe înainte de a-și pierde cunoștința, observase că alunița lui nu se mișca. Nu se gândise nici o clipă că Otsugi era de față și că remarca ei privind-o pe Koben putea fi interpretată greșit. Otsugi înțelesese că-i plătea cu aceeași monedă. Înainte să adoarmă, și ea îl rugase pe Seishū să-l adopte pe Ryōhei. La Kae, acționase în subconștient instinctul matern.

Poziunea își făcea efectul mult mai repede decât la Otsugi. Arșița îi măcina tot trupul. Kae se zvârcolea și țipa, fără să-și dea seama că o auzeau pacienții de alături. N-a apucat să afle că Seishū îi ceruse lui Ryōan Shimomura de la templul Myōji să-i preia sarcinile, ca el să poată sta tot timpul în preajma ei. Febra mare și delirul au durat câteva ore, apoi Kae a căzut într-un somn adânc.

A dormit neîntrerupt trei zile și două nopți. Seishū i-a luat mereu pulsul și și-a notat în carnețel toate reacțiile ei. Îi pregătise și o supă din fasole neagră, ca antidot. I s-a adus așternutul în aceeași cameră, lângă al soției, dar n-a închis ochii nici o clipă, rămânând s-o vegheze continuu. Otsugi era și ea prin preajmă, aproape tot timpul. Nici nu apucase să-și mai pună chimonoul de noapte. Stătea cu privirile ațintite la trupul nemișcat al nurorii și la fiul ei, ai cărui ochi se înroșiseră de oboseală.

Ryōan nu mai trecuse pe la familia Hanaoka de la moartea lui Okatsu. Era fericit că fusese chemat. Însă fericirea lui avea să fie de scurtă durată. Când

a aflat ce s-a întâmplat, s-a schimbat la față. Spre deosebire de ceilalți asistenți ai doctorului, el era la curent cu medicamentele și nu i-a fost deloc greu să-și dea seama cât de puternică fusese concentrația anestezicului din spusele lui Yonejirō. Odată înghițit, nu mai era nimic de făcut. Pe Ryōan l-a surprins puterea de autosacrificiu a acelei femei simple pe care credea că o cunoaște și pe care o știa, de fapt, încă de când fusese acceptată ca membră a familiei Hanaoka. Cu atât mai mare i-a fost mirarea când a aflat că tocmai ea se oferise ca subiect al experimentului.

În a treia zi, dis-de-dimineată, s-a simțit obligat să vorbească cu Otsugi, care tocmai ieșea din cameră.

— Nu-mi place că doarme întruna, fără să mănânce nimic. Mi-e tare teamă că situația se va înrăutăți și mai mult. Ar trebui s-o treziți și să-i dați ceva de mâncare.

Nu și-ar fi permis să-i spună așa ceva lui Seishū, care avea ochii cârpiți de oboseală.

— Poate Kae a dorit să moară, însă, dacă se prăpădește, cea mai distrusă voi fi eu. Mă rog din tot sufletul să-și revină cât mai repede. Unpei o fi având planurile lui, pe care nu-și permite să ni le aducă la cunoștință, și nu mă pot amesteca în treburile sale, dar mi-e inima frântă. Știi, eu mi-am revenit după vreo oră atunci când am înghițit medicamentul. Kae e prea sensibilă, am impresia, și experimentul se va duce pe apa sâmbetei. Dacă Seishū ar fi repetat experimentul pe mine, așa cum l-am rugat de nenumărate ori, nu s-ar fi întâmplat nenorocirea asta și eu n-aș mai suferi acum. Dar Kae s-a încăpățânat... Ryōan, te rog să-i recunoști meritele și să te rogi

pentru ea. Nu-mi doresc decât să scape cu bine din toate astea. Dacă i se întâmplă ceva nurorii mele, pe care eu însămi am pețit-o de la distinsa familie din Nate, nu știu ce mă fac... N-o să mai pot da ochii cu lumea, chiar dacă n-a fost o soție prea bună pentru fiul meu.

Lui Ryōan nu-i venea să-și creadă urechilor. Din cele auzite, se trase concluzia că Otsugi era profund îngrijorată de soarta nurorii, pe care ea însăși o alesese pentru Seishū. Știa din propria experiență că soacra și nora nu se prea înțelegeau, însă era profund impresionat de relațiile armonioase din familia Hanaoka. I se părea extraordinar faptul că amândouă se luptaseră pentru a-l convinge pe Seishū să le folosească în experimentele sale. Mai rar așa ceva! A făcut o plecăciune adâncă în fața lui Otsugi și a poftit-o să se odihnească în altă cameră.

— Ne facem griji cu toții din pricina soției doctorului, dar dacă și dumneavoastră pățiți ceva va fi și mai grav. Trebuie să dormiți.

— O, nu! Cum îți închipui că mi-aș permite să mă culc sau măcar să încerc să-mi trag puțin suflul? Nu știu eu mare lucru despre experimentele fiului meu, însă vreau să fiu prezentă măcar sufletește și să mă rog să iasă totul bine. Doar sunt mama lui! Pur și simplu nu înțeleg de ce i-a dat nurorii mele atât de mult încât să doarmă de trei zile, când eu n-am avut nici o problemă! Nu mai suport s-o văd așa! zise ea, pe un ton din ce în ce mai ridicat și apăsător totodată.

— I-a făcut cumva și o intervenție chirurgicală? întrebă Ryōan, pălind.

Își amintea de experimentele lui Seishū pe câini și pisici după ce le dădea să bea poțiunea pregătită dinainte.

— Nu, nici vorbă! răspunse Otsugi, iritată.

— Atunci, ce i-a făcut?

— În nici un caz nu s-a folosit de bisturiu! tună ea, ieșind valvârtej din încăpere.

Ryōan nu mai înțelegea nimic, dar nici nu încerca să priceapă atitudinea ciudată a lui Otsugi. În ochii ei se citea oboseala. Nici Seishū nu mai mânca și nu mai dormea. Era tras la față și vizibil slăbit. Stătea și se uita, nemișcat, la chipul soției, fără să audă măcar salutarile studenților care veneau și plecau. Nu vedea nimic în jurul lui. Nu era cazul ca pacienții să știe ce se întâmplă, chiar dacă toată lumea simțea încordarea ce domnea în casă.

În a treia zi, spre seară, Kae a deschis puțin ochii.

— Kae! Ți-ai revenit? întrebă soțul ei, făcând eforturi vădite de a-și stăpâni bucuria.

Kae încuviință ușor și închise iarăși ochii. Nu avea putere să iasă din starea de letargie. Nu-și putea mișca mâinile și picioarele, de parcă fusese prinsă în ținte.

Seishū nu îngăduia să intre și altcineva în cameră în afară de Otsugi. Ea se așezase într-un colț, pentru a-i vedea pe amândoi, dar și pentru a nu le întâlni privirea. Mama analiza expresia de pe chipul fiului ei cu un amestec de sentimente. Dacă experimentul avea să dea greș, iar Kae să moară, urmările aveau să fie din cele mai rele... Greu de cântărit. Nu vor mai fi privite ca în cazul animalelor. Nici nu voia să se gândească la modul în care pacienții urmau să

se retragă precum marea la reflux și la faptul că fiul ei va fi pedepsit. Și, odată cu asta, reputația familiei Hanaoka ar fi avut de suferit. De aceea, Otsugi se ruga neîncetat să nu se întâmple nimic rău. Îl implorează și pe Ryōan să se roage. Totuși, gelozia o măcina ori de câte ori Seishū o ciupea pe Kae ca să vadă cum reacționează. În acele clipe, simțea cum i se urcă sângele la cap și cum își urăște nora, dorindu-i moartea din toată inima. Când Kae a deschis ochii pentru câteva clipe, i-a fost imposibil să se bucure alături de fiul ei, cu toate că se aplecase să-i vadă chipul.

Imediat după aceea, Otsugi a pălit. Seishū a apucat bolul de la căpătâiul soției și a început să-i administreze antidotul. Lua câte o gură de fiertură de fasole neagră și o strecura, picătură cu picătură, între buzele lui Kae. Când a simțit limba amorțită a soției mișcându-i-se între buze, chipul doctorului s-a luminat, spre uluirea lui Otsugi, obligată să fie de față la asemenea dovezi de dragoste și devotament. Răbdarea i-a fost pusă la grea încercare. A trebuit să suporte scena aceea „odioasă” până s-a terminat fiertura din bol. Chipul lui Kae s-a destins. Soția doctorului a adormit, liniștită.

Seishū i-a luat pulsul și a ridicat, fericit, privirea. I-a spus mamei pe un ton de copilandru bucuros de rezultatele obținute la școală:

— Mamă, totul e bine! Mulțumesc zeilor că s-a terminat cu bine! Cred că peste o jumătate de oră o să și vorbească.

Sclipirea de fericire din ochii lui Seishū era greu de descris în cuvinte.

Otsugi n-a reacționat în nici un fel. Se uita doar, descumpănită, la petele de fasole neagră din jurul gurii fiului său. Îi venea să urle de furie.

— Mamă, te rog să-i pregătești lui Kae un terci gustos și să-i aduci și trei gălbenușuri. N-a mâncat nimic de trei zile.

— Nici tu n-ai mâncat nimic, dragul meu Seishū! răspunse ea, pe un ton răstit.

— Ai dreptate. O să mănânc și eu aici, împreună cu ea.

— Aceeași mâncare?

— Da. Terciul de orez e cel mai sănătos după ce n-ai mâncat zile-n șir. Kae trebuie să-și refacă repede forțele. Te rog să-mi aduci și mie gălbenușuri. Le bem așa, crude, zise Seishū, râzând din toată inima.

Jubila de fericire.

Otsugi porni, înfrântă și dezorientată, spre bucătărie. Ea se comportase cu totul altfel după ce se trezise! Aruncă două mâini de orez într-o oală. Nu înțelegea de ce fiul ei nu se gândise că nici ea nu mâncase nimic trei zile. De ce nu o invitase să mănânce împreună cu ei? Ochii i se umplură de lacrimi în timp ce spăla orezul la fântână, atentă să nu risipească vreun bob. Simțea că înnebunește la gândul că Seishū stătuse tot timpul cu mâna sub chimonoul lui Kae și o ciupise în locul acela intim, iar imaginea transferului licorii negre, de la gură la gură, i se părea și acum o adevărată grozăvie. O greață greu de stăvilit puse stăpânire pe ea.

Cel care a descoperit-o pe Otsugi la fântână a fost Yonejirō. Toată lumea știa cât de mult își proteja bătrâna mâinile. Când se aflau prin preajmă Koriku

sau slujnica, nici nu se atingea de apă. Yonejirō nu înțelegea de ce era acolo și de ce i se scuturau umerii de plâns.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă el.

Când a ridicat capul, bărbatul i-a văzut obrajii scăldați în lacrimi.

— Kae s-a trezit adineauri, zise Otsugi printre suspine. Seishū e tare fericit ! Vrea să mănânce împreună cu soția lui. Doar ei doi !

Yonejirō o luă în grabă spre grupul de studenți ca să le dea vestea cea mare.

— Soția doctorului și-a revenit ! Experimentul a reușit ! Mama plânge de bucurie. Spală orezul la fântână și lacrimile-i curg șiroaie ... O să le gătească terci ...

Încăperea studenților răsuna de chiote de bucurie. Ryōan Shimomura a fost primul care a reușit să articuleze două cuvinte.

— Da ? Ce bine !

Respiră adânc și continuă :

— Amândouă sunt minunate. Și soția, și mama ! Adevărate modele de sacrificiu. Și-au riscat viața pentru reușita experimentului ... pentru ca un singur om să-și vadă visul împlinit ! Le respect din tot sufletul.

Nimeni nu l-a contrazis. După o scurtă tăcere, Shūtei Nakagawa spuse șovăitor :

— Mie mi se pare că starea ei de inconștiență a ținut cam mult. Trei zile !

Nu s-a mai comentat. Cei care-l cunoșteau bine pe Seishū știau că lucrurile n-aveau să se oprească aici. Nu se puteau bucura din tot sufletul numai

pentru că îşi revenise Kae. Doctorul avea să-şi continue cu siguranţă experimentul...

Pe de altă parte, Seishū încerca, plin de voie bună, să-şi hrănească soţia şi, totodată, înghiţea pe nemestecate, sorbind din propriul bol cu zgomot. Vorbea întruna, punându-i întrebări la care tot el răspundea. Kae nu-şi mişca decât ochii şi buzele, deocamdată cu mare greutate.

— Te doare capul? Ai avut dureri puternice? Zău?

Seishū îi dădea, când şi când, câte o lingură de terci. Mai punea deoparte beţişoarele cu care mânca el, ca să apuce pensula şi să noteze răspunsurile în caiet.

— Cum te simţi? Te apasă ceva? Te simţi adormită? Te poţi mişca?... Nu face efort! Îţi simţi picioarele grele? Le poţi ridica?... Nu, te rog nu încerca! Te dor muşchii?... Nu? Te mai supără ceva?

Kae a reuşit să înghită un gălbenuş şi vreo cinci linguri de terci de orez. Nu avea pofta de mâncare a soţului, însă era foarte fericită că el avea grijă de ea. În plus, ţinea cu tot dinadinsul să-i facă în ciudă soacrei. Dacă ar fi putut, ar fi mâncat mai mult.

— Ia spune-mi, Kae, cine te-a-nvăţat să faci asemenea noduri?

Terminând cu însemnările, Seishū se liniştise şi găsi de cuviinţă să schimbe subiectul.

Kae şi-a dat seama că soţul îi văzuse picioarele şi s-a ruşinat toată, dar se aşteptase la o asemenea întrebare.

— Nu-i nevoie să răspunzi. Mă tem să nu te apuce durerea de cap dacă faci efort.

— Ba nu, mă simt bine, zise Kae cu voce slabă. Bunica m-a învățat. Face parte din educația unui samurai și trebuia să știu atâta lucru.

— Cum se cheamă nodul ?

— N-am întrebat-o, însă ea mi-a spus că un asemenea nod se tot strânge cu cât te zbați mai mult.

— Vreau să-ncerc și eu.

Seishū se întoarse spre Otsugi și-i ceru o sfoară groasă. Ea se gândi să-i ofere brâul chimonoului, dar se răzgândi. Când să iasă din cameră, reveni asupra hotărârii luate, își scoase brâul și i-l dădu fiului. Își strânse chimonoul cu un alt brâu, pe care-l scoase din coșul de nuiele.

Seishū se întinse lângă soția lui și-și legă genunchii cu brâul mamei sale, cald încă.

— E bine-așa ? Trebuie să-l mai înnod o dată ?

Nu era vorba de un nod obișnuit. Se face un ochi prin care se petrece unul dintre capetele sforii și se strânge tare; apoi se repetă gestul în sens invers, începând cu celălalt capăt, obținându-se astfel un nod dublu. Se trag ambele capete în direcții opuse și se strâng. Nu e un nod propriu-zis, ci mai degrabă o legătură care nu se desface cu ușurință.

Seishū era fascinat. A slăbit nodul și l-a legat iar și iar, de nenumărate ori. Parcă avea o jucărie nouă pe care nu-i venea s-o lase din mâini.

— Ce simplu ! Kae m-a învățat. Nici cei din Școala lui Caspar nu știu că există așa ceva. Ce practic ! Se poate folosi foarte bine la oprirea hemoragiilor. Ingenios ! Numai o femeie dintr-o familie de samurai putea ști așa ceva !

Otsugi răspunse la entuziasmul copilăresc al fiului ei cu un zâmbet fermecător. Ea, care înainte plânse nestăpânit, era din nou sigură pe sine și încântată la gândul că îi venea iarăși rândul să se expună la pericol.

Kae și-a revenit complet după aproape două săptămâni. De fapt, după o săptămână a putut merge singură la toaletă. Otsugi o îngrijea cu devotament și era tot timpul vioaie când se afla în preajma nurorii. Oricine o vedea zicea că nu se află pe lume soacră mai bună ca ea. Kae ar fi dat orice numai să nu aibă nevoie de ajutorul ei. A încercat să o convingă de faptul că fiica ei, Koben, s-ar fi descurcat foarte bine, însă Otsugi nici n-a vrut să audă. Se purta incredibil de atent și i-a spus în repetate rânduri nurorii sale că se rugase cu ardoare pentru sănătatea ei timp de trei zile și două nopți.

— Trei zile și două nopți? Atât de mult am zăcut?

— Da.

— Dumneavoastră v-ați revenit după câteva ore... Vă rog din suflet să mă iertați că v-am făcut să vă îngrijorați. Îmi pare sincer rău.

Kae își alesese cu grijă cuvintele pentru că voia să vadă reacția lui Otsugi, să-și dea seama dacă aceasta știa că băuse doar alcool. Soacra nu se simțea deloc jignită și nici măcar nu se străduise să parizeze remarcă nurorii. Se gândea deja la mărețul rol pe care urma să-l joace în viitorul experiment.

Toată lumea avea impresia că ele se înțelegeau de minune, însă rivalitatea și ura lor, greu de descris în cuvinte, deveneau tot mai aprige. Era oare firească o astfel de relație între soacră și noră? Tot ce se

poate. Numai că, în cazul lor, conflictul îl întrețineau și cei din jur. De pildă, studenții lui Seishū, care au vizitat-o pe Kae în timpul convalescenței, nu s-au putut abține să o laude chiar în prezența soacrei. Otsugi, care până cu trei zile în urmă fusese obiectul admirației lor, își dădea seama că pierde teren. Simțind răceala treptată a soacrei, Kae nu-și dorea decât să se pună mai repede pe picioare și să scape de atingerea de gheață a mâinilor ei.

Când a reușit să meargă singură la toaletă, Kae și-a examinat cu atenție tot trupul și a văzut că era plină de vânătăi la genunchi și la glezne, semn că se zbatuse mult. Aruncând o privire părții interioare a coapsei, unde simțea o jenă de când își revenise, a constatat că avea urme de degete – trei cercuri vineții, care se îngălbeniseră spre margini. Seishū îi verificase reacția! Nu-i venea să creadă că îndrăznise să-i bage mâna sub chimono și să o ciupească în locul acela! De față cu mama lui!

Când a simțit mirosul toaletei, i-a venit să vomite și-a avut impresia că se învâрте lumea cu ea. Și-a pierdut echilibrul și s-a proptit, împleticindu-se, în perețele din față. Apoi, s-a prăbușit. Auzind bufnitura, Koriku a intrat iute peste ea.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Mi-e bine acum, răspunse Kae ferm.

Koriku o privea țintă, de parcă ar fi văzut o stafie îngrozitoare, dar Kae nu și-a dat seama. Era fericită la gândul că a păcălit-o pe Otsugi. N-o deranja faptul că avea să-și revină destul de greu.

XII

Era prima zi de primăvară după calendarul lunar. Kae spăla rufe la fântână și era într-o stare de spirit minunată. Tot chicotea și abia se stăpânea să nu râdă în hohote. Știa că ar fi fost rușinos să o audă careva, însă era singură și chiar nu se mai putea abține. În viața ei nu avusese parte de o experiență atât de nostimă. Discuția purtată dis-de-dimineată cu soacra ei, care luase așa-zisul medicament cu o după-amiază în urmă, avea să o distreze multă vreme de-acum încolo.

Seishū tocmai plecase la hanul Hotei, la care poposise un pacient a cărui stare se înrăutățise brusc. În camera soacrei nu era decât Kae.

— Câte zile am dormit? întrebă Otsugi.

— V-ați trezit? Cum vă simțiți?

Kae ținea în mâini o ceșcuță de parcă potrivea temperatura licorii pe care Seishū îi ceruse să i-o dea când își venea în simțiri.

— Câte zile au trecut?

Otsugi repetă întrebarea, ferm convinsă că dormise mai mult decât Kae, după ce i se administrase același anesteziec.

Kae ezită puțin. I-ar fi plăcut să-i spună verde-n față că dormise doar o noapte, însă reuși să se abțină. Știa foarte bine că poțiunea pregătită de soțul ei avea să producă o reacție rapidă, dar că nu conținea îngrozitoarea plantă *uzu*. Prin urmare, Otsugi adormise repede, dar somnul ei n-avea cum să dureze prea mult și nici nu era periculos. De fapt, reacționase ori de câte ori fusese ciupită de antebraț. Neavând motive de îngrijorare, doctorul s-a simțit liber să plece de-acasă atunci când a intervenit cazul acela urgent. Mama lui n-avea cum să afle că luase doar un somnifer puternic. Kae considera experimentul doar un mijloc de-a o potoli pe Otsugi. Tot timpul îl bătuse la cap pe Seishū să o folosească pe ea în următorul experiment.

Kae dădu un răspuns pe care-l gândise dinainte.

— Nu știu câte zile au trecut. N-am dormit deloc între timp și sunt foarte obosită. Vă rog să mă scuzați că nu vă pot spune cu exactitate.

Otsugi părea nemulțumită de răspunsul în doi peri. Ar fi vrut să-i reproșeze, dar se stăpâni și se mulțumi să-i spună pe un ton blând:

— Îmi pare rău că te-ai îngrijorat. Mă simt bine acum... Du-te și te culcă.

— Cum să mă culc? Nu vă faceți probleme din pricina mea... Vă rog să beți licoarea asta. E un antidot.

Se ridică în șezut și duse bolul la gură singură. În clipa aceea își aminti de modul în care fiul ei îi administrase lui Kae antidotul, gură la gură, și se înfurie cumplit.

— Unde-i dragul meu Unpei?

— S-a ivit o urgență și a trebuit să plece la hanul Hotei.

Dădu la o parte mâinile lui Kae, de care se sprijinea, și bău licoarea cea caldă până la ultima picătură. Fusese amară și îi lăsase un gust neplăcut. Se încruntă și se întinse iarăși, reluând conversația după o vreme.

— Cred că experimentul de-acum a fost mult mai reușit decât cel făcut pe tine. Nu mă simt slăbită și cred că nu voi mai zăcea.

— Nu sunteți obosită?

— Puțin cam fără vlagă pentru că n-am mâncat atâtea zile, dar mult mai în puteri decât tine.

— Așa mi se pare și mie. Numai o mamă ca dumneavoastră e în stare de un asemenea sacrificiu. Mi-e rușine de slăbiciunea mea.

— N-am vrut să-ți reproșez așa ceva. Sunt convinsă că anestezicul a fost îmbunătățit și trebuie să te bucuri pentru reușita lui Unpei.

— Firește că mă bucur. Și el o să fie foarte fericit. N-ar fi mai bine să vă odihniți?

— Nici nu se cuvine să trăncănim despre anestezicul folosit într-un experiment atât de important.

Otsugi a închis ochii și a adormit imediat. Mulțumirea i se citea pe chip.

Seishū s-a întors curând după aceea. Auzindu-i pașii, Kae s-a strecurat afară din cameră ca să-l întâmpine.

— Mama s-a trezit adineauri.

— Bravo ei!

— Mi-a spus că experimentul a fost un mare succes.

— De ce?

— Pentru că, spre deosebire de mine, ea nu se simte slăbită.

— E și firesc!

— Ce să-i pregătesc de mâncare?

— Terci de orez.

— Am înțeles.

Kae a gătit orezul pe soba cu cărbuni și apoi s-a dus să spele rufe la fântână. Cu o noapte în urmă nu prea dormise. A stat mai mult trează ca să-și privească soțul întins lângă mama lui. Totuși, apa proaspătă a fântânii o făcea să se simtă ca după o noapte de somn profund.

Kae era convinsă că Otsugi îi va pune și lui Seishū aceeași întrebare și că fiului ei nici nu-i va trece prin cap să o mintă. Toată lumea știa că doctorul era un om dintr-o bucată, chiar dacă puțin cam dur cu pacienții. Kae își închipuia cum avea să-i spună că înghițise poțiunea abia cu o după-amiază în urmă.

Kae desfăcuse la cusături un kimono de-al lui Koben ca să-l poată spăla și usca mai ușor. Înainte de a se pregăti să-l întindă pe scânduri, a strigat-o pe cumnata ei.

— Koriku! Te rog să-i duci mamei terciul de orez, o prună și un gălbenuș. Sunt convinsă că o să-i facă mai multă plăcere dacă o servești tu. Eu trebuie să termin cu materialele astea până nu se-ntunecă.

— Până nu se-ntunecă? se miră Koriku.

Era senin. Cu toate că abia venise primăvara, soarele ardea puternic. Nu era nici măcar ora prânzului! Dacă ar fi avut multe rufe de spălat, Koriku ar fi înțeles, dar în copaie se aflau doar câteva mărunțișuri...

— Da, până nu se-ntunecă. Și eu am crezut că o să fie vreme bună, însă am impresia că se înnorează. Aș vrea să le pun repede la uscat ca să prindă frumos scrobeala.

Kae nu părea să fi observat nedumerirea lui Koriku și sclipirea ciudată din privirea ei.

— Draga mea soră...

Koriku dădu să spună ceva, dar se răzgândi.

— Ai zis terci, prună și gălbenuș...

— Da.

Koriku intră în bucătărie, puse pe o tavă mâncarea pregătită pentru Otsugi și se îndreptă spre camera în care se afla aceasta. Acolo o aștepta altă surpriză.

— Când am băut medicamentul? o luă mama ei în primire de cum o văzu.

— Ieri după-amiază.

— Zău?

— De ce te-aș minți?

— Și tu, și Unpei ați zis că l-am luat ieri... Așadar, trebuie să fie adevărat.

— Dar de ce m-ai întrebat, mamă?

— Kae mi-a spus că am dormit atât de mult, încât a pierdut socoteala zilelor.

Koriku își privea uluită mama. Lacrimile îi inundaseră obraji.

Lacrimi de ciudă și ură.

XIII

Koben s-a prăpădit la începutul verii. S-a stins pur și simplu. A dispărut ca un copil care alerga după un fluture prin iarbă și dus a fost.

Răcise puternic, răceala se transformase în pneumonie, iar doctoriile nu-și mai făcuseră efectul.

Kae nu se simțea în stare să se despartă de trupul neînsuflețit al copilei care zăcea în sicriul cel mic. Ar fi vrut să plece împreună cu fiica ei. În cele patruzeci și nouă de zile de veghe a urnei, după incinerare, a stat complet retrasă, fiind tot mai conștientă de întunericul care o împresura. Luminița din viața ei se stinsese treptat.

Durerea a copleșit-o în clipa în care urna a dispărut sub lespedea mormântului Hanaoka, de lângă iazul cu iriși.

— Nimic nu e mai dureros pe lumea asta! Numai o mamă care și-a pierdut copilul mă poate înțelege, zise ea, prăbușindu-se în brațele lui Otsugi.

Plângea în hohote.

— Când plângi, te descarci. Nenorocirea începe după ce izvorul lacrimilor seacă de tot. Abia atunci te macină singurătatea sfâșietoare și-ți vine să te sfârteci toată. De când a murit Okatsu, n-a fost zi

lăsată pe pământ în care să nu-mi doresc moartea, ca să-i fiu alături.

— Acum vă înțeleg mai bine. Nici nu vreau să mă gândesc la biata Koben... cât de singură se va simți după ce se vor ofili irișii... Mă doare sufletul!

— Biata de tine!

— Mamă...

Au plâns amândouă, îmbrățișate. Unui student care a trecut pe-acolo și le-a văzut nu-i venea să creadă că exista pe lume o dragoste atât de profundă între soacră și noră. În brațele lui Otsugi, și Kae avea senzația că lacrimile lor ștergeau anii de amărăciune și ură pe care-i trăiseră împreună. Când o vedea pe soacră atât de miloasă, Kae se simțea vinovată că o dușmănise din tot sufletul. Îi era chiar teamă ca moartea fiicei să nu fi fost urmarea unui blestem. La gândul ăsta, suspinele i se întetiră și lacrimile îi curseră șuvoi.

Nici Kae, nici Otsugi n-au băgat de seamă prezența lui Koriku, care le privea uluită. Tânăra nu mai înțelegea nimic.

La cei treizeci și cinci de ani ai ei, Koriku preluase îndatoririle mamei sale și o ajuta pe Kae. Cum studenții doctorului Hanaoka erau tot mai mulți, se construise o clădire auxiliară în care să poată fi găzduiți cu toții. Asistenții doctorului și studenții se ocupau de pacienți, însă Koriku supraveghea totul. Era mult mai multă muncă decât înainte și prezența ei devenise absolut indispensabilă. Cum nu avea privirile pătrunzătoare ale lui Otsugi și nici nu-i prea plăcea să vorbească, nimeni nu băgase de seamă că era de prețioasă.

Otsugi avusese dreptate. Tristețea o copleșise cu totul pe Kae în mai puțin de trei luni. Nu se putea opri din plâns. Ochiul îi ardeau și simțea că-i plesnește capul. În timpul zilei reușea să mai uite durerile, pe care le punea pe seama tristeții nemărginite provocate de moartea fiicei. Se mai freca la ochi, își ducea mâna la frunte, dar își vedea de treabă ca și înainte. Noaptea însă, chinurile erau insuportabile. I se făcea un dor cumplit de Koben și-i venea să se sfârtece toată, așa cum îi spusese Otsugi. Nu se putea liniști deloc. Nimic nu o potolea. A constatat mult mai târziu că avea la ochi o secreție gălbuie pe care n-o observase din pricina lacrimilor.

Cam în aceeași perioadă, Kae și-a dat seama că Seishū lua somnifere înainte de culcare. Nu reușise să se trezească și să ajungă la câteva cazuri urgente.

— Ce fel de medicamente iei? întrebă soția cu asprime, cu toate că avusese de gând să fie blândă.

— Cum de-ai băgat de seamă? ... Mi-am preparat o poțiune care acționează ca somnifer puternic. Mă simt și eu mai odihnit.

— Să știi că nu-i de glumă. Tu dormi singur în cameră și, dacă pățești ceva, cine intervine? Cine știe ce e de făcut? În plus, nu te poți trezi în caz de urgențe și reputația ta va avea de suferit astfel.

Seishū încuviință, mârâind ceva. Era foarte surprins că soția lui, cu ochii tot timpul în lacrimi, care nu avusese niciodată nimic de obiectat, a prins curaj și i-a atras atenția, pe un ton acuzator, că nu era bine cum proceda.

— Medicamentul pe care ți l-am pregătit la experiment a fost mult prea puternic. Mi-am dat seama

că trebuie să reduc dozajul. Tu ai făcut destul pentru mine, nu vreau să te mai pun în primejdie.

— Dar pe mama ai lăsat-o să te ajute de două ori.

— Da, însă i-am dat doar somnifer.

Preocupată sincer de faima soțului și de admirația pacienților săi, Kae n-a mai simțit în clipele acelea dorința de a se lua la întrecere cu Otsugi. De când o pierduse pe Koben, viața nu mai avea nici o noimă pentru ea. S-ar fi jertfit cu tot sufletul pe altarul științei, ajutându-l pe Seishū. Indiferent de motivul care o îndemna, își dorea cu disperare să înghită licoarea aceea puternică, să simtă iarăși că o sfâșie fără milă arșița și să-și piardă cunoștința. Poate asta i-ar mai fi alinat tristețea care o măcina. Așadar, ajunsese să-și implore soțul să repete experimentul pe ea.

Seishū a ezitat mult. În sufletul lui se dădea o luptă puternică. Nu se simțea în stare să ia o hotărâre. Poțiunea pe care i-o dăduse cu prilejul experimentului trecut fusese prea tare. Regretele nu-l slăbiseră deloc. Totuși, trecuseră doi ani și era mai încrezător în cercetările sale. A învins până la urmă dorința lui de a testa noile doze și combinații de ierburi.

— Kae, m-am hotărât, zise el, ținându-i mâinile într-ale lui.

— Îmi pare bine, dragul meu.

Izbucni în lacrimi. De la moartea fetei plângea din orice și, când plângea, o dureau ochii.

Aflând de noul experiment, Otsugi s-a încruntat ușor și-a zis doar atât:

— A, da?

Tonul era cu totul altul decât cel cu care se obișnuise Kae de la moartea lui Koben, când o compătimea ori de câte ori o strângea în brațe.

— A, da? mai zise ea o dată, de parcă încerca să-și înăbușe furia.

Nici o altă răutate în prezența lui Seishū.

Când Kae s-a așezat ca să bea poțiunea, Otsugi a zis aproape șoptit:

— Kae se află acum în aceeași stare de spirit în care eram eu când am pierdut-o pe Okatsu.

Nici Seishū, nici Kae n-au înțeles ce-a vrut să zică.

Apa caldă din bol fusese amestecată cu puțin alcool. Seishū ținea în mână o foaie de hârtie. Când a despăturit-o, a ieșit la iveală un praf de un roșu foarte închis.

— Ce puțin îi dai! exclamă Otsugi.

Auzindu-i tonul tăios, Kae încremeni.

— Am numit anestezicul *tsūsensan*. Mai întâi am prăjit și-am fiert ierburile, apoi le-am uscat și le-am pisat mărunț de tot. Presupun că licoarea nu e greu de înghițit.

După ce-a băut apa caldă cu alcool, Kae a ridicat capul și a întredeschis buzele, așa cum îi spusese Seishū. El a apucat-o cu o mână de bărbie, iar cu cealaltă i-a strecurat praful în gură. Otsugi privea cu nepăsare scena.

Seishū le anunțase că urma să fie ultimul experiment. Făcuse multe, multe cercetări înainte de a se naște anestezicul *tsūsensan*, în care își punea toată nădejdea. Otsugi era mândră de el. Spunea că e încredințată de reușita lui chiar înainte de a vedea rezultatul. În sufletul ei se dădea o mare bătălie, așa că

nici nu se putea bucura pe deplin de reușita iminentă. Stătea cu spatele drept, așa cum cerea eticheta, și se gândea la cum trecuse viața, la faptul că împlinise șaiszeci și patru de ani. Îi era mai teamă de bătrânețe decât de moarte. Cu siguranță că noii studenți ai doctorului auziseră că fusese foarte frumoasă în tinerețe. Știa însă că toți o considerau bătrână acum.

Anestezicul *tsūsensan* nu și-a făcut efectul imediat. Spre deosebire de cel folosit în experimentul de dinainte, acesta lucra încet, nu tulbura respirația și nu dădea dureri de piept. Kae își simțea din când în când creierul învăluit în ceață.

— Ah!

— Ce s-a întâmplat? o întreabă Seishū.

Kae îl privi fix, clătină din cap și încercă, prin semne, să-i risipească îngrijorarea.

Kae își aminti cuvintele pe care le rostise Otsugi cu câteva minute în urmă. Își dădea seama că se afla în aceeași stare de spirit ca și soacra ei cu trei ani în urmă, când se oferise pentru testarea anestezicului. Încercase oare din nou să-și arate superioritatea? Kae se îndoia. După părerea ei, voia mai degrabă să-și împărtășească singurătatea cu altă mamă care-și pierduse fiica. Nici prin cap nu-i trecea să-și înfrunte soacra. Oricum, sub influența anestezicului, Kae se simțea împăcată și nu se temea de nimic. Își dorea numai să-și viseze fiica. Însă își pierdu îndată cunoștința.

Seishū a stat tot timpul la căpătâiul soției, cu toate că mama lui îl îndemnase la odihnă de nenumărate ori. La miezul nopții, i-a luat pulsul și a notat în caiet toate detaliile constatate. I-a foșnit chimonoul, a

ciupit-o de coapsă, însă ea nici nu s-a clintit. Doctorul s-a uitat atent și la nodurile pe care și le făcuse la genunchi și glezne. Erau intacte, semn că nu se zbătuse deloc. Spre deosebire de data trecută, pe chipul lui Seishū se citea o satisfacție deplină. Otsugi îl privea fără să clipească.

Kae s-a trezit din anestezie dimineața următoare, foarte devreme. O dureau cumplit ochii.

— Kae, ți-ai revenit ?

— Da.

— Te poți ridica singură ?

— Cred că da.

Data trecută nici nu se putuse mișca. S-a ridicat în capul oaselor cu ajutorul lui Seishū. Mâinile îi tremurau când a apucat bolul cu antidot să-l ducă la gură. Era aceeași licoare din fasole neagră pe care o băuse și prima oară, de unde a tras concluzia că *tsūsensan* conținea *mandarage* și *uzu*. Când a terminat de băut, și-a acoperit ochii cu mâinile. N-a mai îndurat durerea și s-a prăbușit cu fața înainte.

— Ce s-a întâmplat, Kae ?

— Iartă-mă !

— Spune-mi ce te doare. Povestește-mi totul.

— Ochii !

— Poftim ?

— Mă dor ochii... și capul... de văd stele verzi.

Otsugi a deslușit pe chipul fiului ei o disperare adâncă.

— Atâta a plâns de când s-a prăpădit Koben, încât i-o fi slăbit vederea. Sunt sigură că nu e vorba de efectul anestezicului. Ar trebui niște comprese cu apă rece.

Otsugi ieși din cameră, luă un șervet de mâini și se duse la fântână. Koriku și servitoarele curățau ridicurile de pământ și le spălau.

— Mamă, cum se simte Kae? întrebă Koriku.

— Adineauri s-a trezit.

— A mers repede de data asta.

— Eu însămi am trecut prin aceleași încercări ultima dată, numai că ea face acum mare caz de ele.

— Ce vrei să spui?

— Zice că o dor ochii. O să-i treacă dacă-i pun o compresă cu apă rece de la fântână.

— Pe cumnata mea o dor ochii?

Koriku se ridică brusc. Pe chipul ei se citea o teamă greu de descris.

— De când a murit Koben, a plâns întruna. I-or fi slăbit ochii. Asta-i problema. Unpei e îngrijorat ca nu cumva să fie de la anestezic. De ce naiba nu poate să tacă? Să-i fie rușine!

— Mamă! exclamă Koriku supărată.

Surprinsă de tonul ei aspru, Otsugi ridică privirea și o văzu pe blânda Koriku transformată într-o femeie aproape nebună de furie. Servitoarele erau și ele uluite.

— Nu o dor ochii din cauza lacrimilor! Vederea nu i-a slăbit după moartea lui Koben. Chiar n-ai băgat de seamă? A început să aibă necazuri cu ochii mult înainte de a i se îmbolnăvi copilul. Erau momente când nu vedea nimic. Tu crezi că răbdătoarea mea cumnată se plânge numai ca să ne trezească nouă mila? Ai impresia că vrea să se dea în spectacol? Te rog să-i spui imediat tot adevărul lui Unpei. Dacă

nu-i spui tu, o să-i spun eu. Pe Kae o dor ochii de la licoarea înghițită cu doi ani în urmă.

Otsugi rămase împietrită. Își privea uluită fiica și nu-i venea să creadă că îi putuse vorbi pe tonul acela. Nici dac-ar fi biciuit-o n-ar fi durut-o atât de tare. Otsugi chiar nu băgase de seamă că nora ei avea probleme cu ochii. Și încă de atâta vreme! Înmuie șervetul în apă rece, dar începu să tremure și nu se mai putu stăpâni. De aceea n-o mai opri pe Koriku, care țâșni spre camera lui Seishū.

„Dacă fata mea are dreptate – și nu-i stă în fire să mintă –, atunci ce se întâmplă cu mine?” se întrebă Otsugi. „Pe mine de ce nu m-a afectat anestezicul? Până și experimentul arată cât sunt de insensibilă. Și chiar sunt! Proastă de-a binelea! Doar Kae va culege laurii pentru sacrificiul făcut!”

Își simțea vârsta mai dureros ca oricând.

Kae a luat un calmant și a acceptat compresa cu apă rece pe ochi. Gemetele au încetat treptat.

Seishū a început s-o descoasă pe Koriku.

— Nici eu nu știam ce să mai cred. *Tsūsensan* nu dăunează ochilor. De ce nu mi-au fost aduse și mie la cunoștință problemele lui Kae?

Pe de-o parte, era fericit că anestezicul avusese efectul la care se aștepta. Pe de altă parte, era supărat, ba chiar furios, pentru că soția nu-i mărturisise ce se întâmpla cu ea. Totuși, furia și-o vărsa pe mamă și pe soră.

Otsugi tremura toată. Nu-i era ușor să-i suporte reproșurile.

— N-am știut, se scuză ea, țipând. Kae nu-mi spune niciodată nimic.

— Mamă! strigă Koriku fugind după bătrâna care tocmai ieșise din încăpere.

Când a prins-o de braț, și-a dat seama că era foarte subțire. A rămas uluită când a observat cât de mult îmbătrânise.

N-au mai scos nici un cuvânt.

Spre prânz, durerea a mai lăsat-o pe Kae. Seishū i-a întins bolul cu orez.

— Îmi pare rău că te-ai îngrijorat din pricina mea.

— Hai, încearcă să mănânci!

Kae s-a ridicat singură și a început să compare cele două experimente. În mare, nu se simțea rău, însă o mai durea capul, iar mâinile și picioarele îi erau încă amorțite.

— Mă cam doare aici, zise Kae ușor jenată, bătându-se ușor peste genunchi... de parcă aş fi căzut.

— Te-am ciupit zdravăn și nici măcar nu te-ai mișcat.

Seishū hohotea. Auzindu-l, Kae izbucni și ea în râs.

— Unde-i mama? întrebă Kae.

— Era obosită și am trimis-o la culcare.

— Îi sunt recunoscătoare. A câta noapte este asta?

— Noapte?

Kae clipi de câteva ori, dar nu-l vedea pe Seishū, cu toate că era ziua-n amiaza mare. Prin urmare, în cameră era lumină.

— Kae!

Seishū se întinse lângă soția lui și o luă în brațe.

— Te doare?

— Nu ca adineauri.

— Ești sigură?

Îi ridică pleoapele ca să-i examineze pupilele. Nici o reacție. Bucuria succesului dispăru într-o clipă. Chipul i se-ntunecă tot mai mult. Își dădu seama cum stăteau lucrurile. Doctorul deveni, brusc, soț iubitor. Kae simțea că-i tremură alunița, deși n-o vedea. Asta însemna că era foarte emoționat.

Durerea s-a potolit încet-încet și ochii nu i-au mai curs deloc. Vederea însă nu i-a mai revenit. Orbise. Toată lumea observa cât de mult suferea Seishū. Își petrecea mult timp în apropierea ei, iar sufletește nu se îndepărta nici măcar o clipă. Nici chiar atunci când mama lui s-a prăbușit, definitiv, ca un copac putred.

Înainte de-a se prăpădi soacra ei, Kae n-a putut avea grijă de ea și nici n-a văzut cât de mult îmbătrânise. Otsugi și-a dat ultima suflare într-o noapte friguroasă de iarnă, când ierburile tămăduitoare se acoperiseră cu brumă. Yonejirō a luat-o pe Kae de mână și a condus-o la sicriu. Și-a împreunat mâinile și s-a rugat, încet, pentru sufletul dispărutei. Otsugi s-a stins din viață fără să afle că nora ei rămăsese însărcinată după atâta amar de vreme.

Ryōhei, pe care Otsugi ar fi dorit să-l adopte Seishū, nu se întorsese încă de la Kyoto, unde studia medicina, iar Jihei, al doilea fiu, era și el prins cu treburi în bătrâna capitală. N-a mai ajuns la înmormântare. Doar Seishū, Kae și Koriku au condus-o pe Otsugi pe ultimul drum. Au depus urna în mormântul Hanaoka de lângă iazul cu iriși.

XIV

În anul 1801, Kae a născut un băiat. I-au dat numele Unpei, porecla din copilărie a tatălui. Kae n-avea cum să-i vadă chipul, însă lumea susținea că semăna extraordinar de mult cu Otsugi. Pe mamă n-o deranja deloc, pentru că, odată cu dispariția soacrei, îngropase toată ura pe care i-o purtase în timpul lungii conviețuiri.

În sfârșit! Mult așteptatul băiat! Tocmai când își pierduse toate speranțele!

— Koriku, dacă lumea zice că seamănă cu Otsugi, înseamnă că-i frumușel foc.

— Așa e!

Koriku nu era prea vorbăreată. Își făcea treaba pe tăcute.

Acum, că i se născuse băiatul, pe Kae n-o mai preocupa câtuși de puțin faptul că Otsugi lăsase cu limbă de moarte ca soțul ei să-l adopte pe Ryōhei. Oricum, Unpei urma să fie succesorul lui Seishū.

Kae era foarte încântată că avea lapte suficient, nu ca pe vremea fiicei ei, Koben. Când Koriku îi aducea copilașul la alăptat, i-l puneă în poală, iar Kae abia aștepta să-i simtă gurița pe sfârcurile mustind de lapte. Kae era nebună de fericire când îl simțea

că suga cu poftă. Doamne, cât de mult își dorise să vină pe lume! Moștenitorul familiei Hanaoka! Mândria pe care o simțea nu se putea compara cu nimic.

Seishū devenise cel mai renumit medic din Kishū. Cu puțin înainte ca Unpei să împlinească doi anișori, seniorul ținutului i-a solicitat o întrevedere, ocazie cu care l-a onorat cu rangul de samurai. Asta îi permitea să poarte sabie. Seishū nu ținea personal la asemenea onoruri, însă evenimentul n-a rămas nesărbătorit, de vreme ce doctorul avea de-acum vreo treizeci de studenți. Poate tot datorită acestui prilej, Seishū s-a hotărât să mai construiască o clădire, doar pentru Kae și Unpei. Nu era mare, însă urma să aibă toate cele trebuincioase soției sale oarbe și copilașului pe care-l îngrijea.

Koriku era foarte ocupată cu treburile casei, dar își făcea timp să treacă pe la ei. Își iubea nebunește nepoțelul și-i ducea de fiecare dată prăjiturile sau jucărioare. Vizitele ei erau scurte. În schimb, când venea Seishū, el stătea de vorbă cu Kae pe îndelete și se juca mereu cu băiețelul. Își permitea să se odihnească după orele încordate petrecute printre pacienți.

Kae era și ea fericită. În ciuda faptului că nu zărea ce se petrecea în jurul ei, dragostea și amabilitatea celorlalți compensau pierderea vederii. Prețul fericirii fusese cam mare! Bineînțeles că îi părea rău că nu vedea chipul copilașului și că nu-l putea crește cum ar fi vrut, însă nu regreta nimic din cele întâmplate. Intuiția îi spunea că este stimată de către studenții și pacienții doctorului. Când slujnica o ducea de mână la plimbare prin Hirayama, simțea că țărani

se opreau din lucru ca să se uite după ea și să schimbe priviri de admirație între ei. Mai presus de orice, o încânta metamorfoza legendei familiei Hanaoka, trecerea de la frumusețea lui Otsugi la devotamentul lui Kae.

Ceea ce nu observase Kae era faptul că, de când se mutase în căsuța cea nouă, avea o ținută ireproșabilă. Începuse să semene cu soacra ei: ținea spatele drept și capul sus, iar zâmbetul îi era pur și simplu fermecător. Când o vedeau, vizitatorii își aminteau cum arătase Otsugi în tinerețe.

— Kae!

— Da, dragul meu.

— Ce-ar fi să mergem într-o stațiune cu izvoare termale?

— Cât ești tu de ocupat... abia ai timp să-ți mai tragi sufletul aici.

— Nu spun că m-am cam săturat de consultații, dar nu-mi ajunge doar să-i tratez pe cei care oricum se fac bine. Consider că e destul de plictisitor să hotărâsc doar pe cine pot vindeca și pe cine nu. Chiar nu-mi face plăcere să tratez numai abcese și fleacuri.

În timp ce el stătea întins pe *tatami*, Kae, în poziție șezândă, își ținea spatele drept și mâinile pe genunchi. Când erau împreună, Kae tăcea de obicei, lăsându-l pe soțul ei să-și spună tot pasul. Ea știa foarte bine, încă de pe vremea când fusese absorbit de cercetarea anestezicului *tsūsensan*, că el se plictisea repede dacă nu-l interesa ceva în mod deosebit. Kae îl înțelegea perfect.

— Kae, am probleme cu picioarele...

— Ce s-a întâmplat?

— Îmi tot amorțesc... Poate că din cauza experimentelor cu anestezice... Sau poate că amorțeala spiritului se transmite la picioare...

Dându-și seama că experimentele soțului ei n-au avut urmări doar asupra ei, ci și asupra lui, Kae amuți. În sfârșit, înțelegea de ce Seishū își întindea picioarele sau se culca pe *tatami* când venea în căsuța ei. Pentru că-și întrerupsese temporar studiul aneztezicelor, Seishū era cam nervos în ultima vreme. Se purta ca Unpei, care nu se liniștea până nu-și primea jucăria cea nouă.

Se auziră brusc țipete. Kae ciuli urechile, iar în clipa în care Seishū se ridică de jos Yonejirō intră valvârtej pe ușă.

— Un taur a împuns o femeie cu coarnele!

— Unde a rănit-o?

— La sâni.

Yonejirō își trase suflarea. Ochii lui Seishū aveau o sclipire ciudată.

— La sâni?

— Da. Stângul arată ca o rodie plesnită, căreia i s-au împrăștiat semințele. Dacă ar fi fost bărbat, i-ar fi străpuns inima. Nici femeia nu cred că supraviețuiește fără sân.

— De unde știi? Doar din auzite... Încă nu s-a dovedit că o femeie nu poate supraviețui unei operații la sân. N-a încercat nimeni până acum! Pregătește îndată catgut și dezinfectant!

Kae se înfioră de emoție. Auzindu-l ieșind în goană din cameră, își dădu seama că soțul ei revenise la starea de spirit dinainte. Inima îi bătea nebunește.

Își aminti de seara în care se întorsese el de la studii, când vorbise despre cancerul de sân. Nu uitase nici imaginea cumnatei sale, slăbită și cu sânii umflați ca niște pepeni copti. Îi reveni în minte și disperarea lui Seishū pentru că nu avea resursele necesare s-o opereze pe Okatsu de cancer. Își împreună mâinile și se rugă pentru liniștea veșnică a cumnatei sale, care se prăpădise cu zece ani în urmă. Poate sosise momentul să descopere adevărul despre care tot pomenise asistenților și studenților săi: sânii femeii erau sau nu organe vitale? Kae și-l închipuia pe soțul ei stând aplecat, cu ochii roșii, asupra femeii întinse pe cearșaf. Îi oprea hemoragia, o anestezia, îi dezinfecța rana, o cosea. O auzea parcă respirând greu. Kae stătea mai departe cu mâinile împreunate și se ruga. Nu pentru sănătatea femeii. Nu-i trecuse prin minte așa ceva. Ea nu știa mare lucru despre medicină. Așadar nu se ruga pentru ceva concret. Nu-și dorea decât să-l vadă pe Seishū absorbit de munca lui, găsindu-și un nou țel în viață, așa cum fusese pe vremea când făcea cercetări legate de anestezic și când nici măcar nu băgase de seamă că existau neînțelegeri între mamă și soție.

Vreme de câteva zile, Seishū nici n-a trecut să-și vadă soția. Kae și-l închipuia stând nemișcat la căpătâiul bolnavei pe care o operase. Cu siguranță erau și studenții acolo, cu ochii pe doctor și pe pacientă.

Când veni Koriku pe la ea, o întreabă de starea femeii.

— Până acum a rezistat și se pare că o să supraviețuiască. Cel puțin așa zic ei.

— Da? Cât mă bucur!

— Dacă rezistă până la capăt, asta se datorează faptului că e o femeie zdravănă, obișnuită cu munca la câmp. Din păcate însă, eu nu mai suport gemetele alea înspăimântătoare. Și n-aș putea spune că nu sunt obișnuită cu așa ceva! În concluzie, sânii nu sunt organe vitale. Când a avut Okatsu probleme, fratele meu a șovăit pentru că i-a fost teamă. Dacă stau și mă gândesc, ea n-ar fi supraviețuit durerilor, chiar dac-ar fi operat-o. Cel puțin, așa cred eu.

Koriku devenise vorbăreață și avea păreri personale de când Kae orbise și preluase îndatoririle familiei Hanaoka. De fiecare dată când venea, aducea cu ea încordarea și emoțiile din sala de operație. Și-acum spusese ce-avea de spus și plecase să-și vadă de treburi mai departe.

Îndată după aceea a apărut și Seishū.

— Kae!

Avea vocea vioaie, ca de copil, iar în ochi îi strălucea o fericire nemărginită.

— Da, dragul meu.

— Acum nu mai cred că sânii sunt organe vitale. Această convingere era o simplă superstiție. Abia aștept să operez de cancer la sân!

— Mă bucur pentru tine. Cum n-am avut altceva mai bun de făcut, m-am rugat pentru odihna veșnică a lui Okatsu.

— Okatsu?

O umbră neagră întunecă fericirea doctorului. Se încruntă și spuse puțin răstit:

— Pe Okatsu n-aș putea-o salva nici acum.

— De ce?

— Se zice că prezicătorii și doctorii nu-și pot ajuta propriile familii.

Cuvintele i-au răsunat multă vreme în urechi lui Kae. Nu mai știa ce să creadă. Făcea sau nu parte din familia Hanaoka? Nu se îndoia absolut deloc de dragostea soțului ei, dar i se părea că ea, care nu aparținuse de la bun început familiei, nu avea cum să se socoată vreodată egală cu părinții și frații lui. O apăsau asemenea gânduri când Unpei dormea, în după-amiezile sau în nopțile în care Seishū nu venea la ea.

Având auzul foarte fin, Kae a fost prima care și-a dat seama de respirația greoaie și vocea hârâită a lui Koriku. Astfel a descoperit boala cumnatei ei.

— Mi se pare că nu te simți bine, îi spuse ea într-o bună zi. Sau ești prea obosită?

— Așa o fi.

— Pe mine nu mă păcălești. De ce ești atât de ascunsă? De ce nu-mi spui ce te apasă pe suflet? întrebă Kae.

— Tu îmi spui? întrebă Koriku, pufnind în râs.

— De ce nu vrei să mi te destăinuiești?

— Tu o faci? Tu mi-ai spus că ești iarăși însărcinată?

Kae se înroși toată. Unpei se născuse cu trei ani în urmă, iar ea avea deja patruzeci și patru de ani. Seishū devenise mai drăgăstos de când își avea propria căsuță. Totuși, nu era vârsta la care să mai rămână însărcinată!

Simțind-o stânjenită, Koriku schimbă vorba.

— Eu sunt acum în aceeași stare în care a fost și Okatsu. Nu cred că mai e ceva de făcut. Pipăie și

tu gâlma de pe gâtul meu. Unde mai pui că mă simt obosită mereu. La început, am crezut că e din pricină că sunt grasă.

— La gât, ziceai ?

— Da.

Koriku duse mâna lui Kae la locul cu pricina. Era în același loc ca și alunița neagră a lui Seishū. Pipăind-o, Kae constată că era tare, ca o prună necoaptă, și zvâcnea constant.

— N-o fi sarcom ? întrebă Koriku.

Kae se gândise la același lucru, însă nu mai apucase să rostească vorbele. Nu avea cunoștințe de medicină, dar, până să orbească, văzuse destui pacienți cu asemenea gâlme. Știa doar că erau umflături exagerate, dezvoltate în artere, care absorbau sângele pe măsură ce creșteau. Nu puteau fi tratate. La fel ca orice cancer. Văzuse un pacient cu o asemenea excrescență la subsuoară. Altul, cu un monstru pe ceafă, de parc-ar fi avut două capete. Gâfâiseră îngrozitor tot timpul consultației, iar apoi plecaseră dezamăgiți și disperați.

Aflând despre necazul surorii lui, Seishū a chemat-o la cabinet.

— Yonejirō îți pregătește un medicament pe care te rog să-l iei de trei ori pe zi.

— Am înțeles. Mulțumesc.

După plecarea lui Koriku, Seishū rămase pe gânduri, tăcut.

Simțindu-l necăjit, Kae îl întrebă :

— Ce părere ai ?

— Nu știu ce să zic.

— E sarcom ?

— Da, zise Seishū hotărât. La fel ca orice tumoare malignă.

— Ca și în cazul lui Okatsu?

— Da.

Kae simți fătul mișcându-se, semn că o nouă viață își anunța venirea pe lume.

„Ciudată-i soarta omului!“ gândi ea. „Unii se nasc, alții mor.“

Își aminti că în dimineața în care s-a prăpădit Otsugi nici n-a putut fi alături de ea. Era însărcinată cu Unpei și se simțea foarte rău.

— Kae, i se adresă Seishū, oftând. Tainele tehnicii medicale par insondabile, dar nu pe vecie. Azi a venit la mine o pacientă cu cancer la sân.

— Zău?

— Mi-a cerut s-o operez și-și asumă orice risc. Se arată foarte încrezătoare. Pentru mine... e prima operație de acest fel. Trebuie să-mi iau toate măsurile de precauție. Prin urmare, i-am prescris înainte de toate un tratament ca să o vindec de beri-beri. Sunt foarte încrezător. Am șanse de reușită... nouăzeci la sută. De-asta am venit la tine... să-ți spun.

— Ai de gând să folosești *tsūsensan*?

— Firește! Voi arăta că se poate opera cancerul de sân. Îți dai seama cât sunt de emoționat! Nici nu mai am răbdare! Am venit aici ca să-mi descarc sufletul și să mă liniștesc.

— Iar eu te-am amărât cu suferința lui Koriku. Te rog să mă ierți.

— Vestea a picat ca un trăsnet... M-a luat prin surprindere... Vezi tu, chiar dacă reușesc să vindec cancerul de sân, tot nu se poate spune că am pătruns

în toate ungherele medicinei. Mai am multe de învățat. Voi demonstra însă că nu se moare în urma unei asemenea operații. Sânul nu e organ vital. Lucrurile stau cu totul altfel în cazul sarcomului. Acesta nu se poate extirpa. Unele femei se sinucid, înfigându-și un obiect ascuțit exact în locul cu pricina.

— Am auzit și eu de asemenea cazuri. Își duc palma la gât, pipăie umflătura și o străpung cu sânge rece.

— Cancerul lui Koriku s-a dezvoltat într-un asemenea loc. Nu se poate opera!

Kae rămase fără cuvinte. Seishū tăcu și el o vreme. Apoi oftă adânc și zise supărat:

— Tainele medicinei sunt uneori de nepătruns... Oricâte disecții s-ar face, multe secrete rămân nelămurite.

Cu câțiva ani înainte de nașterea lui Seishū, Tōyō Yamawaki începuse disecțiile pe cadavrele prizonierilor. Când Seishū avea cincisprezece ani, Genpaku Sugita scrisese *Kaitai Shinsho*¹, lucrare bazată pe documente și experimente olandeze, precum și pe propriile sale studii. Fusesse o perioadă de mari progrese în domeniul medicinei. Numai că după aceea nu se mai întâmplase nimic spectaculos și impresionant. Nici în teorie, nici în practică.

Cât studiasse la Kyoto, Seishū îi tot spusese lui Keizan Asakura că va ajunge să vindece bolile incurabile. Era foarte încrezător în forțele sale pe vremea aceea. Acum își mai pierduse din entuziasm, dat fiind că întâmpinase multe greutăți, iar cancerul avea nenumărate fațete.

1 *Noua carte a disecțiilor.*

Cu toate astea, trebuia să recunoască faptul că obținuse câteva succese, chiar dacă nu de mare anvergură: descoperise alifia care putea servi drept anezic în cazul operațiilor ușoare, diagnosticase și tratase corect o serie de boli, suturile lui nu dăduseră niciodată greș, reușise să prepare medicamente originale din combinații de ierburi și multe altele. Acum, când se ivise prilejul să demonstreze că se putea vindeca și cancerul de sân, împlinindu-i-se astfel visul de-o viață, era copleșit din cauza nenorocirii care se abătuse asupra surorii sale. Sarcomul nu se putea opera precum cancerul de sân. Seishū se confrunta cu propriile-i limite. Era peste puterile sale să găsească remedii pentru problema apărută la Koriku și pentru cazurile mai vechi, inclusiv orbirea lui Kae. Cu toate că nu era oftalmolog, se simțea îngrozitor de vinovat. Din cauza lui orbise Kae! El nu făcuse decât să stea, neputincios, cu mâinile-n sân. Oftă din rărunchi și-și mușcă buzele. Nu-l mai emoționa faima pe care o putea dobândi în urma unei operații reușite la sân. Nu mai trăia împăcat cu sine. Mulțumirea de sine ceda locul prudenței. Avea să-i acorde viitoarei paciente suficient timp pentru a-și vindeca celelalte boli. Chiar dacă operația reușea, trebuia să se gândească din timp la efectele secundare. O lecție pe care o învățase din orbirea lui Kae.

La începutul verii următoare s-a născut fetița lor, Kame. Koriku zăcea ținută la pat din pricina sarcomului care ajunsese cât capul unui nou-născut. Durerile deveniseră insuportabile și de aceea prefera să nu se mai miște. Din cauza umflăturii de pe gât, nu putea înghiți decât apă caldă și terci moale. Se

văita și de dureri la mâini și la picioare. Cu toate că nu o putea ajuta, Kae încerca să-i fie mereu aproape și s-o liniștească. Se simțea chiar fericită când îi făcea masaj cumnatei sale – îndeletnicire de altfel foarte potrivită pentru o oarbă.

Într-una din încăperile clădirii în care locuia Kae se aflau mereu două așternuturi: unul pentru fiica ei, Kame, iar celălalt pentru Koriku. Kae stătea între ele, potolind-o pe cea mică atunci când plângea și masând-o pe cumnata ei când avea dureri insuportabile.

Căldura de-afară era înăbușitoare. Koriku transpira și nu înghițea mai nimic. Trupul pe care-l masa Kae slăbea văzând cu ochii. Ajunsesese doar piele și os. Kae se întreba dacă pricina morții lui Koriku urma să fie înfometarea sau sarcomul care se hrănea cu sângele ei. La un moment dat, când o ridică în brațe ca s-o schimbe, Koriku, altădată femeie în toate puterile, nu reacționează nici cât un nou-născut. Kae își dădu seama că nu mai avea nici o șansă de supraviețuire și nu-și mai putu stăpâni lacrimile.

— Draga mea cumnată, plângi? întrebă, cu voce slabă, bolnava.

Deși pe moarte, Koriku era perfect conștientă de tot ce se petrecea în jurul ei.

— Și mie mi se pare ciudat că lacrimile-mi curg, cu toate că nu văd nimic.

Kae încercase să facă o glumă.

— De ce plângi?

— Îmi spui „draga mea cumnată“, însă n-am fost în stare să fac nimic pentru tine. Te rog să mă ierți.

— Nu mai spune-așa ceva. N-am ce să-ți reproșez!

— Din cauza mea nu te-ai căsătorit... Ai rămas acasă cu toate treburile pe care ar fi trebuit să le fac eu. Mi-aș dori mult să te faci bine.

— Asta era? Să nu te mai aud! zise Koriku, rostind apăsător fiecare cuvânt. Că veni vorba de căsătorie, urmă ea după ce-și trase puțin suflarea, să știi că nu regret nici o clipă că am rămas nemăritată. Ba chiar și-acum, în pragul morții, mărturisesc sincer că m-am considerat o norocoasă. Știi bine că am văzut și am înțeles care au fost relațiile tale cu mama mea. Îngrozitoare! Și surorile mele, care au venit în câteva rânduri acasă, la comemorarea morții mamei, au vorbit la fel de urât despre soacrele lor. Ele bârfeau, eu le ascultam. Mă gândeam că se mai ușurează dacă-și spun păsurile. Neînțelegeri între noră și soacră n-au existat numai aici, la noi acasă. Ele există pretutindeni. În toate familiile se întâmplă la fel, de generații întregi. De ce naiba se mai chinuie o femeie să-și îmbrace chimonoul ăla complicat de mireasă când a doua zi se alege praful de toate visurile ei?! Am să mor ca Okatsu, însă cred că nouă ne-a fost mai ușor pe lumea asta decât ți-a fost ție.

— Koriku, de ce vorbești așa? E absurd! Eu am venit în casa voastră pentru că mi-a cerut-o mama. Femeia aceea frumoasă și deșteaptă! M-a tratat ca pe propria ei fiică!

— Nu e cazul să te mai prefaci în fața mea. N-am putut să-ți țin partea pentru că era mama la mijloc, însă nu mi-a scăpat nimic!

— Nu mai spune asta, Koriku! Te rog, odihnește-te! Nu-ți face bine să te agiți.

— Draga mea cumnată, continuă Koriku, de data asta cu dispreț. Chiar nu-ți pare rău că ai luat medicamentele alea care te-au lăsat fără vedere? Știai de la bun început că era primejdios. Însă le-ai înghițit ca să te iei la întrecere. Nu voiai să te lași mai prejos decât mama. De ce? Poți să-mi spui? Fratele meu a devenit renumit, lumea vă laudă...

— Ce vrei să spui?

Kae era tulburată. Vorbele cumnatei sale o întorseseră pe dos și nu se simțea în stare să riposteze. Trebuia totuși să se stăpânească și să-i închidă gura lui Koriku.

— Mama a fost o femeie minunată! Chiar cred lucrul ăsta. Ei îi datorez faptul că am dus o viață decentă, ca nevastă de doctor, și m-am simțit foloșitoare. Știu că am supărat-o de nenumărate ori, dar, la urma urmei, nu eram fiica ei. În plus, mă mai încăpățânam și eu. Fiecare are cusururile lui. Cu toate astea, nu-mi schimb părerea... A fost o femeie inteligentă și... minunată! Cum poți să spui că s-a ales praful de visurile mele?

— Chiar cred ce-am spus! repetă Koriku, pentru a o convinge pe Kae de vorbele ei.

În priviri îi străfulgeră o luminiță răutăcioasă. Se uită la Kae, care ședea cu ochii închiși, și zise:

— Dacă tu chiar gândești astfel, înseamnă că te consideri învingătoare.

Kae avu senzația că un fulger oribil îi brăzdează tot corpul. Nu îndrăzni nici să mai respire, darămite să se miște. Koriku n-o cruța pentru faptul că era oarbă, iar ea nu putea să tăgăduiască spusele reci și neînduplecate ale cumnatei sale.

Tăcură o vreme. Koriku închise și ea ochii și încercase să-și controleze respirația. În scurt timp, își începu iar atacul. De data asta vocea îi era sugrumată din pricina sarcomului care îi apăsa gâtul. A fost și mai caustică decât adineauri. Respira tot mai greu.

— Draga mea cumnată, nu ți se pare că bărbații sunt cumplit de egoiști? Fratele meu este inteligent și ar fi trebuit să observe neînțelegerile dintre tine și mama, însă a știut să se prefacă tot timpul... de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Ca urmare, v-a dat să beți licoarea aia... După părerea mea, dușmănia dintre femei îi avantajează pe bărbați și nu cred că există pe lumea asta nici măcar unul care să intervină și să facă pace. Pesemne că i s-ar fi părut o dovadă de slăbiciune. Instinctul lui de conservare e foarte puternic. Îi era teamă să nu cedeze, ca un mandarin împovărat. Pe urmă, dacă stau și mă gândesc, relația dintre un bărbat și o femeie este înspăimântătoare. Nu e la fel când vine vorba de frate și soră. Dacă tu ai fi făcut boala mea, Seishū ar fi luat bisturiul și ți-ar fi tăiat tumoarea. La mine nu vrea să intervină. Surorile sunt o pacoste pe capul fraților. De aceea e mai bine pentru ei ca ele să se mărite. A fost și va fi mereu așa... atâta vreme cât vor fi bărbați și femei pe lume. Nu mi-ar plăcea deloc să trebuiască să mă reincarnez în femeie. Singurul meu noroc în viață a fost că nu m-am măritat și, prin urmare, n-a trebuit să fiu noră sau soacră.

Kae nu mai avu puterea s-o oprească pe Koriku. Și dac-ar fi încercat, tot degeaba... I se părea că, odată ce Koriku înceta să vorbească, se rupea și firul șubred al vieții ei. Lui Kae îi plesnea capul de durere.

Ascultându-și cumnata, și-a dat seama că avea dreptate.

În ultima vreme, Seishū a consultat-o mai rar pe suferindă. Ce putea să-i mai facă? Operația se exclu-dea... era pesemne prea dureros pentru el să-și vadă ruda de sânge pierind sub propriii ochi. Sau poate îl preocupa mai mult persoana pe care urma s-o opereze... Recitea însemnările despre foștii pacienți, se documenta, răsfoia cărți, poate citea din nou *Honzō Kōmoku*. Lui Kae nu-i era greu să și-l închipuie... chiar mai bine decât pe vremea când nu era oarbă.

Pacienta cu cancer la sân despre care Seishū îi vorbise lui Kae era mama lui Rihei, proprietarul unei boiangerii din Uchi, ținutul Yamato. O chema Kan și avea șaiszeci de ani. Cu ceva vreme în urmă, îi apăruse un nodul la sân și doctorul ei îi spusese că avea cancer, însă nu îi dăduse nici un tratament, zicând că boala era incurabilă. Dată fiind natura slujbei lui, Rihei era la curent cu tot ce se întâmpla deosebit în Japonia. Așa aflate de renumitul doctor din ținutul Kishū, care vindeca tot felul de boli. O adusesese pe mama lui la Seishū. Bătrâna își dorea din tot sufletul să fie operată. Pe de-o parte, își pierduse orice speranță de vindecare și îi era teamă să nu se extindă tumoarea; pe de alta, prefera să moară de mâna unui doctor renumit. Acum îl implora pe Seishū s-o opereze cât mai repede, tocmai când el stătea și cumpănea cea mai bună cale.

Pe data de 13 octombrie 1805 – anul în care s-a născut Kame – Seishū își terminase pregătirile pentru

operație și-i administrase femeii *tsūsensan*. Kan stătea întinsă pe cearșaf, în sala de operație. Asigurându-se că anestezicul și-a făcut efectul, Seishū și-a îmbrăcat, cu ajutorul studenților, halatul de chirurg. Avea culoarea prunei, cu cinci cercuri cusute, dispuse ca blazoanele de familie de pe chimonourile de ceremonie – unul pe spate și câte două pe fața și pe dosul mânecilor. El însuși crease modelul. Când introducea o sfoară prin găurile cercurilor, mânecile se ridicau imediat și-i lăsaus libertate de mișcare. Nodul semăna perfect cu cel învățat de la Kae în timpul experimentelor făcute pe ea. Mai târziu, chiar a devenit blazonul familiei. Doctorul își purta invenția cu mândrie și, în plus, voia să arate tuturor că nu uitase de contribuția soției sale. Primul blazon al familiei, cu frunze de *paulownia*, i-a fost lăsat lui Ryōhei.

Doctorul Seishū a notat toate detaliile operației:

13 octombrie. I-am administrat pacientei o doză de mafutsusan. Și-a pierdut îndată cunoștința. A amortit complet. Anestezicul și-a făcut efectul. Am incizat cam la nouă centimetri deasupra tumorii. Vezi schema 2. Sângerare abundentă. Am pus coagulant. Am introdus degetele ambelor mâini și am reușit, cu mult efort, să izolez tumoarea. Am găsit niște ramificații și le-am retezat. Sângerare și mai abundentă. Situație ținută sub control. Tumoarea a fost îndepărtată. Am dezinfectat rana și am oprit sângerarea cu harusam-koppaiha. Am cusut-o și am aplicat unguent dezinfectant. I-am dat să bea apă caldă cu sare, ca antidot pentru

mafutsusan. *I-am dat apoi o licoare îndulcită și terci subțire. S-a trezit. S-a uitat la rană și a fost surprinsă că nu mai avea umflătura la sân. A exclamat: „Minunat! N-am simțit nimic! Nu m-a durut deloc! Tumoarea nu mai e. Nici măcar umflătura!”*

Operația de cancer s-a terminat cu bine. La începutul acelorași însemnări, Seishū scria: „Pentru vindecarea cancerului de sân, aplic tehnica lui Hua Tu”.

Așa se explică de ce, până la urmă, și-a numit anestezicul *mafutsusan*, și nu *tsūsensan*. După numele narcoticului folosit în apă caldă în experimentele lui Hua Tu. Nu existau documente care să ateste existența acelui geniu medical cu șaptesprezece secole în urmă, dar nici dovezi care să infirme descoperirile lui Seishū și reușita primei sale operații. E posibil ca aluzia la Hua Tu să fi fost generată de amintirile vii pe care le păstra doctorul despre eroul copilăriei sale. Asta ar explica și însuflețirea cu care a realizat operația.

N-a fost o simplă victorie personală. A fost prima operație din istoria chirurgiei efectuată sub anestezie generală. Doctorul Long din America a operat cu eter în 1842, iar medicul ginecolog scoțian Simpson, în 1847, cu cloroformul descoperit de Süberō¹ în 1831. Oricum, operațiile respective au avut loc după treizeci și șapte, respectiv patruzeci și doi de ani de la cea făcută de Seishū Hanaoka. Se poate spune că

1 Numele japonez al lui Eugène Souberain.

reușita medicului japonez a constituit cel mai mare pas în evoluția chirurgiei, care, până atunci, fusese considerată un domeniu încremenit. În plus, a deschis calea „marilor operații“.

Sora lui Seishū se prăpădise cu o lună înainte de marea lui izbândă. Se stinsese încet, fără voce, sufocându-se din cauza sarcomului, la vârsta de patruzeci și doi de ani. Fusese lucidă până în ultima clipă. I s-a ridicat o piatră funerară la mormântul Hanaoka. Nu avea de unde să știe că realizările extraordinare ale fratelui ei urmau să fie discutate la Conferința Internațională de Chirurgie din America, o sută cincizeci de ani mai târziu. N-avea cum să mai afle nici faptul că un desen în stil japonez, reprezentându-le pe devotatele Kae și Otsugi, fără ajutorul cărora Seishū n-ar fi obținut succesele remarcabile, era expus în Sala de Onoare din Chicago, alături de alte obiecte care îi aparținuseră renumitului doctor.

Toată casa Hanaoka vuia de reușita operației. Doar Kae, cu ochii ei orbi înlăcrimați, aprindea tămâie și se ruga pentru sufletul lui Koriku. Socotea că sufletele lui Otsugi și Koriku se puteau odihni în pace. Seishū își văzuse visul cu ochii.

Lui Kae nu-i ieșeau însă din minte cuvintele lui Koriku: „Dacă tu chiar gândești astfel, înseamnă că te consideri învingătoare“.

Seishū a ajuns să o vadă pe Kae abia spre sfârșitul lunii.

— Presupun că ai aflat de succesul meu. Draga mea Kae, am reușit să ajung aici numai datorită faptului că tu și mama m-ați ajutat. În curând o să se afle în întreaga Japonie. Toată lumea o să fie uimită.

Strălucea de fericire. Încerca să se stăpânească și să nu se laude în fața studenților săi, dar în prezența soției se bucura ca un copil. Și Kae era încântată. Cel puțin așa părea. Însă în adâncul sufletului se simțea stânjenită. Chiar nu credea că îi fusese atât de foloșitoare pe cât spunea el.

— Felicitări din toată inima! Ce fericită ar fi fost mama dacă ar fi trăit!

În clipa în care rostise cuvintele, Kae avu senzația că o auzea pe Koriku muștrând-o.

XV

Numărul studenților trecuse de o sută. Datorită succesului obținut de doctor, localitatea Nate din Kishū ajunsese pe buzele tuturor specialiștilor. Nate a devenit imediat locul de întrunire al chirurgilor din toată Japonia, din Tsugaru până-n Satsuma – din nord și până-n sud. Fără să-i mai punem la socoteală și pe tinerii doctori care băteau la ușa lui Seishū, năzuind să se specializeze sub îndrumarea lui. Erau perioade din an când se strâneau în același timp zeci de tineri entuziaști, pe care doctorul nu avea unde să-i mai găzduiască. Prin urmare, a cumpărat teren și a mai construit o clădire mare.

Aripa principală, în care se aflau cabinetul și sala de operații, comunica, printr-un coridor, cu apartamentul familiei. O parte din clădire era dotată cu saloane pentru bolnavii care urmau să fie internați, precum și cu încăperi pentru tinerii practicanți. Nu lipseau depozitul de medicamente și farmacia. Clădirile auxiliare – locuințele destinate servitorilor, grajdul pentru cei doi cai, o magazie mare pentru păstrarea obiectelor de preț, șura, hambarul – se întindeau pe o suprafață de aproape șapte sute de metri

pătrați, de vreo zece ori mai mare decât fosta casă a familiei Hanaoka, cu grădinița ei de *mandarage*. După ce s-a înălțat și acoperișul de țigle, strălucirea lui îți lua ochii. Devenise mândria localității Hirayama. Seishū nu-și încăpea în piele de bucurie. La poartă a fost atârnată o plăcuță pe care scria *Shunrinken*, ceea ce înseamnă „Casa din pădurea primăvărată”, nume ce sugera mirosul proaspăt de lemn de pădure. Studenții o numeau „Școala particulară din pădurea primăvărată” și se luptau din greu pentru a fi primiți acolo.

Pe lângă faptul că Hirayama a devenit locul de întâlnire al specialiștilor în medicină, nu lipseau nici bolnavii veniți de pretutindeni, însoțiți de câte un membru al familiei. Shunrinken nu avea cum să-i adăpostească pe toți. Prin urmare, s-au construit și câteva hanuri și restaurante, printre care și Kaikaidō, imediat în apropierea intrării principale a spitalului. Fiind asociate cu numele lui Seishū, numărul de bolnavi și turiști sporea neîncetat. S-a înălțat și hanul Hoteiya, unde poposeau studenții practicanți care nu mai găseau loc la Shunrinken. Nu după multă vreme, și localnicii au început să găzduiască străinii sosiți de pretutindeni. Îndepărtata și izolată Hirayama a devenit, treptat, o așezare forfotind de lume.

Harutomi Tokugawa, al zecelea senior al ținutului Kishū, și-a propus să culturalizeze zona. L-a invitat pe faimosul erudit Norinaga Motoori să vină de la Ise, ca să dea o mână de ajutor la realizarea unor programe educaționale și la răspândirea confucianismului. Consiliul medicilor l-a sfătuit pe senior să

construiască și o școală de medicină. Harutomi n-avea cum să ignore faima doctorului Seishū Hanaoka, nume ce flutura pe buzele japonezilor din întreaga țară. În anul 1802 îl promovase deja pe Seishū la rangul de samurai, cu toate că doctorul refuzase onoarea de a deveni medicul personal al seniorului. Seishū îi explicase, politicos, că îndatoririle publice aveau să-i stânjenească activitatea de cercetare și să-l împiedice să vindece oameni de rând. Legenda spune că un asemenea refuz ar fi avut ca precedent cazul doctorului Hua Tu. Or Seishū nu putea să nu urmeze întru totul modelul idolului său.

Pentru *daimyō* era însă o mare onoare să-l coopereze pe renumitul Seishū Hanaoka în echipa sa oficială, fie și numai cu titlu onorific. În cele din urmă, în 1813, Seishū a acceptat colaborarea, obținând permisiunea să locuiască mai departe în Hirayama. În anul 1819 a fost ridicat la rangul de medic de stat, iar în 1833 a fost numit chirurg-șef al provinciei Kishū. Cu toate că pentru un asemenea post înalt i s-ar fi cerut să se tundă, Seishū a preferat să-și poarte părul lung, cum obișnuiseră medicii de demult. I se permisesse să încalce eticheta dat fiind că personalitatea lui puternică era bine cunoscută, însă și pentru influența pe care o avea în lumea medicală.

Faima lui Seishū Hanaoka s-a răspândit și în străinătate. A primit numeroase scrisori, printre altele și de la Genpaku Sugita, prestigiosul pionier în domeniul medicinei. Cititorul își poate face o idee despre reputația de care se bucura Seishū peste hotare și din conținutul scrisorii lui Sugita:

Stimate domnule doctor Hanaoka,

N-am avut onoarea să vă cunosc personal, însă vă rog să-mi îngăduiți să vă scriu câteva rânduri.

Vremea este tot mai caldă. Mă bucur că sunteți sănătos și vă desfășurați activitatea în bune condiții. Numele dumneavoastră a ajuns să fie cunoscut și în Edo. Juntatsu Miyakawa, un student din prefectura Kaga, după ce a învățat sub îndrumarea dumneavoastră anul trecut, a venit la Edo și mi-a povestit cât de riguros ați studiat și cât de mult ați muncit. Sunt medicul personal al seniorului de aici, însă mi-aș dori din toată inima să ajung să vindec și oameni de rând. Zilele trec și regret din tot sufletul că până acum n-am reușit să fac mare lucru. Am optzeci de ani, dar vreau să fiu de folos ori de câte ori se ivește prilejul. De foarte multe ori, am întrebări la care cei din domeniul nostru nu pot răspunde. De aceea, mă consider un mare norocos că am putut lua legătura cu dumneavoastră și mi-aș îngădui să vă deranjez atunci când nu mă descurc. Juntatsu mi-a povestit despre îndemânarea cu care operați. Sunt pur și simplu impresionat.

Din păcate, sunt și în Edo o mulțime de persoane care ar avea nevoie de operație, însă nimeni nu îndrăznește să-și asume responsabilitatea. Vreau să dau o mână de ajutor, dar, din păcate, mă simt neputincios și trebuie să refuz asemenea cazuri. Mi-aș dori, dacă se poate, ca de-acum încolo să vă pot cere lămuriri prin intermediul scrisorilor. Sper din tot sufletul că veți binevoi să-mi răspundeți la

întrebări. Repet, eu sunt bătrân, însă vă rog din inimă să-i ajutați cu faturile dumneavoastră prețioase pe fiii mei.

Vă rog din tot sufletul să mă iertați că mi-am permis să vă scriu. Juntatsu a insistat să procedez astfel și sper că veți accepta să mă număr printre cunoștințele dumneavoastră.

*Cu mult respect,
Genpaku Sugita*

Din scrisoarea doctorului Sugita reiese că acesta avea optzeci de ani. Seishū avea atunci cincizeci și trei. Felul în care bătrânul medic i s-a adresat tânărului doctor de țară, precum și eleganța cu care îi solicita sfatul arată respectul deosebit pe care acesta i-l purta. Seishū a fost atât de onorat de scrisoarea renumitului doctor Sugita, încât a păstrat-o printre obiectele de preț ale familiei.

Din vechea poveste a lui Naomichi, care o luase de soție pe Otsugi drept răsplată a vindecării ei, s-a născut legenda prosperei familii Hanaoka. În centrul ei se aflau devotamentul mamei și soției lui Seishū, precum și felul în care s-au pus temeliile impunătoarei Școli Shunrinken. Ryōan Shimomura și Yonejirō Imose, care conduceau acum noua școală medicală, o relateau deseori. Seishū însuși recunoștea, fără pic de ezitare, că n-ar fi ajuns aici dacă n-ar fi fost mama și soția lui. Pe Kae o iubea din toată inima, manifestându-și sentimentele în fel și chip. De exemplu, tocmea muzicanți să-i cante *Jōruri*¹.

¹ Bucată muzicală narativă acompaniată la *shamisen*.

Lui Kae nu-i făcea plăcere să se vorbească despre meritele ei. A rămas până la sfârșit o persoană modestă și taciturnă. Nu-i plăcea să iasă în lume, ci prefera să trăiască izolată în căsuța ei. În ciuda firii ei retrase, demnitatea și faptul că era oarbă n-au făcut decât să sporească aura ei de legendă.

S-a stins din viață pe data de 8 decembrie 1829, la șaiszeci și opt de ani. A avut parte de funeralii fastuoase, pentru că toți cei din Shunrinken, precum și studenții și sătenii care o cunoscuseră au ținut să-i aducă un ultim omagiu acelei femei înțelepte și devotate. După depunerea urnei în cavoul familiei Hanaoka de lângă iazul cu iriși, i s-a înălțat o piatră funerară mai mare decât a lui Otsugi, probabil un semn al prosperității de care se bucura familia doctorului. A fost amplasată în fața pietrei funerare a soacrei sale, punând-o în umbră.

De două ori mai mare decât cele două la un loc – cu o înălțime ce atingea aproape doi metri – a fost piatra funerară a lui Seishū. Cu totul ieșită din comun. Pe partea din față i s-a gravat postum numele. Pe latura dinspre apus stă scris: decedat la 2 octombrie 1835, la vârsta de șaptezeci și șase de ani. Doctorul s-a stins din viață la șase ani după soția sa.

Piatra funerară a doctorului Seishū Hanaoka este atât de mare, încât celelalte două nici nu se observă.

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, București.

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

DTP
DUMITRU OLTEANU

Corector
CRISTINA JELESCU

Apărut 2008
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I. „CORESI” S.A.

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Arthur Golden, *Memoriile unei gheșe*
Sarah Hall, *Michelangelo Electric*
Kurt Vonnegut, *Pianul mecanic*
Stefan Heym, *Relatare despre regele David*
John Fante, *Întreabă praful*
Nick Hornby, *Turnul sinucigașilor*
L.P. Hartley, *Mesagerul*
Salman Rushdie, *Furie*
Raymond Queneau, *Florile albastre*
Marguerite Duras, *Stăvilă la Pacific*
Laura Restrepo, *Delir*
Anaïs Nin, *Incest*
Nikos Kazantzakis, *Zorba Grecul*
Almudena Grandes, *Castele de carton*
Mitch Albom, *Mărți cu Morrie*
D.M. Thomas, *Hotelul alb*
Guillermo Martínez, *Crimele din Oxford*
Christopher Isherwood, *Adio, Berlin*
Kurt Vonnegut, *Bufoniada*
Anthony Burgess, *Portocala mecanică*
Irvin D. Yalom, *Plânsul lui Nietzsche*
Anaïs Nin, *Foc*
Andrew Sean Greer, *Confesiunile lui Max Tivoli*
Leo Perutz, *Călărețul suedez*
Jeanette Winterson, *Pasiunea*
Naghib Mahfuz, *Akhenaton, cel ce sălășluiește în adevăr*
Jim Crace, *În clipa morții*
António Lobo Antunes, *Bună seara lucrurilor de pe-aici*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Milarepa*

Eric-Emmanuel Schmitt, *Domnul Ibrahim
și florile din Coran*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Oscar și Tanti Roz*
William Golding, *Împăratul muștelor*
Pascal Quignard, *Vila Amalia*
Almudena Grandes, *Vârstele lui Lulú*
Ismail Kadare, *Palatul Viselor*
Jesús Díaz, *Spune-mi ceva despre Cuba*
Paul Auster, *Palatul lunii*
Nicole Krauss, *Istoria iubirii*
Carlos Fuentes, *O companie neliniștitoare*
Alessandro Baricco, *Castele de furie*
Taichi Yamada, *Străini*
Leonid Tîpkin, *O vară la Baden-Baden*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Dave Eggers, *Să te ții alergătură!*
Jonathan Safran Foer, *Extrem de tare
și incredibil de aproape*
Richard Zimler, *Ultimul cabalist din Lisabona*
Sarah Dunant, *În compania curtezanei*
Jan Koneffke, *O iubire la Tibru*
Péter Esterházy, *Un strop de pornografie maghiară*
John Fante, *Drumul spre Los Angeles*
John Updike, *Teroristul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus. Povestiri erotice*
Julio Cortázar, *Armele secrete*
James Meek, *Un gest de iubire*
Jeanette Winterson, *Scris pe trup*
John Berendt, *Miezul nopții în grădina binelui
și a răului*
Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*
Daniel Kehlmann, *Măsurarea lumii*
Anne Tyler, *Căsătorie de amatori*

Joey Goebel, *Torturați-l pe artist*
Ann Patchett, *Belcanto*
John Updike, *Vrăjitoarele din Eastwick*
James Frey, *O mie de fărâme*
Arnon Grunberg, *Istoria calviției mele*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Sarah Dunant, *Nașterea lui Venus*
Gonzalo Torrente Ballester, *Cronica regelui aiurit*
Friedrich Dürrenmatt, *Justiție*
Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut
al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viața mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morții*
Kelly Jones, *Al șaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul. O poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măștile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadare, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry și June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină și primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *Încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavić, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni*
Joey Goebel, *Anomalii*
Andreï Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*

Ludmila Ulițkaia, *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Douglas Coupland, *Generația X*
Pablo De Santis, *Caligraful lui Voltaire*
John Updike, *Fugi, Rabbit*
David Mitchell, *Atlasul norilor*
J.M. Coetzee, *Maestrul din Petersburg*
Sawako Ariyoshi, *Soția doctorului*

În pregătire

Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*

În seria de autor **Isabel Allende** au apărut

Zorro

Fiica norocului

Casa spiritelor

Portret în sepia

Eva Luna

Povestirile Evei Luna

Țara mea inventată

Paula

Despre dragoste și umbră

Una dintre cele mai importante voci literare ale Japoniei postbelice, autoare de romane, povestiri, piese de teatru și scenarii de film și televiziune, Sawako Ariyoshi s-a născut în orașul Wakayama în 1931. Își petrece o parte din copilărie în Java. În 1949 își începe la Tokio studiile de literatură și artă dramatică, pe care le finalizează în 1952. După absolvire, lucrează în presă și se afirmă ca scriitoare. Debutază în 1956 cu povestirea *Baladă*, nominalizată în același an la cea mai prestigioasă distincție literară japoneză, Premiul Akutagawa. În 1959 beneficiază de o bursă Rockefeller și studiază teatrul la Sarah Lawrence College din New York. Acesta este și anul în care se impune ca romancieră, prin *Râul Ki*, primul volum al unei trilogii din care mai fac parte *Râul Arita* (1963) și *Râul Hidaka* (1965). Romanul *Soția doctorului* apare în 1967 și este considerat, alături de romanul istoric *Dansatoarea de kabuki* (1969), cea mai elocventă mărturie a talentului literar al lui Sawako Ariyoshi. În anii '70 autoarea publică în același ritm susținut romane, printre care *În amurgul vieții* (1972) și *Prințesa Kazu* (1978), recompensat în 1979 cu Premiul Mainichi. Se sinucide la Tokio în 1984.

Pieseile ei de teatru sunt jucate în întreaga lume, iar multe dintre romanele sale au fost ecranizate și adaptate pentru scenă.

Roman clasic al literaturii japoneze din a doua jumătate a secolului XX, *Soția doctorului* a fost ecranizat în 1967, în regia lui Masumura Yasuzo.

Două femei – soția care luptă să se adapteze la noua sa familie și să se bucure de iubirea soțului pe care îl cunoaște de-abia după nuntă și soacra autoritară, ce își dedică toată energia fiului ei – își dispută întâietatea în viața lui Seishū. Cu o asemenea încrâncenare, încât ajung să-și pună viața în joc. Cine va avea cel mai mult de suferit? Kae, tânăra care îndrăznește să viseze la fericirea conjugală, sau Otsugi, mama dominatoare ce nu acceptă decât o afecțiune filială necondiționată?

„Sawako Ariyoshi este o romancieră de mare talent și subtilitate.”
The New York Times

„O poveste emoționantă și plină de umanitate.”
Augusta Chronicle

„Un roman scris cu o rară precizie psihologică.”
Library Journal

ISBN 978-973-689-242-4

9 789736 892424